

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po praznike

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10,650 in 10,349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Po načrtu

Kdor hoče razumeti vzroke velikanskih uspehov nemške armade na zapadu, mora nujno imeti pred očmi razvoj dogodkov v Nemčiji, odkar je hitlerizem prišel na oblast. Ponudba za premirje francoske armade, ki je do sedanjega poraza veljala za drugo najboljšo armado na svetu, ni drugega kot predzadnje poglavje razvoja, ki se je pričel tistega dne, ko je Hitler ukazal vojsko zasledbo Porenja. Po Hitlerjevih lastnih izjavah bi tedaj Francija mogla odgovoriti s silo in bi tudi uspela, kajti v tistem času je bila še Francija tista, ki je imela najboljšo armado. Nekaj let pozneje bi oborožena intervencija Francije napram Hitlerjevi Nemčiji, ki je po načrtu rušila določbe versajskega miru, seveda nič več ne uspela.

Med Francozi je bilo nekaj redkih jasnih glav, ki so opazovali in razumeli, kam gre razvoj bodoče Evrope. Ko je Nemčija pričela pred šestimi leti ogromno oboroževanje in zlasti začela kupiti oklopne in motorizirane vojaške edinice, tedaj je bil francoski polkovnik Gaulle, ki je napisal knjigo o tem, da mora tudi Francija iti isto pot, sicer bo presenečena. Toda za tolikšno oboroževanje bi bilo treba šteti veliko denarja. Bilo bi treba močno pritisniti francoskega davkoplačevalca, a v prvi vrsti francoski kapital. Toda te energije ni imela nobena francoska vlada, ki so po večini bile šibke in kratkotrajne. Nobena vlada po vojni v Franciji ni imela te moči, da bi si upala stopiti pred svoje volilce in jim povedati, da je kljub veliki zmagi, ki jo je francoski narod s toliko krvnimi in materialnimi žrtvami izvajal, treba novih velikih žrtev za obrambo domovine. Te moči pa tudi volje ni imela nobena vlada, ki so v francoski demokraciji strankarske in so se upravičeno bale, da jih bi druge stranke iz opozicijskega duha zaradi tolikšnih novih bremen zrušile pri volilcih. Tako ni bilo mogoče izvesti potrebne vojaške reforme za obrambo domovine. Ni bilo mogoče pripraviti naroda do splošne mobilizacije vseh sil in vsega kapitala že v mirnem času za obrambo domovine. Pač pa so se razne vlade omejile na proteste in na živahno politično delavnost, ki naj bi s številnimi političnimi in vojaškimi pogodbami zavarovale položaj Francije, kakor so ga ustvarile mirovne pogodbe. Pri tem se je seveda prezrlo, da politična moč in veljava pogodb, ki jo je sklenila z zavezniki, ako bi zavezniške armade bile na zmagovitem pohodu, kakor pa jo razlaga sedaj, ko se umikajo pred Nemci.

Bilo bi torej zmotno misliti, da so Hitlerjeve nadaljnje poteze, s katerimi je gradil zunanje politično Nemčijo, bile nepremišljene in tvegave. Hitler je dobro ocenil svoje nasprotnike in je vedel, kaj lahko stori in koliko si lahko upa. Po splošnem mnenju je zasedba Avstrije bila zadnja preizkušnja moči med Nemčijo in zavezniki, bilo je to zadnje merjenje sil, ki pa je izpadlo popolnoma v korist Nemčije. Ko je Hitler sklenil likvidirati Češko-slovaško, tedaj je že lahko igral s popolnoma sigurnimi kartami. Ravnoštevje sil v Evropi se je že nagnilo v prid Nemčije. Od tedaj dalje je s pospešeno hitricio Nemčija izpolnjevala načrt, ki je bil najskrbnejše izdelan in ki je imel za cilj ustvariti Nemčiji prvenstveni položaj na evropskem kontinentu.

Občudovanja je vredno, s kako doslednostjo je šel Hitler po začrtani poti. Z zasedbo Porenja je Nemčija dobila svobodo delovanja na zahodu, z likvidacijo Češko-slovaške je zrušila utrjeno trdnjavo na svojem krilu, ki bi pri nadaljnjih akcijah mogla vezati precejšnje število njenih divizij. Prijateljstvo z Italijo ji je zagotovilo vodilni položaj v jugovzhodni Evropi. Končno se ji je posrečilo nevtalizirati Rusijo, s čemer je Hitler izbegnil temu, kar je pokopalo Viljema II.: vojski na dveh frontah z vsemi nevarnimi vojaškimi in gospodarskimi posledicami. S to veliko diplomatično zmago in oprt na superiornost svojega orožja, je Hitler lahko riskiral vojsko s Poljsko, čeprav se je računal, da bo ta korak zapletel Nemčijo istočasno v vojsko z Anglijo in Francijo. Nemški generalni štab je bil dobro poučen, da zavezniške armade niso pripravljene in dovolj opremljene. Sicer je mogel sklepati, da bi si sčasoma tudi zavezniški nabavili potrebne stroje in topov, toda tega časa jim Nemčija ni pustila.

Do sedaj je šlo Nemcem še vse brezhibno po načrtu. Moč francoske suhozemske vojske, čeprav se je bila z velikim junaštvom, je tako zelo oslabiljena, da kot resna ovira ne prihaja več v poštev. Vojska na evropskem kontinentu je tako rekoč končana. Ostane sedaj le še ena ovira, in to je Anglija, proti kateri pa je Nemčija že zgradila najrjše operativno bazo s tem, da je zasedla Norveško, Dansko, Nizozemsko, Belgijo in kontinentalno obalo Rokava. Čisto gotovo je, da hoče Nemčija zasesti tudi Anglijo, kajti dokler obstoja še moč Velike Britanije, Nemčija ne more v Evropi tako uveljaviti vseh svojih načrtov, kot ona želi.

Kakšen bo značaj miru, ki ga bo diktila Nemčija? V razgovoru, ki ga je nemški kancler imel z ameriškim časnikiarjem in ki je bil objavljen tudi v našem listu, vodja Nemčije ni hotel v podrobnosti izdati svojih načrtov. To je le naravno, kajti države, ki so v vojski, nikdar niso rade odkrivate svojih ciljev. Na kontinentu Nemčija nima več resne ovire za uveljavljanje svojih ciljev. Kar Nemčija hoče in kar poudarja že zadnji dve leti, je rešitev evropskega vprašanja po nemški zamisli. O tej stvari je »Hamburger Fremdenblatt« podal nekoliko podrobnejši obris nemških načrtov. Hočemo, pravi ta list, zlomiti stoletni odpor Francije nasproti enotnosti in veličini Nemčije. Dalje hoče Nemčija napraviti konec angleške intervencionistične politike v Evropi, ko je Anglija hotela sodočlovati v evropskih političnih in gospodarskih vprašanjih. Nemčija hoče odpraviti sistem tako zvanega »ravnovesja vesile«, ki je Angliji često odmeril vlogo razsodnika. Nemčija hoče upostaviti nov

Pogoji za premirje izročeni

Francoski pooblaščenca so v nemškem glavnem stanu dobili pogoje - S pogoji so se takoj vrnili v Bordeaux

Rim, 20. junija. AA. Stefani: Francoski opolnomočeni so prispeli na določeno mesto in se sestali z nemškimi delegati. Po tem sestanku so se francoski opolnomočenci z letalom vrnili v Bordeaux, računajo, da se bodo sovražnosti ustavile v petek, najkasneje pa v soboto.

Francoski pooblaščenca

Berlin, 20. junija. t. DNB je objavil, da je francoska vlada imenovala za svoje pooblaščenca, ki naj sprejmejo nemške pogoje, generala Hutzingerja, veleposlanika Leona Noela, podamirala Lecula in letalskega generala Bergeta.

Ker so zveze čez Španijo težavne, je nemška vlada imena pooblaščenca sprejela šele ob enih zjutraj. Imena so bila takoj sporočena vodji rajha Hitlerju, ki jih je prejel ob štirih zjutraj v svojem glavnem stanu. Vodja rajha je takoj ukrenil vse potrebno za sprejem francoskih pooblaščenca.

London, 20. junija. Reuter: Francoski radio sporoča, da so francoski delegati odpotovali, da se pa v interesu samih pogajanj niso objavila njihova imena kakor tudi ne čas in kraj pogajanj. Radio pripominja, da je potrebno varovati popolno diskretnost in da je treba v miru čakati na potek in izid razgovorov.

Zeneva, 20. junija. AA. DNB: Veleposlanik Leon Noel, član francoske komisije za premirje, je star 53 let. On je pravnik in je bil za časa zasedbe porenjske oblasti generalni delegat pri vrhovnem komisarju renske oblasti. Nato je bil prefekt v Colmarju. 1933 je bil v vladi Lavala generalni tajnik v notranjem ministru in policijski ravnatelj v Parizu. Še isto leto je bil imenovan za poslanika. Leta 1935 pa ga je imenoval Flandin za ravnatelja pisarne v predsedstvu vlade. Pozneje je bil Noel veleposlanik na Poljskem.

General Hutzinger je 60 let star in je znan zlasti zaradi svoje delavnosti kot vrhovni poveljnik francoskih čet v Siriji, kakor tudi zaradi svoje vlo-

ge, ki jo je igral v pogajanjih za sklenitev vojaškega pakta med Veliko Britanijo, Francijo in Turčijo v Ankari. General Hutzinger je član vrhovnega vojnega sveta.

Pogajanja v Parizu?

Rim, 20. junija. Stefani: Izvedelo se je, da se bodo francoski in nemški delegati sestali v nekem francoskem mestu, ki je zdaj pod nemško zasedbo. Govori se, da se bodo pogajanja vodila v samem Parizu. Zato bi govorilo dejstvo, da je vodja vse nemške policije Himmler prišel pred dnevi v Pariz.

Belo letalo

Zeneva, 20. junija. AA. DNB: Francoski radio sporoča, da so pooblaščenca francoske vlade, ki bodo vodili pogajanja za sklenitev premirja, odpotovali z letalom. Krila so belo pobarvana. Francoski radio dodaja, da se ne bodo sporočila niti imena delegatov niti čas in kraj sestanka.

Francija se more samo častno pogajati

London, 20. junija. AA. Reuter: V zvezi s pogajanjimi za premirje je napovedovalec francoskega radia ponovil snovi tole:

Dasi je Francija pripravljena poizkusiti najti način za ustavitev sovražnosti, smo navzlic temu trdno odločeni storiti vse, da nihče ne bi mogel izpodkopati morale naše države. Predsednik vlade maršal Petain pravi, da se moramo pogajati častno in da Francija ne bo nikoli kapitulirala, če bi bili pogoji, ki niso združljivi s častjo operativnih enot. V tem primeru bomo nadaljevali z borbo na strani svojih zaveznikov.

Basel, 20. junija. AA. Stefani: Včeraj je neka neznana radijska postaja razširila vest, da je francoska vlada odklonila pogoje za premirje, češ, da so zelo težki. Ta vest je povzročila presenečenje in nezaupanje, ker se ve, da mirovni pogoji še niso sporočeni francoski vladi.

Pretresljiv Petainov govor

»Imeli smo premalo naraščaja, premalo orožja, premalo zaveznikov!«

Bordeaux, 20. junija. t. Reuter: Danes je po francoskem radiu govoril predsednik vlade maršal Petain in med drugim izjavil:

»Premalo naraščaja, premalo orožja, premalo zaveznikov« — to je bil vzrok našega poraza. Zato se je moral francoski narod obrniti na sovražnika, da naj se končaja sovražnosti.

Včeraj je vlada določila pooblaščenca, ki naj sprejmejo od sovražnika njegove pogoje za premirje. Zato sem se odločil s trdim srcem vojaka, ker nam to narekuje naš vojaški položaj.

Mi smo upali, da se bomo lahko uprli na črti Somme-Aisne, kjer je general Weygand razporedil naše vrste. Njegovo ime samo je napovedovalo zmago. Toda sovražni pritisk na to črto je stalno naraščal. Prošnja za premirje je postala neizogibna po 13. juniju.

V maju 1917 smo imeli pod orožjem 3.280.000 mož kljub temu, da je vojno klanje trajalo že tri leta. V tej bitki ob Sommi in Aisnei smo imeli pol milijona manj. V maju 1918 smo imeli ob sebi 85 angleških divizij, v maju 1940 pa je bilo ob naši strani samo 10 angleških divizij. V letu 1918 smo imeli na naši strani 58 italijanskih divizij in 42 ameriških divizij. Podrejenost našega vojnega materiala je postajala vsak dan večja in ta podrejenost je bila večja od podrejenosti naših vojakov. Francosko letalstvo se je moralo boriti proti premoči, ki je bila šestkrat večja.

rede v Evropi, kakor pogosto pišejo nemški listi, v katerem bodo evropske sile združene pod njenim vodstvom, a Evropa naj bi pod nemškim vodstvom zavzela prvo mesto v svetu, kakor razlaga omenjeni članek v »Hamburger Fremdenblatte«. »Journal de Genève« od 18. jun.

Ni pa še do sedaj znano, kaj razumeva Nemčija pod »življenjsko nujnostjo«, o kateri je tudi govoril Hitler. Jasno je pač povedal, da zahteva svobodo morij, kar predpostavlja oslabiljenje Anglije in pa da hoče kolonije. Tudi to je Hitler jasno poudaril, da ne bo trpel vmešavanja drugih držav v Srednjo Evropo. S tem v zvezi pa ni najvil želje po zasedbi novih ozemelj, čeprav je izraz »življenj-

Francoski narod ne zanika, da je izgubil bitko in vsi narodi bodo spoznali naše žrtve. Sedaj naj še pokaže, ali je resnično velik! Mi si bomo zapomnili nauk te bitke, ki smo jo izgubili.

Po zmagi 1918 je med nami prevladovalo razpoloženje za zabave, ni pa bilo več duha požrtvovalnosti. Ljudstvo je stalno zahtevalo več, kakor pa je dajalo. Sedaj pa se je nad nas zrušila nesreča. Jaz sem bil z vami v slavnih dneh, zdaj sem pa na čelu vaše vlade in bom ostal z vami v temnih dneh. Stopite tudi vi na mojo stran! Bitka še traja! Gre za Francijo, za zemljo vaših in njenih sinov!

Francoski vojaki se umikajo v Švico

Bern, 20. junija. Švicarska telegrafska agencija poroča, da je ob 2.30 popoldne dne 19. t. m. utihnil še zadnji top. Od takrat je popolen mir, iz česar sklepajo, da se Francozi v Alzaciji in na pogorju Jura ne upirajo več. V tem času so tudi nemške čete dospele na švicarsko mejo pri Sv. Alojziju, kjer se ocepilo železniške proge na Alzacijo in v sredino Francije.

Bern, 20. junija. Na mejo je dospel 45. francoski armadni zbor, ki sestoji iz ene poljske in ene francoske divizije. V obmejnem kraju Le Locle sta bili obe diviziji razoroženi in internirani.

Zeneva, 20. junija. Na švicarski meji je ostalo samo še nekaj francoskih carinikov, ki pa so brez orožja in skušajo prestopiti švicarsko mejo. Na tej meji se zbira vedno več beguncev. Toda v zadnjem času se število civilnih beguncev zmanjšuje, dočim je vedno več vojaških, ki jih švicarske ob-

ski prostora, ki se v nemškem tisku pogosto ponavlja, pojem, ki ga je brez dvoma mogoče poljubno raztegovati. Pač pa je vodja Nemčije jasno povedal, da ne misli versajskega miru nadomestiti z novo pogodbo, ki bi bila prežeta s istim duhom. Poudaril je, da je sovražnik ideje, po kateri »bi vsak imel pravico, da se v vse stvari vmešava«.

Popolno uresničenje vseh nemških načrtov, ki so že do sedaj bili kronani z velikansko zmago nemškega orožja v Franciji, pa seveda predpostavlja tudi popolno zmago nad Anglijo. Zaradi tega je pričakovati, da se bo sedaj vsa sila Nemčije in z njo združena Italija obrnila proti imperiju Velike Britanije

lasti takoj internirajo. Švicarske oblasti so zlasti v skrbeh, da ne bi velik del francoske armade na Maginotovi črti, ki bi se prebila skozi nemški obroč, pribežal v Švico.

Zeneva, 20. junija. AA. DNB: Garnizija francoske trdnjave Fort de Rouse, ki se nahaja v neposredni bližini švicarske meje, je prestopila v Švico ter se predala švicarskim oblastvom. Posadka šteje 400 vojakov ter je bila internirana.

Bern, 20. junija. t. Reuter: Ves dan prihajajo oddelki francoske vojske čez mejo v Švico. Vse so takoj razorožili in jih internirali.

Bern, 20. junija. t. (Reuter.) Do sedaj je švicarsko mejo prekorčilo približno 40.000 francoskih vojakov. Med temi je bilo 16.000 poljskih vojakov.

Francoska vlada zapustila Bordeaux

Bordeaux, 20. junija. t. (Reuter.) Francoska vlada je sklenila oditi iz Bordeauxa, da sovražnik ne bi mesta rušil.

Francoski veleposlanik pri papežu Piju XII.

Rim, 20. junija. AA. DNB. Sv. oče Pij XII. je sprejel danes v avdijenco francoskega veleposlanika pri sv. stolici.

Francoska vojna mornarica naj se vrne domov

Rim, 20. junija. A. Stefani. Iz Berna poročajo po vesteh, ki prihajajo iz Bordeauxa, da v krogih, ki so blizu francoski vladi, izjavljajo, da Francija nima možnosti protiviti se zahtevam Hitlerja in Mussolinija, pa naj bi bile te zahteve kakršnekoli. Po istih vesteh je francoska vlada odredila francoski mornarici, naj krene v luke Francije in Alžira, kjer bo dobila nova navodila.

Francoski letalonosilki sta morali ostati v Kanadi

Newyork, 20. junija. AA. Stefani. Britanska ladja, s katero je potoval v Kanado generalni guverner, je prispela v Halifax z zakasnitvijo, ker je morala ustaviti in odvesti v luko Halifax dve francoski letalonosilki »Jeanne d'Arc« in »Bouville«, ki sta nenadoma zapustili Kanado, ne da bi o tem obvestili krajevne oblasti.

„Prišel je čas obračuna“

Berlin, 20. junija. AA. DNB: Nemški listi se s svojimi uvodniki še naprej bavijo s položajem, ki je nastal zaradi vojaškega in političnega zloma Francije. Poudarjajo, da je prišel sedaj čas obračuna, in da je zadelo Francijo sedaj usoda.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: Francozi lahko predstavljajo sebe kot žrtve angleške prevare, toda sami so s svojo politiko pred in po Versaillesu omogočali to varanje.

»Nachtausgabe« ugotavlja, da je minil čas sočutja v Evropi. Nemški narod ni v toku teh sedem let pričakoval od Francije nobenega sočutja, temveč samo razum in resnično voljo za mir, ki bi Evropi za vse čase zagotovil varnost pred francoskim šovinizmom.

»Hamburger Fremdenblatt« pravi, da sovražnik, ki je izgubil ofenzivo, po vojnih zakonih nima pravice na ustavitev sovražnosti prej, preden brezpogojno sprejme vse posledice svoje katastrofe.

Položaj na francoskem bojišču je nejasen

Bern, 20. junija. AA. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da se francoske čete bore v toku umikanja samo za čast svojih zastav.

Francoska vlada se bavi z vprašanjem prehrane. Vsa bretonska obala je zasedena. Nemške čete v sredini Franciji stalno napredujejo. Nemške čete na vzhodu korakajo proti Lyonu. Zasedeni so bili Viehy, Strassbourg, Colmar in Nancy. Millhouse je obkoljen ter ga napadajo nemške čete. Bojišče na Vogezih nemško letalstvo stalno bombardira. Vsa cona med Nancyjem in Metzom se nahaja v nemških rokah.

V Alzaciji in Loreni je položaj nejasen, ker se nekateri francoski oddelki še vedno bore, drugi pa so se predali. Lahko se reče, da je polovica Maginotove linije v nemških rokah.

Berlin, 20. junija. AA. Stefani. Na merodajnem mestu izjavljajo, da bodo nemške armade nadaljevale z največjo energijo operacije v Franciji vse dolje, dokler ne bodo imenovani s francoske strani delegati za pogajanja za premirje in dokler francoska vlada ne bo sprejela pogojev za to premirje.

Bordeaux, 20. junija. AA. Havas: V nekaterih delih jugozapadne Francije je bil dan davi znak za alarm, ki je trajal od 6.30 do 7.20

Zemunska vremenska napoved: Pretežno in delno oblačno. Sem pa tja dež z nalivi ali manjšimi nevihtami. Toplota brez znatne izpremembe

Nemške čete pri Nantesu in Toursu

Smer prodiranja nemških čet je Bordeaux

Nemško vo'no poročilo

Glavni stan vodje rajha, 20. junija. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča:

V Normandiji smo prodrli do spodnjega teka Loire do Nantesa in do Toursa. Na nekaterih krajih so naše sile že prestopile reko. V loku, ki ga tvori srednji tok Loire, nadaljujemo s preganjanjem v smeri proti rekam in cestam, po katerih se sovražnik naglo umika. Z našimi četami sodeluje tudi letalstvo in pomaga zatirati odpor na posameznih točkah, kjer se sovražnik še brani.

V Severni Lotaringiji so ostanki razbitih francoskih polkov, v kolikor dosedaj še niso bili ujeti, vse bolj pritisnjeni v kraje Epinala ter v kraje med Mozelo in zgornjim delom Vogeov. Zavzeli smo Maginotovo črto pri Thionvillu (Didenhofen). Zahodno do Weissenburga se še bijejo borbe, vendar smo ponovno prebili Maginotovo črto. Tu so naše letalske sile s sijajnimi zadetki razbile večino utrd. Prišedši istočasno od vzhoda in od juga, so naše čete javlele nemško mesto Strassbourg. Na strassbourški katedrali je izobešena nemška vojna zastava.

Pri takozvanih burgunjskih vratih so prišle naše čete, ki prodirajo od Bellforta, v zvezo s četami, ki prihajajo od gornjega Rena. Število ujetnikov, ki so bili ujeti samo 19. junija, znaša čez 200.000 mož. Med ujetniki se nahaja tudi poveljnik francoske armade general Altmayer in njegov načelnik štaba.

Od 10. maja pa do danes so sovražna letala in sicer samo britanska letala stalno napadala odprta nemška mesta. Tudi danes ponoči je zaradi teh napadov bilo ubitih 8 civilistov. Nemško letalstvo je zaradi tega začelo z represalijami proti Angliji. Ponoči so naše letalske enote izvedle močan napad na kraje, ki predstavljajo glavno jedro britanske oboroževalne industrije. Vržene so bile številne bombe težkega kalibra. Povzročeni so bili veliki požari, ki jih je bilo mogoče videti na 10 do 15 km daleč in kateri so našim letalcem kazali pot. Med drugim je nastal požar tudi v Halu.

Nemški naskakovalni čolni so uničili na angleški obali preliwa 4000 tonsko ladjo. Neka nemška podmornica je potopila neko angleško tankovsko ladjo z osem tisoč tonami. Druga podmornica je potopila tri ladje.

Sovražnik je večer izgubil skupaj 21 letal, nemških pa je izginilo 6. Hitro zavzete trdnjave Verdun z njenimi modernimi utrdbami se je 15. junija posrečilo zaradi drzne in odločne akcije zapovedniškega zbora. Pri tej priliki so se posebno izkazali poročnik Stein v. Witzendorf, narednik Sammel, dalje še podporočnik Renecke in narednik Klaus iz oddelka oklopnih enot.

Pri preboju Maginotove črte in pri obkroževalnem manevru in Alzaciji, Lotaringiji in Burgundiji sta se izkazala posebno general v. Grein in general v. Richtofen, letalci ter eskadrila bojnih letal pod vodstvom polkovnika Steinerja.

Nemške čete v Lyonu

London, 20. junija. Reuter: Izvedelo se je, da je prebivalstvo Lyona bilo popolnoma mirno o priliki prihoda nemških čet in da ni bilo nobenih incidentov. Predsednik Rohnskega okrožja, kardinal Gerlier ter glavni tajnik združenja bivših bojevnikov so v skupnem proglasu pozvali prebivalstvo, naj ohrani mir. Rhonski prefekt in kardinal Gerlier sta ostala v Lyonu. Promet v mestu ni bil ustavljen. Nemška vojska straži mostove.

London, 20. junija. AA. Reuter: Francoski radio sporoča, da so predhodnice nemških čet prispele davi v Lyon.

Nemško pojasnilo

Rim, 20. junija. DNB: Francoski in angleški radio sta objavila vest, da je baje francosko vrhovno poveljstvo opozorilo francoske in angleške čete, da nemške čete napredujejo pod zaščito belih zastav, da bi tako brez borbe zasedla posamezne kraje. Nemški poročevalski urad je pooblaščen demantirati to vest in izjaviti, da nikoli ni bilo nemškim četam izdano podobno povelje ter da nemške čete zmagujejo s pomočjo orožja in ne s pomočjo trikov.

Hamburg, 20. junija. AA. DNB: Tisk poroča o novem napadu angleških bombnikov na nevojne objekte preteklo noč. Letala so letela v največji višini, da bi se izognila ognju protiletalskega topništva. Gmotna škoda bombardiranja je brezpomembna. Sovražna letala so nesmiselno metala bombe na zasebne hiše ter so poškodovale tudi eno zavetišče. Majhne požare so gasilci takoj pogasili. Ena oseba je bila ubita, ena pa težje ranjena.

Berlin, 20. junija. AA. DNB: V noči med 17. in 18. junijem so angleška letala letela nad Coblenzom ter ob tej priliki bombardirala vojno bolnišnico Joffehaus, toda k sreči bombe niso zadale poslopja, temveč so eksplodirale v bližini. Bombe so padle na Kempershof. Levo krilo bolnišnice se je podrla ter sta bili ob tej priliki ranjeni dve bolničarki.

protiletalska obramba države dorasla svoji nalogi. Narod pričakuje bombardiranje z mirnostjo in z upanjem.

»Daily Telegraph« pravi med drugim: Sovražnik je ob priliki bombardiranja izgubil sedem letal. Takih izgub mi nad njegovim ozemljem nismo nikoli imeli. Angleška javnost naj bo za časa preizkušenj, katere jo čakajo, prepričana, da naši letalci in vojaški poveljniki ne bodo ničesar opustili, kar je potrebno, da se sovražnik premaga. Glede blokade pravi »Daily Telegraph« med drugim: Če si mi kot pomorska velesila zagotovimo svobodno zvezo med centralno trdnjavo imperija in svetovnimi viri surovin ter onemogočimo sovražniku, da bi si pribavil ono, kar mu je najpotrebnejše za vojno, potem je njegov poraz gotov. Ni nobene države, ki bi bila v posesti sovražnika in ki bi proizvajala to, kar mu je najpotrebnejše, namreč petrolej, olje in gotove kovine.

»Daily Express« piše med drugim: Nemška letala so vrgla bombe tja, kjer so mislila, da bodo napravila največjo škodo. Toda zadete so bile samo navadne hiše in ubiti so bili le nevojaki.

Indijski narod bo podpiral Anglijo

Simla, 20. junija. Reuter. Indijski podkralj je govoril po radiu ter izrazil prepričanje, da bo indijski narod podpiral angleško vladjo, ki je odločena nadaljevati boj, dokler ne izvojuje zmage idealom, zaradi katerih je Velika Britanija prišla za orožje. V Indiji je dejal vicekralj, je storjeno vse, da bi se zagotovila najvišja stopnja učinkovitosti del za obrambo. Z angleško vladjo je bilo sklenjeno vse, da se zviša industrijska kapaciteta Indije. Da bi Indija lahko čim bolj pomagala pri izvedbi tega načrta in da bi bila čim varnejša pred napadi, je potrebno, da smo vsi složni, hrabri in da z zaupanjem gledamo v izhod vojne, je končal podkralj.

Avstralske čete v Angliji

London, 20. junija. AA. Reuter. Imperialno ministrstvo sporoča: Veliki kontingent imperijskih čet iz Avstralije in ekspedicijskih sil iz Nove Zelandije so se izkrcali v nekem pristanišču v Veliki Britaniji. Zdravstveno stanje čet in njihova morala je odlična.

»Gospodarski Gibraltar«

Madrid, 20. junija. AA. DNB. Španski listi se bavijo z vprašanjem angleških rudnikov v Španiji. »Pueblo« in »Informaciones« ugotavljata, da se veliki španski rudniki v Rio Tinto nahajajo v angleških rokah. Listi naglašajo velike koristi, ki jih imajo angleški lastniki od tega velikega rudnika. »Pueblo« pravi, da je »Rio Tinto« gospodarski Gibraltar.

Tajna seja lordov in spodnje zbornice

London, 20. junija. t. Reuter. Spodnja zbornica se je sešla na tajno sejo ob 16. uri.

London, 20. junija. t. Reuter. Lordi so se zbrali na tajno sejo ob 15.08 popoldne.

Senzacionalne informacije italijanskega časopisja o dogodkih, preden je Francija ponudila premirje

Zeneva, 20. junija. Poročevalac »Popolo d'Italia« in drugih italijanskih listov je poslal v Rim sledeče informacije o tem, kakaj je Reynaud moral odstopiti in kako je prišlo do tega, da je nova Petainova vlada sklenila, da predlaga Nemčiji, naj bi sporčila svoje mirovne pogoje.

Za mir — pravi italijanski poročevalac — je bil predvsem predsednik Lebrun, ki se mu je že, preden se je moral vdati Pariz, zasmililo gorje francoskega naroda, posebno milijoni in milijoni beguncev. Zato je poklical k sebi Lava, da bi sestavil novo vladno in sklenil sporazum z Italijo, ko se je le ta pripravljala, da napove vojno. Reynaud pa je to preprečil z grožnjo, da bo Lebruna postavil kot izdajalec pred vojno sodišče. Pa tudi vrhovni poveljnik francoske vojske general Weygand — trdi italijanski poročevalac — je bil za časten mir, potem ko je na seji zavezniškega vrhovnega sveta imel hud spopad z angleškim vojnim ministrom Edenom, ki je grajal francosko armado, da njuja prešlab odpor in poveljeval pomoč Angliji, kar je zelo ogorčilo Petaina, ki je očital Angležem, da niso poslali v Francijo več kot 300.000 mož. Kljub temu razdoru se je posrečilo Reynaudu, da prodre s svojim predlogom, da se Pariz brani do skrajnega, medtem ko so se Lebrun, Weygand in Petain začeli bati, da ne bi izkrvavitev Francije spravila državo v popolno odvisnost od Anglije.

Tako je dozorevala misel, da bi se sklenil separatni mir z Nemčijo, medtem ko je angleška uradna agencija v Londonu odločno dementirala, da bi bil mogoče kakršenkoli tak poskus. Reynaudu je slej ko prej uspelo, da se ta misel ni mogla uveljaviti in na sejah ministrskega sveta v Toursu in pozneje v Bordeauxu je obljubljal, da bo Amerika posegla v vojno, kar se pa ni zgodilo. Ker pa so drugi člani vlade v to zelo dvomili in Roosevelt na klic francoske vlade po učinkoviti in takojšnji pomoči ni odgovoril drugače, kakor z

obljubo pošiljanja čim več vojnega materiala, je bilo treba storiti nekaj bolj učinkovitega, da bi se preprečila namera skleniti mir z Nemčijo, na čemer je Lebrun slej ko prej vztrajal. Paul Reynaud je sporčil, da mu je Churchill sporočil nekaj zelo važnega, kar pomeni rešitev za Francijo. Ko se je ministrski svet zbral v nedeljo 18. t. m., pa je Reynaud sporočil, da mu Churchill predlaga unijo med Francijo in Anglijo, dočim so ministri pričakovali, da bo Churchill poslal Franciji na pomoč vsaj 1 milijon angleških vojakov. Ponudba Churchilla je člane ministrskega sveta skrajno ogorčila, ker te unije ni mogoče razumeti drugače — pišejo italijanski listi — kakor da se Francija odprave svoje neodvisnosti in postane nekaj takega kakor angleški dominion. Predsednik Lebrun je takoj zahteval, da Reynaud odstopi, kar je ta sedaj storil brez najmanjšega ugovora. General Weygand je zahteval, da Reynauda kot izdajalec francoske neodvisnosti zapro, kar pa je Lebrun preprečil, boječ se, da bi tak korak zanimal v Franciji državljansko vojno. Paul Reynaud se je nato z avtomobilom odpeljal v Španijo in od tod v Lisbo, odkoder je z letalom odletel v Ameriko.

Nato je ministrski svet soglasno sklenil, da predlaga Nemčiji premirje in začetek mirovnih pogajanj, na kar se je vlada rekonstruirala. V to vlado so postavili tudi Chautempsa in sicer nalašč, ker je ta, kakor znano, veliki mojster francoske framsonske lože in je bil v vseh tistih francoskih vladah, ki so pomagale razkrajati Francijo, eden najbolj delovnih članov v smislu levčarskih težej. Če bo prišlo do miru, potem bo podpredsednik vlade Chautemps tudi moral podpisati ta dokument.

Te senzacionalne informacije je treba seveda sprejeti z največjo rezervo, ker pač danes nihče ne more presoditi, koliko ustreza resnici.

Vojskovanje med Anglijo in Italijo

Kairo, 20. junija. AA. Reuter: V poletu nad Eritrejo so britanska letala uničila šest italijanskih letal. Poročajo tudi, da je bilo še eno letalo zbito danes dopoldne pri Solumnu v Egiptu. Posadka, ki je zažgala svoje letalo, je bila ujeta. V celoti so Italijani v zadnjih 24 urah izgubili 15 letal, verjetno pa je, da so jih izgubili še pet nadaljnjih.

La Valette, 20. junija. AA. Reuter: Včeraj je bil izvršen nad Malto samo eno ogledniški polet, ki se ga je udeležilo samo eno letalo, ki je vrglo samo eno bombo. Ni bilo ne škode in ne človeških žrtev.

London, 20. junija. AA. Reuter: Južnoafriški bombniki so v spremstvu lovskih letal z velikim uspehom izvedli napad na letališče Lavela v vzhodnem delu italijanske Afrike. Bombardiranih je bilo 9 sovražnih letal, ki so bila razmeščena okrog letališča. Dve letali sta bila uničeni, druga tri pa močno poškodovana. Sovražna lovska letala so se dvignila v zrak, toda eno je bilo takoj zbito, drugo pa se je moralo hitro spustiti. Ena britanska letala se ni vrnilo na oporišče. Neki italijanski trimotorni bombnik se je moral spustiti 160 km vzhodno od Adena pri Hunsbalidu. Letalo je bilo popolnoma nedotaknjeno. Posadka pet mož pa je bila ujeta. Četrti rezultat letalskega delovanja v zadnjih 24 urah je sledeč: 8 sovražnih letal je bilo prav gotovo uničenih, verjetno pa še pet drugih. Uničeni sta bili dve britanski letali.

Meirobi, 20. junija. b. Čete južne Rodezije, podprte od britanskega vojnega letalstva, so skupaj z domačinskimi četami prekoračile mejo italijanske Somalije in napadle italijansko oporišče Elvak. Italijanska trdnjava je znatno poškodovana, čete v njej pa neprijetno iznenadene. V teku večerajšnjega dne so izvedli Italijani močne protinapade. Borbe so zavzele večji obseg in se še vodijo.

Rim, 20. junija. AA. DNB: Britanski diplomatski predstavniki v Italiji, ki so se pred osmimi dnevi vkrcali na luksuzno ladjo »Conte-rossio«, so še vedno na morju pred Ancono. Pravijo, da je vzrok temu dejstvu, da se niso pripeljala spremna pisma od morarice vojskojujočih se držav, kar je potrebno za varno plovbo. Iz istih razlogov tudi člani italijanskega diplomatskega predstavništva niso mogli zapustiti Anglije.

Egipt se bo samo branil

London, 20. junija. b. Izjava egiptovskega ministrskega predsednika glede umika vojske z italijansko-egiptovske meje je v Londonu izzvala veliko začudenje. Toda v Londonu danes izrečno

poudarjajo, da je sodelovanje z Anglijo v sedanji vojni popolnoma interna stvar Egipta in da se britanska politika v to noče vmešavati. Ali Maher paša je izjavil tudi to, da je Egipt poslal svoje čete na mejo samo zaradi obrambe, ne pa zaradi napadov. Današnji egiptovski tisk odobrava ta ukrep egiptovske vlade in pravi, da mora biti Velika Britanija pomirjena in prepričana o tem, da Egipt ne bo storil nobenih korakov, ki bi Anglijo ovirali v njenih vojnih operacijah. Simpatije vsega Egipta so na strani Velike Britanije. V Egiptu ni nikogar, ki ne bi verjel v njen končni uspeh.

Kairo, 20. junija. AA. Reuter: Predsednik egiptovske vlade Ali Maher-paša je izjavil v parlamentu, da je bila politika Egipta vedno ista. Njen cilj je bila obramba in neodvisnost Egipta ter zaščita njegovih pravic. Nato je Ali Maher-paša dejal:

Ponavljam, kar je bilo v imenu vlade rečeno v parlamentu, da Egipt izpolnjuje svoje obveznosti in sodeluje s svojim velikim zaveznikom v prijateljskem duhu.

Kairo, 20. junija. AA. Reuter: Italijanski poslanik v Egiptu grof Macolini, ki bi moral snoči zapustiti Egipt z osebjem poslanstva in konzulatov, se nahaja še vedno v Kairu.

Anglija je odgovorna za poraz Francije

Milan, 20. junija. AA. Stefani: »Corriere della Sera« objavlja članek, v katerem ostro napada Veliko Britanijo. Velika Britanija, pravi list, je kriva za vse mednarodne napetosti in ona je kriva tudi za neuspeh Francije. List pravi, da je zadnji Churchillov govor zelo značilen Churchill pripisuje Franciji in samo Franciji skupne napake, ki so povzročile zlom francoske vojske. Toda stvarno je Anglija tudi odgovorna za poraz Francije.

Mirovni pogoji, ki bodo veljali Franciji, pravi list, bodo taki, da bo Evropa osvobodjena ne samo vojaške premoči Francije, temveč bo Evropi omogočeno osvojit se tudi dosežanih vpliva Velike Britanije.

Romunska vlada ni odstopila

Bukarešta, 20. junija. AA. Rador. Agencija Rador je pooblaščenca najbolj odločno zanikati vse zlobne vesti glede ostavke romunske vlade.

Bukarešta, 20. junija. AA. Novi sovjetski poslanik v Bukarešti Lavrentijev je prispel davi iz Moskve

Nove vojne odredbe v Angliji

Stockholm, 20. junija. AA. DNB. Svenska Dagbladet poroča v dopisu iz Londona, da je bila angleškemu prebivalstvu včeraj razdeljena brošura, v kateri so navedena sledeča navodila za slušaj vpada sovražnih čet na angleško ozemlje, bodisi po morju ali pa iz zraka.

1. Svetuje se prebivalstvu, naj se ne seli iz kraja, dokler ne bo dan nalog za izselitev.
2. Prebivalstvo naj ne veruje raznim vestem, prav tako naj tudi takih ne širi.
3. Vsakdo mora prijaviti vse sumljive do najmanjših podrobnosti najbližji policijski postaji ali pa vojaški oblasti.
4. Nobenemu Nemcu se ne sme nič dati in je treba skriti vsa živila, kolosa, male avtomobile ter jih narediti neuporabljive. Obenem je treba ščititi skladišča bencina.
5. Vsakdo mora biti pripravljen, da vsak trenutek izkaže pomoč vojski, kakor n. pr. za gradnjo zaprek na cestah.
6. Tovarne morajo organizirati borbo s sovražnimi vojniki, ki nenadoma vpadajo.

Končno je vsem lastnikom lovskih pušk ukazano, naj se stavijo na razpolago narodni obrambi, ki ima nalogo organizirati prvo borbo proti padalskim četam. Privatne slike, plakate, na katerih so označena imena krajev, je treba odstraniti. Odstraniti je treba tudi vodne načrte na avtobusnih postajah. Avtobusi bodo imeli odslej samo številke, ne pa več tablice, na katerih bi pisalo, kam vozijo.

London, 20. junija. AA. Reuter. Listi izražajo mnenje, da včerajšnja bombardiranja angleških krajev niso napravila niti najmanjši vtis na angleško javnost. Anglija računa s temi bombardirani. Ve, da je to šele uvod.

Izgube nemškega letalstva o priliki včerajšnjih napadov znašajo sedem letal, kar dokazuje, da je

Francija sprejela japonske zahteve o Indokini

Bordeaux, 20. junija. t. Reuter: Francosko zunanje ministrstvo je objavilo, da je vlada prepovedala prevoz vseh potrebnih stvari iz Indokine na Kitajsko, kakor je to zahtevala japonska vlada. Francoska vlada je tudi sprejela japonsko zahtevo, da se lahko japonski zastopnik v Indokini prepriča, da se prevoz ne bo več vršil.

Tokio, 20. junija. Reuter: Po pisanju »Asahi Simbuna« je pomočnik japonskega zunanjega ministra zahteval od francoskega veleposlanika v Tokiu, naj najstrožje prepove prevoz blaga skozi francosko Indokino na Kitajsko. Prav tako je zahteval, naj oblasti francoske Indokine pripravijo tudi inventar bencina in ostalih prometnih sredstev, ki se nahajajo v Indokini. Dalje zahteva, naj bi japonske konzularne osebnosti v sodelovanju z oblastmi Indokine pregledale zaloge blaga in pogoje za njegov prevoz, da bi se japonske patrle stacionirale tudi v Hanoju, Kokoju in Rangsonu, kjer bodo s francoskimi cariniki skupno pregledovali blago, ki bo šlo čez mejo.

Tokio, 20. junija. AA. DNB: »Tokio Asahi Simbun« poroča, da bo japonska vlada protestirala v Londonu zaradi prevoza vojnega materiala čez Birma—Pungking.

Usoda koncesij v Sanghaju

Sanghaj, 20. junija. AA. DNB. Japonsko veleposlanstvo na Kitajskem je izdalo službeno sporočilo, v katerem poudarja dejstvo, da povzročajo evropski dogodki čedalje večjo nervoznost tudi na nekaterih točkah daljnega Vzhoda, zlasti pa v

Sanghaju. Zaradi tega, pravi sporočilo, japonsko veleposlanstvo izrečno želi poudariti, da japonska vlada nima namena ukazati, naj se zasede francoska koncesija v Sanghaju, pač pa pravi sporočilo, da bo japonska vojska stopila v akcijo, če bi v francoski koncesiji ali pa v sploh kateri drugi koncesiji nastopile posebne izpremembe ali dogodki, s katerimi se Japonska ne bi strinjala. Končno sporočilo zanikuje vest, da bi Japonci zbrali okrog Sanghaja 50.000 mož, da bi zasedli z njimi tuje koncesije.

Sporazum v Tiencinu

Tokio, 20. junija. AA. Reuter: Spricho odločitve japonske vlade, da ustavi blokado britanske in francoske koncesije v Tiencinu, ki je trajala eno leto, je Reuterjev dopisnik izvedel sledeče podrobnosti:

Do ukinitev blokad je prišlo zaradi sporazuma med Veliko Britanijo in Japonsko, kateremu pa se je pridružila tudi Francija, kakor je bilo uradno sporočeno v Tokiu. Imenovani sporazum predstavlja šele temeljno osnovo za podrobnejši sporazum o posameznih vprašanjih, o katerih se bodo še pogajali. S sedanjim splošnim sporazumom priznava Velika Britanija posebne ukrepe, ki jih je Japonska zaradi varnosti svoje vojske za čas trajanja vojne na Kitajskem izdala v krajih na Kitajskem, ki so jih japonske čete zasedle.

Tiencin, 20. junija. AA. DNB: Poveljnik japonske garnizije v Tiencinu je izdal ukaz, v katerem pravi, da se ukinja omejitev prometa v mednarodni koncesiji, katera je bila uvedena pred nedavnim.

Amerika naj kupi evropske kolonije

Washington, 20. junija. AA. Stefani. V pričakovanju sestanka vseameriške zveze v Havani, na kateri bodo razpravljali o usodi evropskih posesti na novem kontinentu, je zunanje politični odbor ameriškega parlamenta ugodno sprejel predlog, da se da predsedniku Rooseveltu pooblastilo, naj izpolni na miroljuben način nakup ali pa odstopen evropskih kolonij.

Newyork, 20. junija. AA. Reuter. Ko razpravlja o govoru, ki ga je včeraj imel angleški veleposlanik Lothian, piše »Newyork Times«, med drugim:

On nam je naredil svojo uslugo. Ne smemo se varati s prividi glede nevarnosti, ki nam grozi. Če bi bila Velika Britanija še v teku letošnjega leta poročena, bi nas to pripeljalo, kakor je snoči izjavil lord Lothian, do tega, da bi prevzeli obrambo front na vseh oceanih. Iz teh razlogov je nujno potrebno, da pospešimo dobavo Veliki Britaniji v orožju za njeno obrambo, ki ji je tako nujno potrebna.

Amerika gradi 100 rušilcev

Newyork, 20. junija. AA. Havas. Mornariško ministrstvo sporoča, da bodo začeli graditi eska-dro rušilcev za Atlantski ocean. Ta eskadra, kateri bo poveljeval viceadmiral Rajmouth, bo štela 100 vojni larij, večina rušilcev.

Washington, 20. junija. AA. Reuter. Finačni minister Morgenthau je izjavil, da je francoska vlada odstopila Zedinjenim državam načrte mo-

torja »Hispano-Suiza«. Patenti se bodo uporabili za proizvodnjo omenjenih letalskih motorjev v Zedinjenih državah za Francijo in njene zavez-nike.

Opozicija proti Rooseveltu

Newyork, 20. junija. AA. Stefani. »Newyork Journal« piše, da utegne imeti separatni mir Francije strahovit vpliv na ponovno izvolitev Roosevelta. Pri tem pa živo razpravljajo o dejstvu, da je šef zveze sindikatov Levis imel včeraj in danes v Filadelfiji dva huda govora proti Rooseveltu, kateremu je pripisoval neuspeh sedemletne borbe proti brezposelnosti, politiko vmešavanje ter načrt vojaške obveznosti. Ves ta čas pa vlada povečuje pomoč zaveznikom. Vest, da je mornariško ministrstvo s pristankom Roosevelta odstopilo 20 hitrih torpedov Angliji, je izzvala žive proteste v senatu.

Koalicijska vlada v Ameriki

Washington, 20. junija. t. Reuter: Roosevelt je danes preosnoval svojo vlado in v nje-govo vlado so sedaj vstopili tudi člani republikanske stranke. Republikanec Frank Knox je vstopil v vlado kot tajnik za mornarico, bivši Hooverjev zunanji minister Stimson pa je vstopil kot tajnik za vojsko.

V zvezi s tem je Roosevelt imenoval več republikancev za guvernerje v raznih ameriških pokrajinah.

Turčija ureja položaj Sirije

Ankara, 20. junija. AA. Reuter: Iz dobro obveščenega vira se je izvedelo, da so se med Turčijo in Sirijo začela pogajanja glede položaja Sirije v bodočnosti. Smatra se, da je to vprašanje največjega pomena za Turčijo in da se je turška vlada sestala o tem vprašanju.

Ankara, 20. junija. AA. DNB: Turški parlament je sklenil, da letos ne bo šel na počitnice ter da bo imel vsak teden samo po eno sejo, če ne bi bilo zaradi resnih razlogov potrebnih več sej.

Ankara, 20. junija. AA. DNB: Iz dobro poučenih krogov se izve, da je iranski šah izrazil zadovoljstvo svoje države spricho politične linije, po kateri je krenila Turčija z ozirom na evropsko vojno. Kot partner saadabatskega pakta kaže iranski šah popolno razumevanje za namen Turčije, da bo ostala ob strani spopada.

Carigrad, 20. junija. AA. Stefani: Javno mnenje in politični krogi s pozornostjo spremljajo razne dogodke. Uporno krožijo nekontrolirane vesti o

vojski na vzhodu, ki odklanja premirje, katero je zahtevala francoska vlada. Tisk uvideva sedaj napake, ki sta jih naredili Francija in Velika Britanija. Listi nič več ne govorijo o demokraciji, temveč govorijo le za to, da Turčija ne sme stopiti v vojno.

Gospodarska pogajanja med Turčijo in Romunijo

Bukarešta, 20. junija. AA. DNB: Minister za zunanjo trgovino Cristu je sprejel včeraj turškega veleposlanika, s katerim je podpisal dopolnilni protokol turško-romunskega gospodarskega sporazuma. Dopolnilni protokol se nanaša na vzajemno dobavo cele vrste blaga. Gospodarska pogajanja med obema državama se bodo nadaljevala še naprej in sicer bo treba določiti še kontingente blaga.

Trpljenje beguncev v Franciji

Pariz, 20. junija. t. Ministrski svet od 19. t. m., na katerem se je sklenilo, da se določijo in odpošljejo polnomočenci za mirovna pogajanja z Nemčijo, se je med drugim tudi bavil s strašnim gorjem francoskih beguncev, ki na tisoče in tisoče ležijo po cestah Francije in gladujejo, ker je do-voz živil zaradi umika armad in popolne zamašenosti cest skoraj popolnoma onemogočen. Še enkrat je notranji minister Pommarat pozval prebivalstvo, naj ne zapusti svojih bivalisti, četudi bi prišli Nemci, ker je to manjše zlo nego bežati. Vlada je izjavila, da so vsa francoska mesta, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev, odprta mesta, tako da se nimajo bati, da bi jih sovražnik bombardiral. Vest, ki prihajajo iz Zeneve, pravijo, da si francoska vlada zelo prizadeva, da bi se prebivalstvo pomirilo. Poročajo tudi o protizidovskih iz-gredih. V Toulouseu je množica razdejala sinagogo. V Lyonu je množica, preden so dospele nemške čete, napadla in razdejala židovske trgovine. Isto se je zgodilo v Montelimaru.

Maršal Petain je po radiu pozval Francoze, da se zatečejo v molitvah k Materi božji lurdski, da bi Francija v tem tako strašnem času ohranila svoje dostojanstvo, za moč, da prebije vse trpljenje, ki jo je doletelo. Francosko časopisje slej ko prej ne izhaja. V Zenevo so dobili samo dva lokalna lista, to je »Nouvelles« iz Lyona in »Petit Dauphinois« iz Grenobla.

Španski tisk napada Anglijo

Madrid, 20. junija. t. Reuter: Španski tisk je nekaj popolnoma opustil stališče nevtralnosti in je

začel zelo napadati Anglijo. Angleške družine v Španiji so začele pripravljati svojo prtljago za odhod, če bo potrebno.

List »Arriba« piše: »Falanga danes ni več samo stranka, ki naj vlada, ampak je tudi sredstvo, ki naj ves španski narod pripravi na vojno.«

Italijanski tisk o jugoslovanski zunanji politiki

Trst, 20. junija. b. »Piccolo« poroča iz Belgrada, da Jugoslavija kaže veliko razumevanje zaradi razvoja turške zunanje politike in ne skriva svojega zadovoljstva zaradi nevtralnosti Turčije, kar še bolj okrepljuje mir na Balkanu. Pri tem je treba poudariti, da je Jugoslavija bila edina država Balkanskega sporazuma, ki je odkrito obsodila pakt, ki ga je Turčija sklenila z zahodnimi velisilama.

Kar se tiče znanih trditvev madžarske in bolgarske tiska, v Belgradu poudarjajo, da brez ozira na to, kakšen pomen se lahko pripiše tem trditvam, Jugoslavija ni iznenadena, ker je ona v zadnjem času večkrat poudarila, da se madžarska in bolgarska vprašanja lahko rešijo vsaj v omejenem obsegu v smislu stvarnega balkanskega sodelovanja.

Lobje brez kamna

ostanejo zdravi zobje. Negujte svoje zobe vsak dan z zobno kremo ODOL.

Gafencu v Moskvi

Poročilo italijanskih listov o razvoju na Balkanu

Rim, 20. junija. Tukajšnji politični krogi poročajo o odmevu, ki so ga zbudili dogodki tako na zapadu kakor na vzhodu v balkanskem območju. Italijanski diplomatični krogi zelo poudarjajo stališče madžarske vlade, ki je izjavila, da je njena politika popolnoma istovetna s politiko osi Rim-Berlin. Ministrski predsednik Teleky je v svojem govoru popolnoma potrdil, da pričakuje Madžarska od zmage avtoritarnih velisil spremembo versajskega miru, kolikor se tičejo Madžarske in izpolnitev madžarskega nacionalnega programa.

Se bolj pa v Rimu poudarjajo spremembo položaja v Romuniji, kjer je nastala neobhodna potreba, da Bukarešta pride do sporazuma z Moskvjo. Vzdušje Dunjstra je Sovjetska Rusija postavila 16 divizij. Pričuje se, da se bo bivšemu zunanjemu ministru Gafencu, ki je odšel kot izredni poslanik v Moskvo, posrečilo rešiti sporno vprašanje z Moskvjo na mirnem način. Treba je pri-pomniti, da tudi na Madžarskem niso čisto mirni glede Podkarpatske Rusije. Vendar pa tako v Bukarešti kakor v Budimpešti naglašajo, da jim je slej ko prej na tem, da se Balkan obvaruje voj-ske in da se vsa vprašanja rešijo v prijateljskem

sporazumu tako med balkanskimi državami samimi, kakor med balkanskimi državami in njihovimi velikimi sosedi.

Kot najbolj važen dogodek pa v Rimu zaznamuje namero turškega zunanjega ministra, da se poda v Moskvo in tam konča pogajanja za sporazum, ki so bila jeseni lanskega leta zaradi pakta Turčije z Anglijo in Francijo prekinjena.

Italijanski politični krogi podčrtujejo tudi članek, ki ga je napisal direktor bolgarske »Zore«, v katerem zahteva, da se čimprej razveljavi neu-lilska pogodba. Čeprav seveda ta zahteva ni uradnega značaja, pa ji pripisujejo velik pomen. Beležijo tudi, da sta včeraj ministrski predsednik Filov in nemški poslanik von Richthofen podpisala pogodbo o kulturnem sodelovanju med Bol-garijo in Nemčijo. Pogodba predvideva stolice nemškega jezika in literature oziroma bolgarskega jezika in literature na univerzah v Nemčiji in na univerzi v Sofiji, kakor tudi tezaevni jezi-kovni pouk na gimnazijah. Predvideno je tudi so-delovanje nemškega in bolgarskega časopisja. — Kralj Boris je podelil delegatom Nemčije visoka odlikovanja.

Sovjeti postavljajo novo letonsko vlado

Riga, 20. junija. AA. DNB: Danes je bila seja vlade, ki je odstopila, ki pa še vedno opravlja državne posle. Podpredsednik sveta ljudskih komisarjev Višinski, ki je včeraj prispel iz Moskve v Rigo, se še pogaja s predsednikom letonske republike Ulmanisom o sestavi nove letonske vlade. Čeprav na pristojnem mestu ne dajejo za javnost nobenih pojasnil o poteku teh pogajanj, pa v Rigi računajo s tem, da bo zvečer ali pa najkasneje jutri zjutraj objavljen seznam nove vlade.

Sicer pa vsakdanje življenje v državi popolnoma normalno poteka. Novost letonske prestolnice predstavljajo edino sovjetske čete, ki korakajo po mestnih ulicah. Prebivalstvo se je precej pomirilo. Naval mešanov na banke in hranilnice je močno popustil.

Kovno, 20. junija. AA. DNB: Nova vlada je sklenila razpustiti politično zvezo, znano pod imenom »Tautenay«. Tej zvezi so pripadali skoraj vsi člani litvanske vlade ter tudi sam predsednik Smetona.

Kovno, 20. junija. AA. DNB: Litvanska vlada je priredila banket na čast predstavnikom sovjetske vlade Dekanozovu. Za časa banketa sta predsednik vlade Paleskije in Dekanozov izmenjala zdravici ter naglasila litvansko sovjetsko prijateljstvo in skupne interese obeh držav.

Stockholm, 20. junija. AA. DNB: Promet med Rigo in Stockholmom se že naprej vrši normalno. Izvedelo se je, da bo zračni promet med Stockholmom, Rigo in Moskvjo v kratkem obnovljen.

Madžarska in mirovne pogodbe

Budimpešta, 20. junija. AA. MTI. V zvezi z zavzetjem Versaillesa in Trianona po nemških četah je predsednik vlade Teleky na čelu delegacije vladine stranke položil vence na grobu bivšega predsednika vlade Gömbösa in bivšega predsednika madžarske delegacije pri Zvezi narodov Apponyju.

V svojem govoru je grof Teleky naglasil, da je pokojni Gömbös prvi priznal prirodni značaj prijateljstva Madžarske napram silama osi. V nadalj-nem svojem govoru je predsednik madžarske vlade naglasil zvezo, ki jih je Madžarska imela v minu-losti z Nemčijo ter napore, ki jih je imela zato, da na miroljuben način pomaga ustvarjati novo Evropo. Grof Teleky je nato izjavil, da je Italija bila prva država, ki je ponudila Madžarski prija-teljsko roko, in da Madžarsko s to državo vežejo stare simpatije in enakost idealov. Na kraju je madžarski predsednik vlade izrazil spoštovanje spomenu Gömbösa in grofa Apponyja.

Delo Rdečega križa

Bern, 20. junija. AA. DNB. Mednarodni odbor Rdečega križa je izdal sporočilo o obsežnem de-lovanju predstavnikov Rdečega križa v vojskoju-čih se državah, pa čeprav je promet med temi državami delno omejen.

Dr. Marcel Young, ki je nedavno obiskal an-gleške, francoske in belgijske ujetnike v nemških taboriščih, je odpotoval zadnji ponedeljek z av-tomobilom v Francijo in je čez dva dni prispel v Bordeaux, da bi zbral podatke o vojnih žrtvah in jih po ženevski centrali poslal družinam padlih ali ranjenih vojakov.

Dr. Young proučuje sedaj na kraju samem pri-merno akcijo za pomoč beguncem in izseljenemu prebivalstvu. Predsednik ženevskega odbora Rde-čega križa v Angliji Hacıus je pregledal ustanove Rdečega križa v raznih krajih ter je potoval z letalom od kraja do kraja.

Predstavnik ženevskega odbora v Siriji Ko-lar je obiskal nemške državljane, ki so internirani v raznih sirskih krajih. Predsednik Rdečega križa v Egiptu George Fosse je obiskal 16. junija več taborišč interniranih Italijanov.

Newyork, 20. junija. AA. Havas. Ameriški Rdeči križ poroča, da upa, da bo v 10 dneh lahko poslal v Evropo ladjo z živežem, zdravili, obleko in bolniškimi avtomobili. Prva ladja, ki jo je v ta namen kupil ameriški Rdeči križ, je »Mekisport«, ki bo odplula v soboto iz Newyorka v Bordeaux. Tovor ladje bo imel vrednost en milijon dolarjev.

Nova železniška zveza med Romunijo in Bolgarijo

Bukarešta, 20. junija. AA. DNB: Romunski zunanji minister Gigurtu je sprejel bolgarskega po-slanika v Bukarešti in z njim izmenjal ratifikacij-ske dokumente bolgarsko-romunskega sporazuma o gradnji ferrybota na Donavi, ki bo obratoval med Gjurjevcom in Ruščakom. Ta sporazum je bil podpisan že leta 1937. Smatrajo, da se bo promet med imenovanimi krajema začel že letos.

Poljska vlada v Londonu

London, 20. junija. Poljska vlada, ki je nazad-nje bila v Angersu, se je preselila v London.

Jugoslovanski parnik ostal v Španiji

Madrid, 20. jun. b. Jugoslovanska ladja »Sud«, ki je odplula iz Malte in Orana za Škotsko, se je z vsem tovorom ustavila v pristanišču Vigo. Po-sadka ni hotela nadaljevati vožnje zaradi delovanja podmornic.

Izredni ukrepi v Urugvaju

Montevideo, 20. junija. AA. Reuter: Izvede-o se je, da je vlada podvela gotove vojne ukrepe in da so v gotovih mestih bile ojačene garnizije. Ti ukrepi so popolnoma notranje politične narave ter so bili podvzeti zaradi pobiranja gotovih po-kretov v državi.

Montevideo, 20. junija. AA. Reuter: Ameriška križarka »Kinsi« (10.000 ton) je prispela včeraj v Montevideo na poti okrog vzhodne obale Južne Amerike. Newyork Times objavlja vesti, da ima ameriška ladja posebno misijo, ki obstoji v tem, da bi izkazala pomoč večjemu številu južnoameri-ških držav za primer delovanja članov pete kolone.

Ob sklepu lista: Francija zaprosila Italijo za premirje

Rim, 20. jun. o. Danes dopoldne je fran-coska vlada sporočila po Španiji italijanski vladi, da želi z njo pogajanja za premirje na isti način kakor z Nemčijo. Odgovor italijanske vlada na to francosko ponudbo še ni znat

Politični zapiski

»Domovina, svoboda, čast!«

Pod tem naslovom prinaša zadnja številka lista »Naša moč« dolga uvodni članek, ki lepo piše o domovinski ljubezni. Članek končuje s temi besedami: »V teh časih, ko velik del Evrope žanje sadove svojega zgolj v živalski materializem zaverovanega dela, je naša domovina otok miru, ki kliče svojim sinovom: Vaše ljubezni se mi boče, ljubezni, ki vse prenese, ljubezni, ki iz vse napravljajo junake ljubezni, ki je zaradi mene pripravljena sprejeti tudi mučeništvo.«

Potreba politične vzgoje

Belgrajski »Napred« piše med drugim: »V naši državi, ki je v političnem oziru precej daleč zaostala za drugimi naprednimi narodi in ki v njej prava demokracija še ni imela časa, da bi se globoko zakoreninila, se potreba politične vzgoje vsiljuje s posebno nujnostjo. Mi moramo svoje ljudi šele privajati svobodi ter jih čistiti politične navlake, da bodo zavredni, da bomo zapolnjeni kazali pravo pot, da bomo popravljali napake, ki bi se jih lotevale.«

»Obzor« o političnem položaju

Kako zagrebški »Obzor« sodi o političnem položaju, naj javnost razvidi iz naslednjih stavkov, ki jih navajamo po zadnjem »Obzoru«: »V razvoju notranjega položaja ni spremembe. Med SDK in glavnimi srbskimi opozicijskimi strankami doslej še ni bil dosežen sporazum o prečitih vprašanjih. Prav za prav o spornih vprašanjih niti obravnavati še niso začeli med seboj. Glavne opozicijske srbske stranke doslej še niso postavile nobenega novega predloga, ki bi ga vodstvo SDK moglo sprejeti. Trdijo pa, da bodo zastopniki radikalov, demokratov, JNS in socialistov še ta teden dokončali skupni načrt, v katerem bodo povedali svojo misel o notranjem in zunanjem položaju. Dvomijo pa, da bi ta načrt moglo vodstvo SDK sprejeti, razen seveda, ako bi omenjene opozicijske stranke izrecno in brez rezerve sprejele politično dejstvo od 26. avgusta lanskega leta. Vsekakor pa v krogih SDK ne sprejemajo razlage predstavnikov glavnih opozicijskih strank, češ naj se sestava koncentracijske vlade izvrši izključno le z ozirom na mednarodni položaj ter naj se pri tem poslušajo ob strani vsa notranja vprašanja. Krog SDK pa že zato niso teh misli kakor opozicijske stranke, ker sodbijo, da ravno razvoj zunanjega položaja zahteva čim večjo notranjo vzajemnost in čim krepkejšo sodelovanje, češar pa nikakor ne bi bilo mogoče doseči, ne da bi poprej bilo zadovoljeno opravičenim hrvatskim narodnim zahtevam v skladu s politiko, ki se je začela dne 26. avgusta lanskega leta.«

Skrivni sestanki opozicije

Zagrebski Hrvatski Dnevnik je prinesel to le poročilo iz Belgrada: »Danes dopoldne je bil na stanovanju podpredsednika glavnega odbora radikalne stranke Miše Trifunovića skupni sestanek odposlancev in članov vodstev srbijskih opozicijskih strank. Tega sestanka so se udeležili odposlanci demokratske in radikalne stranke, JNS ter socialistov. O tem sestanku udeleženci niso dali nobenega sporočila ter skrivajo celo imena udeležencev. Sodiijo pa, da so obravnavali preča vprašanja notranje in zunanje politike. Kakor trde, bodo take sestanke še imeli.«

O preseljevanju prebivalstva v Podonavju

Belgrajski mesečnik »Ravnopravnost« prinaša obširen prevod članka Gabora Bessenyeja, ki je bil priobčen v newyorški reviji »Current History« pod naslovom »Predlog za rešitev balkanskih vprašanj z zamenjavo manjšin«. Omenjeni list v svojem članku med drugim tudi to le piše: »Ker madžarska manjšina v Jugoslaviji živi po večini (?) na madžarski meji, predlaga pisec, naj se jugoslovansko-madžarska meja popravi v korist Madžarske, drugi Madžari pa naj bi se izselili. Čeprav pisec članka govori o izmenjavi prebivalstva — tako naj bi se Jugoslavlani izselili iz odstojnega sveta, na njihova mesta pa bi prišli Madžari iz Jugoslavije — vendar ne omenja 165.000 Jugoslovancev na Madžarskem. Prav tako je zamočel Bajski trikot in strnjena jugoslovanska naselja na Rabi. G. de Besseney misli, da bi taka operacija še bolj poglobila prijateljske odnose med Jugoslavijo in Madžarsko.«

Položaj državnih uradnikov

List »Slobodna misao«, ki izhaja v Nikšiću, prinaša članek, ki ga je bil napisal profesor S. Bubič o razdvojitvi državnih uradnikov, kjer med drugim tako le govori: »Razumemo, da je državi težko, da bi v sedanjih časih dobila denarno možnost za povišanje naših plač. Resnica je, ako se bo ta draginja nadaljevala v sedanjem tempu, ne bomo niti več govorili o povišanju plač, ker bodo te naše plače izgubile svojo denarno vrednost. Ali je mar mogoče imenovati plačo tistih nekaj stotin dinarjev kakoga sluga, kadar bo za ta denar mogel kupiti le nekaj vreč moke? Za zdaj pustimo ob strani to prikazen prihodnosti, ki naj sama likvidira vprašanje naših plač, ampak rajši zahtevamo od države tisto, kar nam resnično more dati: naj nam država začasno, dokler ne bo imela gotovine, naše plače poveča za 30 do 40 odstotkov s tem, da nam bo dajala svoje obveznice kot vrednostne papirje, da bi z njimi mogli urediti svoje dolgeve. Mislim, da najmanj ena tretjina naše gre za plačevanje dolgov, ki jih pa po sedanjih cenah nimamo z ničimer več plačevati.«

Napačno poročanje

V sredo dne 19. t. m. smo po hrvatskih listih in zlasti po »Muslimanski svijesti« poročali o načrtu, ki ga nekateri pripravljajo, da bi se namreč verska organizacija muslimanov razdelila na dva dela, da pa zoper tak načrt nastopajo, kakor piše sama »Muslimanska svijest«, bosanski muslimani. V svoji politični rubriki je Hrvatski Dnevnik od 20. t. m. omenil tudi ta naš zapisek, ki ga pa hrvatski in muslimanski javnosti podaja tako, kakor da bi »Slovenec« bil za tako razdelitev. Sodiijo, da je to nastalo zaradi tega, ker tisti, ki je prevajal iz slovenske v hrvaščino, ne zna dovolj slovenskega jezika, sicer ne bi bil v »Slovenčevu« usta položil nečesa, češar naš list kot svojo misel nikdar zapisal ni. Mi smo le informativno zapisali, kaj smo o tem zadevi brali v hrvatskih listih. Kako pa se bo zadeva muslimanske verske organizacije uredila, to pa ni naša zadeva, ker se mi ne moremo in ne smemo spuščati v zadeve, ki se tičejo verske organizacije naših bratov muslimanske vere. Toliko smo morali pojasniti.

Sprememba v Cvetkovičevi vladi

Belgrad, 20. junija. m. Predsednik vlade je danes rekonstruiral svojo vlado. Na mesto dosedanjega ministra za telesno vzgojo ljudstva Jevrema Tomića, ki je z drugim ukazom postavljen za belgrajskega župana, je stopil v vlado za ministro za telesno vzgojo ljudstva dosedanjí generalni konzul v Düsseldorfu in poslanec Dušan Pantić.

Dosedanji belgrajski župan Vojin Djuričić pa je razrešen predsedniške dolžnosti.

Novi minister za telesno vzgojo

Belgrad, 20. junija. m. Novi minister za telesno vzgojo ljudstva Dušan Pantić se je rodil 1892 v Kučevu, okraj Žižki v moravski banovini. Ljudsko šolo je končal v Kučevu, gimnazijo pa je študiral v Novem Sadu, Belgradu, Čačku, Nišu, pravo pa na vseučilišču v Parizu. Po končani študiju je stopil v diplomatsko službo ter je bil upokojen kot generalni konzul v Düsseldorfu.

Novi minister Dušan Pantić je od leta 1919 služboval kot tajnik poslanstva, vicekonzul, delegat v donavski mednarodni komisiji, nazadnje pa kot generalni konzul. Kot četnik se je prostovoljno udeleževal bojev v balkanski vojski leta 1912 in 1913 v oddelku vojvode Vuka. V svetovni vojski pa je bil kot dijak-narednik in pozneje kot častnik večkrat ranjen. V svetovni vojski je bil tudi ujet ter je večkrat skušal pobegniti. Zato je bil dalje časa zaprt v temnici. Leta 1917 je bil izmenjan kot težji invalid ter je skozi Švico pobegnil v

Italijo. V diplomatski službi so mu predpostavljali zaupali važne naloge. Tako je med drugim bil član in predsednik raznih delegacij, ki so sklepale sporazum z različnimi državami. Tak sporazum je sklepal z Romunijo, Grčijo, Madžarsko, Italijo, Francijo, Nemčijo in drugimi državami. Novi minister Dušan Pantić je član Jugoslovanske radikalne zajednice ter je bil 1938 izvoljen za narodnega poslanca v viškem in homorskem okraju.

Izjava novega belgrajskega župana

Belgrad, 20. junija. Ko je gospod Tomić novi župan belgrajske občine prevzel svoje mesto, je zastopnikom tiska dal sledečo izjavo:

Na županskem položaju prestolnice se bom trudil, da s svojim delom za dobrobit in napredek naše prestolnice in njenih prebivalcev opravičim izkazano mi veliko čast in veliko zaupanje.

Že kot oblastni poslanec belgrajskega mesta sem se zanimal za komunalna vprašanja in njegove potrebe so mi dobro znane. Poleg prečitih tehničnih vprašanj in del za ureditev naše prestolnice bom posebno skrb posvetil preskrbi prestolnice z dovoljno množino vode, dalje socialnemu skrbstvu, zboljšanju življenjskih pogojev delavcev in njihovih družin, sanitarni in zdravstveni službi ter vsem drugim vprašanjem, ki so na dnevnem redu.

Za rešitev teh vseh nalog, so objektivni dani vsi pogoji. Ljubezen do Belgrajčanov in želja po boljšem, pa mi bosta dala pobudo za moje delo na novi dolžnosti.

Govor predsednika vlade Cvetkovića na zborovanju Jugorasa:

Delavsko gibanje v novi dobi

Belgrad, 20. junija. AA. Na koncu prvega dne seje glavnega odbora Jugorasa 19. junija letos, je na sejo prišel tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković. Vsi prisotni delegati so prisrčno pozdravili predsednika Cvetkovića, ki je prišel v družbi ministra za gradbo dr. Miha Kreka. Navzočni delegati so dolgo vzklikali in ploskali svojima gostoma. Ko je nekaj časa pozorno spremljal delo plenuma, je predsednik glavnega odbora Cvetković povzel besedo. Burno pozdravljen in pogosto prekinjen od živga odobravanja je imel predsednik vlade govor, v katerem je rekel:

»Razmere, v katerih živi naše delovno ljudstvo, so me zanimale vse čase moje politične delavnosti. Svoje politično delovanje z delavskim ljudstvom sem začel v komunalni politiki v mestu Nišu z gradnjo stanovanj in v delu za boljše in naprednejše življenje delavcev. Iz teh časov izvirajo še moji napor, da bi prišlo do delavske organizacije čim več tvornega in narodnega duha in da bi iz njih izrinili vse tisti rušilni internacionalni duh in rušilna internacionalna gesla, ki so po eni strani ubijali narodni duh, po drugi strani pa so ovirala delavsko delovanje in delavsko aktivnost za izboljšanje tistih pogojev, ki so vsebina in življenjski interes delavskega ljudstva. S takimi napori in ob takih pogledih sem se pred štirimi leti lotil organizacije narodnega delavskega sindikata z nalogo, da bi v gospodarskem boju dosegel tisto, kar je neobhodno potrebno za boljše življenje našega delavca.

Ko smo ustanovili Jugoras, so mnogi napovedovali, da ta organizacija ne bo dolgo živela. Nekateri so mislili, da je to strankarska organizacija, drugi pa so rekli, da bo Jugoras služil tudi delodajalcem, tretji pa so dejali, da naj bi bila ta organizacija neke vrste orožje v mojih rokah. Danes pa vsi vidijo, kaj je Jugoras: Močno delavsko sindikalno gibanje, ki se na temelju naših razmer, našega gospodarskega ustroja in v mejah domovine bori, da bi izbojeval boljše življenje našemu ljudskemu svetu. Jugoras je, kakor vidite, solidna in trajna organizacija. Če resumiramo naše delo v preteklosti, bomo videli, da smo na poti realizacije našega programa in da smo se morali boriti z velikimi težavami, čeprav smo imeli na vrhu državne uprave podporo in iskrene prijatelje. Predvsem je potreba spremeniti miselnost one druge strani, ki ni delavska, spremeniti je treba njene poglede na delovno silo, njena pojmovanja o gospodarski moči naroda in države. Borili se je treba z zastarelo miselnostjo, ki je hodila po tujih izročilih, in sicer v sedanjih popolnoma spremenjenih razmerah v svetu. Oni niso videli, da sloni gospodarstvo naroda na delovni sili in da je kapital zato tukaj, da podpre na temelju skupnega sodelovanja vse tisto, kar morejo ustvariti častiljive roke naroda. Oni so mislili, da je danes mogoče gospodarstvo kapitala nad delovnim svetom, kadar v državi z velikimi tradicijami in s konservativnimi pogledi prenehajo z navadami iz preteklosti in razlašajo, da ni več zasebne lastnine, da vse imetje pripada državi in narodni obrambi.

Teorija o zlati podlagi denarja velja danes toliko, kolikršna je gospodarska delavnost države in kolikor je ta delavnost plodna in sposobna ustvariti svojemu narodu delo, zaslužek in boljše življenjske pogoje. Vse finančne doktrine in vse teorije kon-

servativnih pogledov iz preteklosti izginjajo in namesto njih se pojavlja narodna disciplina, organiziranje narodne produktivne sile in duha, kar je potrebno za vsa velika podjetja. V takih trenutkih pa vidimo, da se postopno in polahko uresničuje naš program in naši nazor.

Tudi v državi se morajo stališča do kapitala in do delovne sile popravljati v korist glavnega činiča naše narodne proizvodnje, v korist delovnega ljudstva. Čas to imperativno vleva. Če pogledamo okrog sebe v druge države, bomo videli, da tam, kjer je bila disciplina in kjer je prišlo do sodelovanja med kapitalom in delovno silo, kjer je bila pravična osnova in kjer ni bila mogoča surova izraba delovnega sveta, kjer je ena volja od zgoraj določala odločno in pravično način in smer tega sodelovanja, kjer ni bilo ugibanja o tem, koliko časa se bo delalo — da je bilo tam tudi več sile in več uspehov in da sta gospodarski in industrijski polet storila tisto, kar je bilo potrebno, da so prišli narodne tvorbe in obrambne sile do polnega izraza.

Potemtakem moramo streti staro miselnost. Kapital se mora kresati v korist delovnega ljudstva. To pomeni, da mora biti razdelitev dobrin pravičnejša. Vse ostrine je treba zgladiti. Socialna izravnava države se vsiljuje ob vsakem pogledu. Narodno gospodarstvo mora postati zares državno in narodno, in mora služiti samo koristim naroda. To je bil zmerom naš program in za tak program smo se potegovali in se bomo borili z nmerom. Mi smo napredovali počasi in postopno, rekel sem, da je bilo vselej dosti težko. Tolikokrat sem bral vaše predloge in vloge o vaših stiskah, sprejel sem in poslušal toliko vaših delegacij. Vsem delegacijam sem govoril: Počasi in potrpite. Verujem, da bomo prišli v kratkem do takih reform, da bo šele potem prišla do izraza glavna smer naše delavske politike. S tega mesta se bom trudil z vsemi silami, da bi razen tistega, kar je bilo storjeno pri velikih državah, ki so iz temelja spremenile obličje svojega socialnega ustroja, da bomo šli mimo vsega tega po tej poti, da bo ideologija Jugorasa, ideologija našega gibanja prišla do polnega izraza.

Konec govora predsednika Dragiša Cvetkovića so vsi pozdravili z burnim in dolgotrajnim odobravanjem.

Belgrajske novice

Belgrad, 20. junija. AA. Včeraj je bilo v ravnateljstvu za zunanjo trgovino prva seja sveta za zunanjo trgovino. Tej seji je predsedoval trgovinski minister dr. Andres. Svet se je konstituiral in sprejel sklepe, da se postavi pod kontrolo izvoz in uvoz in da bo imel seje štirikrat mesečno.

Belgrad, 20. junija. m. Ban banovine Hrvatske dr. Subašić je danes z letalom dopotoval v Belgrad, kjer je takoj po prihodu imel konferenco z podpredsednikom vlade dr. Mačkom in nato pa s finančnim ministrom dr. Šutejem.

Belgrad, 20. junija. m. V jugoslovansko-bolgarski gospodarski zbornici je bil danes slovesno proglašen za častnega predsednika te zbornice g. dr. Stojilov, bolgarski opolnomočeni minister na našem dvoru.

Ob obletnici smrti hrvatskih voditeljev

Zagreb, 20. junija. b. Na obletnico tragičnih dogodkov v parlamentu so bile v Zagrebu in vseh večjih hrvatskih mestih svečane zadušnice. V zagrebški stolni cerkvi so postavili katafalk, ki je bil okrašen z vencem. Ob 10 je bila slovesna zadušnica. Molitve je opravil kanonik msgr. Korenić. Prisostvovali so ji družina Radičeva, inž. Košutić, Vladimir Radić s svojo ženo ter predstavniki hrvatskega javnega življenja z banom dr. Šubašićem.

Belgrad, 20. junija. m. V cerkvi Kristusa Kralja je bil danes ob obletnici smrti Stefana Radića, bivšega predsednika HSS, Pavla Radića, Djure Basićka in smrti drugih prvakov HSS slovesni rokvijem, ki ga je izvršil g. Matija Petlić ob asistenci številne duhovščine. Rekviemu so prisostvovali predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, podpredsednik vlade g. dr. Maček, finančni minister dr. Šutej, minister brez portfelja dr. Smoljan, kmetijski minister dr. Čubrilović in članstvo belgrajske organizacije HSS.

Obletnica smrti Joce Jovanovića

Belgrad, 20. junija. m. Ob obletnici smrti bivšega šefa zemljoradniške stranke Jovana Jovanovića je bila danes v saborni cerkvi slovesna zadušnica, kateri so prisostvovali: predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, podpredsednik vlade dr. Vl. Maček, minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljević, minister za prosveto Maksimović, pravosodni minister dr. Marković, kmetijski minister dr. Čubrilović, finančni minister dr. Šutej, minister brez portfelja dr. Smoljan ter predsednik zemljoradniške stranke g. Gavrilov. Navzočni so bili tudi zastopniki drugih političnih skupin.

Posvetovanja v Belgradu

Belgrad, 20. junija. m. Predsednik vlade gosp. Dragiša Cvetković je današnji dan v glavnem prebival v svojem kabinetu z reševanjem državnih zadev. Dopoldne je imel daljši razgovor z dr. Mačkom. Po tem razgovoru je imel dr. Maček daljšo konferenco s kmetijskim ministrom dr. Čubrilovićem, ravnateljem za prehrano dr. Dragomirjem Cosićem, ravnateljem zunanjega ministristva dr. Rudolfom Bičanin, ravnateljem PRIZADA dr. Todom, predstojnikom oddelka za trgovino pri banki upravi v Zagrebu dr. Lamerjem in predstojnikom oddelka za kmetijstvo pri banki oblasti dr. Kolarjem.

Poroka v Belgradu

Belgrad, 20. junija. m. Ob navzočnosti Nj. kr. Vis. kneginje Olge in številnih gostov iz najvišjih belgrajskih krogov se je danes poročila v topčiderski cerkvi znana slikarica gđ. Milica Lozanić, hčerka dvorne dame kneginje Olge g. Olge Lozanić z zrakoplovnim kapetanom gosp. Branišlavom Petrovićem. Mlademu paru je bil za pričo Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, ki ga je zastopal zrakoplovni kapetan Milodrag Tomić. Po poroki sta opoldne knez namestnik Pavle in kneginja Olga obiskala dom ge. Lozanićeve ter sta izrekla mlademu paru svoje čestitke.

Madžarski trgovinski minister v Belgradu

Budimpešta, 20. junija. m. Madžarsko časopisje posveča veliko pozornost potovanju madžarskega trgovinskega ministra v Belgradu. Z njim potuje v Belgrad tudi večje spremstvo. Madžarski gostje bodo ostali v Belgradu 5—6 dni. Program njihovega bivanja je zelo bogat ter imajo budimpeštanski krogi vtis popolne solidarnosti jugoslovansko-madžarskega prijateljstva. Verjetno je, da bo po zatrijevanju madžarskih krogov, madžarski trgovinski minister izkoristil to priliko za številne konference za ureditev nekaterih vprašanj med Jugoslavijo in Madžarsko z jugoslovanskim trgovinskim ministrom dr. Andresom.

Akcija dalmatinskih pomorščakov

Split, 20. junija. b. V zvezi z razširitev vojne na Sredozemsko morje in zaradi nevarnosti plovbe je organizacija pomorcev zahtevala od lastnikov ladij posebne vojne nagrade. Konferenca se bo pričela jutri v trgovski zbornici.

Požar v Sisku

Sisak, 20. junija. b. Snoči ob 21 je izbruhnil požar v tovarni Schell in Capragu, kjer so velika skladišča mineralnega olja. Prispeli so takoj gasilci iz Siska, vojaštvo pa je goreče poslopje takoj zastražilo. Z velikim požrtvovanjem se je posrečilo preprečiti večjo katastrofo. Do požara je prišlo zaradi iskre, ki je skočila iz baterije.

Drobne novice

Madrid, 20. junija. AA. DNB: Neko francosko letalo vrst »Potez« s štirimi člani posadke je bilo prisiljeno zaradi pomanjkanja bencina spustiti se pri kraju Palma de Majorca. Posadka je bila internirana.

Rabat v Maroku, kjer biva maroški sultan, ki je imel doslej tudi navidezno oblast nad Tangerjem.

Potrlj v neizmerni žalosti sporočamo, da je nenadoma v Bogu zaspal naš ljubljani soprog, predobri atek, brat, stric in svak, gospod

Franc Lapajne

ekonom rudarske žele v Celju

Blagega pokojnika bomo spemili k večnemu počitku v soboto 22. junija ob pol 5 popoldne iz Zavetišča sv. Jožefa, Vidovanska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. junija 1940.

Zalujoči: Fančij roj. Kogelj, soproga; Mirko, Ladica, Draga in Mija, otroci in ostalo sorodstvo.

Gospodarstvo

Socialnoekonomski institut v Ljubljani

Ljubljana, 20. junija.

Tudi pri Slovencih se vedno bolj zavedamo pomena znanstvenega proučevanja gospodarskih vprašanj za našo gospodarsko in socialno politiko. Zato pa smo pri tem navezani predvsem na zasebno delavnost, ki je potrebna veliko večje podpore pri vseh merodajnih faktorjih. Predvsem morajo merodajni faktorji skrbeti za izboljšanje naše statistične službe, za kar je pa treba organizacije in ne zadostuje več delo posameznikov. Koordinacijo dela zasebnikov na znanstvenem proučevanju gospodarskih in socialnih vprašanj predstavlja danes pri nas Socialnoekonomski institut, ki je bil ustanovljen poleti 1937 ter je imel svoj občni zbor včeraj zvečer v sejni dvorani Kmetijske zbornice.

Občnemu zboru je predsedoval predsednik vseuč. profesor g. dr. Andrej Gosar, ki je podal uvodno poročilo. Iz tajniškega poročila g. Filipa Uratnika posnemoma, da so izredne razmere ovirale delo instituta. Toda vseeno je bilo doseženih mnogo rezultatov. Glasilo instituta »Tehnika in gospodarstvo« je bilo izpopolnjeno. Nadalje je zavod izdal »Gospodarska struktura Slovenije v luči poklicne statistike in delavskega zavarovanja« ter »Agrarna struktura Slove-

nije in Jugoslavije v primeri z agrarno strukturo nekaterih drugih dežel. V kratkem izidejo zanimiva raziskovanja g. Marka Sukljeja o gospodarskih in socialnih razmerah vasi Drašči v Beli Krajini.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik g. Albin Smrkol. Institut je lani dobil 66.480 din podpor raznih ustanov in podjetij, nadalje je imel od revije in publikacij dohodkov 81.217 din dohodkov, skupni izdatki so znašali 135.749 din, tako da je bilo prebitka 32.144 din. Skupna imovina brez knjig je dosegla nad 32.000 dinarjev.

O sami reviji posnemamo, da je število naročnikov naraslo nad 1000 in da se je število revij, ki jih dobiva v zameno povečalo od 100 na 120. O delu odsekov so poročali g. vseuč. prof. Al. Kral, g. dr. Jože Lavrič, g. Filip Uratnik in g. dr. Adolf Vogelz. V imenu nadzorstva je predlagal absolutorij g. dr. Vladimir Murko, kar je bilo tudi sprejeto.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor s predsednikom g. dr. Gosarjem na čelu ter tajnikom g. Uratnikom in dr. Lavričem. Na novo sta bila v odbor izvoljena g. dr. Vlado Schmidt in dr. Ciril Žebot. Sprejet je bil tudi proračun za 1940 v isti višini kot za 1939.

Zborovanje avtobusnih prevoznikov v Celju

Novi predsednik je g. Anton Fazarine

Celje, 20. junija.

V mestni posvetovalnici na magistratu so se danes dopoldne zbrali člani Zdrženja avtobusnih podjetnikov dravske banovine na svojem letnem zborovanju. Zborovanje, katerega so se udeležili predsednik celjske mestne občine g. dr. Vrsič, delegat Tujsko-prometne zveze v Ljubljani g. Komar, zastopnik Avtoškola g. Premik iz Celja, zastopnik policije g. Ruprecht in častnikarji, je vodil predsednik g. Rus Zdravko. Zupan g. dr. Vrsič Alojzij je zborovalce pozdravil v imenu mestne občine celjske in jim izrekal iskreno željo, da bi šli vsi iz Celja z novimi sklepi, polni upa na delo v lepšo bodočnost. Predsednik g. Rus je podal precej obširno poročilo o delu Saveza in Zdrženja. Avtobusni park v Sloveniji je razveseljivo napredoval in se razširil in mnogo so dosegli avtopodjetniki, toda nova doba, ki nam je prinesla vojno, je tudi avtopodjetnike zelo prizadela. Avtopodjetnikom primanjkuje glavnega, manjka temelja, vojna je vzela pogonsko gorivo in tudi gumi, kar je vsekakor najhujša izguba za avtobusni promet. Bile so sicer izdane 3 naredbe, te pa lahko odpo- moremo temu vprašanju le za nekaj časa. Gumija vedno bolj primanjkuje; dobiš ga lahko le še pri zasebnikih, trgovine so že prazne, uvoz pa je ustavljen. V drugem delu svojega poročila se je predsednik dotaknil organizatornega dela Zveze in Zdrženja v korist avtopodjetnikov. Zdrženje je doseglo prav lepe uspehe, n. pr. razpisno zavarovalnih premij in omiljenje prejšnjih visokih dajatev. Na zborovanju se je poudarilo tudi, da je uspelo zvezi, da ni več tako ostre konkurence med železnico in avtobusnimi podjetji in je ob tej priliki še posebno poudarilo željo, da bi naša tudi v bodoče avtopodjetniki na merodajnih mestih razumevanje, da bi se ustvarila neka koordinacija v vsem prometu.

Z zborovanja so bili poslani brzojavni pozdravi ministru trgovine in industrije g. dr. Andreju, banu dravske banovine g. dr. Marku Natlačenju, glavnemu tajniku Zveze g. Gračaninu, zahvalna pisma pa bodo poslana tudi načelniku kr. banske uprave g. Pfeiferju in častnemu članu Zdrženja g. dr. Kocetu.

Sledilo je tajniško poročilo. Zdrženje šteje 56 članov, od teh je 53 podjetnikov, 3 pa prevozniki. Računski zaključek je izkazal 47.133,07 din dohodkov, 34.351,35 din izdatkov tako, da znaša prebitok 12.781,72 din. Skupno premoženje združenja je 18.931,22 din.

Posebno obširna je bila debata o uredbi, po kateri so avtopodjetniki obremenjeni za davščino v korist invalidskega sklada. Predlagano je bilo, da se ta točka uredbe popravi, ker današnji časi niso za avtopodjetnika, ki je itak preobremenjen, da bi mu nalagali še novih davščin. Govora je bilo tudi o prednosti invalidov pri dobivanju koncesij za avtoprevoz, kar tudi vsebuje nova uredba. G. Fazarine Anton iz Celja, predsednik Mestnega celjskega avtobusnega podjetja, je v svojem govoru utemeljeval pogreško in slabo stran te uredbe, kajti vse zgleđa, da se bodo za invalide zopet skrili drugi ljudje, finanširali invalide, ti pa bodo prav malo ali nič deležni dobičkov. Vsakdo pri-

vošči invalidu boljše socialno gnotno stanje, toda na ta način se invalidom ne bo pomagalo. Nato je g. Fazarine navedel, da se baje v Ljubljani že ustanavlja neka Invalidska avtobusna zadruga. Nekaj drug član je prišel na dan z novico, da se snuje v Ljubljani Invalidska izletna pisarna (Jugopromet, Inkapromet) itd.

Po odmoru so bile volitve upravnega in nadzornega odbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. Fazarine Anton iz Celja. V upravni odbor so bili izvoljeni: gg. Rode Miha, Gorican Josip, Pačnikar, Stane Josip, Jugovič Artur, Eržen Josip, Benedik Viktor, Poljanšek Jakob, Govejšek Peter; v nadzorni odbor: gg. Magister Franc, Stanek Vehovec, Dolanc Josip, Kotar Ivan, Gračič, Herceg Miloš, v razsodišče pa gg. Magister Franc, Perneš Vladimir in Pretnar Janez.

Občni zbor je nato sprejel proračun za bodoče poslovno leto, ki znaša v dohodkih 45.086 din in 43.475 din v izdatkih.

Predsednik g. Fazarine in ravnatelj g. Stebe sta se zahvalila bivešemu predsedniku g. Rusu za požrtvovalno 6-letno delo pri Zdrženju.

V imenu Tujskoprometne zveze je pozdravil in izrekal pr besed g. Komar iz Ljubljane.

Na zborovanju se je poudarila želja, da naj bi prišli v razne odbore pri osrednji zvezi tudi Slovenci. Nekateri člani so prosili predsednika, da uprava čimprej pokrene akcijo glede nabave surovin in goriva.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke kaže za 15. junij tele najvažnejše postavke (vse v milijonih din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. junija): **Aktiva:** Podlaga 2.228,2 (+ 41,3), devize izven podlage 523,2 (- 38,8), kovani denar 418,5 (+ 3,5), posojila 1.973,0 (+ 13,2), vrednostni papirji 411,8 (+ 10,0), eskont bonov državne obrambe 3.629,0 (+ 251,0).

Pasiva: Obtok bankovcev 11.956,7 (+ 59,8), obveznosti po vidu 2.091,1 (+ 232,0).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 14.047,8 (+ 291,8), skupna podlaga po stvarni vrednosti 3.505,1 (+ 66,1), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3.269,1 (+ 2,0) milij. din, skupno kritje 25,37 (v prejšnjem izkazu 25,43) %, od tega samo z zlatom v blagajnah 23,27 (23,74) %.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 15. junija naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. junija):

Aktivni kliringi: Nemčija 4.806.898 (- 197.434) mark, protektorat 15.444.966 (- 19.933.715) kron, Turčija 5.717.761 (+ 146.871) din, Bolgarija 3.680.957 (+ 491.109) din, Francija 11.328.561 (+ 2.088.882) fr. frankov, francoske kolonije 11.559.596 fr. frankov in Španija 2.934.060 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 256.571 din (prej je bil klir. aktiven za 4.482.468 din), Madžarska 8.300.471 din (dne 8. junija je bil kliring aktiven za 5.236.445

din), Belgija 1.381.411 belg. Poljska 18.896.014 din, Rumunija 7.852.607 (- 319.985) din in Slovaška 7.507.240 (+ 422.527) kron.

Bilanca Drž. hipotekarne banke

Državna hipotekarna banka izkazuje za 31. maj naslednje bilančne postavke (vse v milij. din, v oklepajih podatki za 30. april):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski 523,2 (514,05), hipotekarna posojila 1.740,16 (1.753,7), na doklade in dohodek 1.974,44 (1.936,74), vodnim zadrgam 25,3 (25,36), lombardna 39,2 (38,2), menično-hipotekarna 66,3 (67,76), menična 56,06 (56,34), eskont drž. bonov 189,7 (164,8), tek. račun ministertva financ 796,86 (754,85), razni tekoči računi 3.835,15 (2.957,0), efekti rezervnega sklada 341,9 (339,8), sklad za zavarovanje bančnih zgradb 1,9 (1,9), vrednostni papirji 1.140,94 (1.293,97), nepremičnine 214,65 (231,6), razna aktiva 49,6 (42,4), bilančna vsota 10.995,5 (10.169,5), kavcije itd 9.405,1 (7.753,3).

Pasiva: samostojni skladi 582,7 (581,95), razni skladi 1.745,3 (1.747,7), glavnice javnih skladov 535,2 (533,37), hranilne vloge 1.086,26 (1.147,4), tekoči račun ministertva financ 79,4 (100,05), rajni tekoči računi 5,25,1 (4,314,2), zastavni listi in obveznice v obliku 606,7 (606,7), predujmi in depoji bank 250,86 (254,4), rezervni sklad 400,0 (396,8), sklad za amortizacijo bančnih zgradb 2,6 (2,45), pokojninski sklad bančnega osebja 16,66 (16,24), razna pasiva 414,6 (398,06) milij. din.

V bilanci je opaziti, da je tako med pasivi kot aktivni narasla zbirna postavka tekoči računi. Med pasivi so se povečali za 890,9 milij. din, med aktivni pa za 878,1 milij. din. Narasla so posojila občinam, banovinom ter državi, zmanjšal pa se je v znatni meri portfelj državnih papirjev. Lastna sredstva banke so se nekoliko zvišala, zmanjšala pa so se hranilne vloge.

Delniška družba pivovarne Union

Delniška družba pivovarne Union v Ljubljani je imela svoj občni zbor za leto 1939. Iz poslovnega poročila vidimo, da je prodaja piva še vedno več kot polovico manjša od prodaje v prejšnjih normalnih letih, ko pivo še ni bilo tako močno obremenjeno s trošarinami in drugimi dajatvami. Kako visoka so ta bremena, vidimo iz zaključnih računov, po katerih je družba v preteklem poslovnem letu plačala samo na trošarinah in davkih nad 17 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da so n. pr. v prejšnjih letih, ko je bila prodaja več kot dvojno visoka, bile skupne trošarine in davki manjši kot v zadnjem letu. Pivo je torej sedaj dvojno tako visoko obdavčeno kot prej in je potem razumljiva razmeroma visoka prodajna cena piva.

Prodaja piva pa se je napram letu 1938 kljub temu nekaj zvišala, in sicer se je prodalo v zadnjem letu 48.186 hl piva (napram 40.971 hl v letu 1938). — Zvišanje konzuma piva je gotovo pripisovati tudi okoliščinam, da pivovarna Union vedno stremi za tem, da izboljša kakovost svojega piva in je unionsko pivo res prvovrstno in ga vsakdo rad pije. Tudi okoliščina, da pivovarna Union stori vse, da svoje odjemalce postreže dobro in točno, je gotovo mnogo pripomogla k zvišanju prodaji.

Iz števil zaključnih računov pa se more v ostalem reči, da pivovarna Union ni samo dobro fundirana, temveč se kaže pri tem podjetju tudi drugače najboljše gospodarstvo.

Čisti dobiček se je zaradi večje prodaje piva napram lanskemu letu nekoliko zvišal in je znašal v letu 1939 1.782.222,05 din (napram 1.502.797,22 din v letu 1938).

Občni zbor je sklenil izplačati dividendo 6 din za delnico (napram 5 din v lanskem letu), katere se izplačuje začenši s 24. junijem t. l. — K temu se mora pač pripomniti, da se ni mogla doseči dividenda prejšnjih normalnih let, ki je znašala običajno 10 din za delnico.

Prijava prekmorskih predmetov

Belgrad, 20. junija. AA. Na podlagi čl. 6 uredbe o nadzorstvu zalag blaga in v sporazumu z banom Hrvatske je minister za trgovino in industrijo odločil, da se prijave o zalagah blaga v smislu čl. 1 imenovane uredbe lahko sprejmejo do 22. junija letos zaključno s tem, da se prijavi stanje zalag na dan 15. junija letos. Za artikla, ki so posamično navedeni v čl. 4 imenovane uredbe bo prijava obsegala ne samo tiste, ki so neposredno iz tujine uvoženi, temveč tudi predmeti, ki so po uvozu preprodani ali pa predelani v državi. Pod obvezno prijavo ne spadajo samo tile predmeti domačega izvora: riž, loj, ovčja volna, in koža. Za vse ostale predmete, ki so našeti v čl. 4 uredbe kakor tudi tiste, ki so bili že prej postavljeni pod nadzorstvo, bodo prijave obsegale vse blago, ki se nahaja pri osebah, označenih v čl. 1 uredbe.

Uvoz blaga

Belgrad, 20. junija. AA. Pozivajo se vsi uvozniki, ki imajo na skladiščih blago v raznih tujih pristaniščih, bodisi nevtralnih in vojskujočih se držav, pa nimajo možnosti, da bi to blago pripeljali v državo ali pa se jim blago nahaja na poti,

naj predložijo prijavo ravnateljstvu za zunanjo trgovino v Belgradu, Ratniški dom, poštni predal 188 V prijavi je potrebno označiti sledeče podatke: 1. vrsto, količino in vrednost blaga, 2. kje je blago kupljeno (država in poreklo), 3. v katerem tujem pristanišču se blago nahaja in od kdaj, 4. iz katerih razlogov ni bilo mogoče blago pripeljati v državo, 5. ali so izpolnjene vse formalnosti, ki se zahtevajo za uvoz blaga v Jugoslavijo, 6. ali je blago plačano in s kakšnimi plačilnimi sredstvi. Za blago, ki se nahaja na poti, je treba označiti razen vprašanj iz točke 1., 2., 5. in 6. še sledeče: a) na kateri ladji se nahaja blago, narodnost ladje in v katero pristanišče je blago namenjeno; b) naznačiti, kje se morebiti tista ladja nahaja. (Iz ravnateljstva za zunanjo trgovino.)

Dovoljena zvišanja cen

Kr. banska uprava je odobrila tvrdki Tekstilna tovarna »Lava«, Gerkman Ludvik, Lasko, da sme prodajati Hubertusloden 1a po din 72—1 m pri prodaji na debelo. Nadalje tvrdki Ornik & Mitrovič, Meža-Dravograd, da sme prodajati »Zimska« barhant od dosedanjih 26,42 din po 31,75 din, — »Lucija« barhant od dosedanjih 14,47 din po 17,50 din, — »Dorica« barhant od dosedanjih 12,17 din po 18,00 din, — »Mars« podlogo od dosedanjih 20,86 din po 29,50 din, — »Luna« podlogo od dosedanjih 16,46 din po 23,20 din, — »Venus« podlogo od dosedanjih 14,82 din po 20,— din vse za 1 m pri prodaji na debelo.

Borze

Dne 20. junija 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 5.498.965 din, na belgrajski 9.340.000 din. V efektih je bil promet na zagrebški borzi slab, na belgrajski borzi ga pa sploh ni bilo, po zaključku borznega sestanka pa je znašal 140.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 158.11—161.31
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 997.37—1007.37

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 195.57—198.77
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1232.50—1242.50

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 39 blago

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 39,90—40,60
Solija 100 din 85 denar

Curih, London 15.85, Newyork 445.00, Milan 22.50, Madrid 40.00, Berlin 178.25, Stockholm 106.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 389 —394
v Zagrebu 395 —396
v Belgradu 393,50 blago

Ljubljana. Državni papirji: 7% investic. pos. 93—95, agrarji 48—49, vojna škoda promptna 389 do 394, begl. obvez. 61 den., dalm. agr. 55,50 bl., 8% Bler. pos. 95 bl., 7% Bler. pos. 85 bl., 7% pos. DHB 100,50 den. — Delnice: NB 7800 den., Kranjska industrijska družba 146 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 92 den., agrarji 48 den., vojna škoda promptna 395 do 396 (396), begl. obvez. 61 den., dalm. agr. 54,50 do 55,50, 4% sev. agr. 49,25 bl., 6% šumske obvez. 55 bl., 8% Bler. pos. 95 bl., 7% Bler. pos. 85 bl., 7% stab. pos. 91 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 172 den., Trboveljska 260 den., Gutmann 50—60, Sladk. tov. Osijek 220 den., Osj. livarna 160 den., Isis 31 den., Oceania 600 den., Jad. plova 400 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investic. pos. 92 den., vojna škoda promptna 393,50 den., begl. obvez. 62 den., dalm. agr. 55 den., 8% Bler. pos. 94 den., 7% Bler. pos. 84 den., 7% pos. DHB 100,50 den. — Delnice: Nar. banka 7750 den., Priv. agr. banka 176 den.

Žitni trg

Novi Sad. Oves: sremski 215—217, slavonski 217,50—220, Koruza: bačka in baška par Indije in Vrsac 224—225, Moka: bač. in banaska 0g, 0gg 375—385, bač. in slavonska 0g, 0gg 370—380, Fizol: bački in sremski beli brez vreče 440—450. — Ostalo neizpremenjeno. — Tendence čvrsta. — Promet srednji.

LISTEK

Nizozemska in Nizozemci

Koga ne bi zanimala dežela, ki je bila pred kratkim še med najuspešnejšimi v Evropi, ki stoletje ni občutila vojne, ki pa je tako rekoč naša pod prestola stahote vojni grozot in se znašla pod tujim gospodstvom.

Morje je bilo za Nizozemsko pogoj blagostanja. Njene kolonije so najbogatejše na svetu. Njena mesta pritevajo nekateri med najlepša. Na Nizozemskem rastejo najlepše cvetlice sveta, tu uspevajo najboljše krave-mlekarice, nizozemski sir in presno maslo sta splošno znana. Pokrajina je kot miza; kolikor daleč ti nese oko, vidiš obdelane njive in sočnate travnike, preprežene s stotisi večjih in manjših prekopov. In če bi pogledal iz zraka, bi ti ugledal na tej brezkonni ravnini neštevilno geometričnih črt in med njimi geometrične like. V slehernem predelu ali liku bi videl krasne cvetlične grede z ogromnimi cvetličnjaki, številne mlane na veter s široko razmaknjenimi lopatami, vasice zavite v drevje, iz katerega bi kukale visoke rdeče strehe in na travnikih bi zagledal črede črno-belih lisastih krav. V tem okolju so zrastle sloviti nizozemske umetniki in proslavili svojo domovino v čudovito lepih barvah ali v veličastnih akordih. Vse to je v zvezi z žarkim severnim soncem in pritajenim mrakom, s krasno jutranjo zarjo razlito preko nedogledne ravnine ali zarjo sončnega zahoda za nemirnimi morjem. Mor-

je... morje. »Deus mare, Batavus litora fecit.« je znan izrek: Bog je ustvaril morje, a Nizozemec obrežje. Četrtno svoje dežele je Nizozemec vzel morju in ga zajezil z ogromnimi nasipi, sicer bi mu morje preplavilo zemljo celo do pet metrov visoko. Voda je Nizozemcu večna sovražnica, obenem pa tudi njegova največja zaveznica. Podnebje je milo, pač zaradi morskega toka, kajti žita vseh vrst uspevajo, tudi oves in krompir in zlasti še sladkorna pesa. Poglavitna industrija je sladkorna, nato tobačna in gradnja ladij ter strojev. Največ dohodkov pa dobi Nizozemec iz trgovine.

Marsikaj zanimivega bi mogel še povedati o tej deželi, tudi to, da v njej megle prav tako dobro poznajo kot Ljubljančani in da tam silno rado dežuje, a zanimajo nas bolj ljudje, kakšne navede in posebnosti imajo.

Pozna se jim, da so severnjaki in se v njihovih žilah ne pretaka vroča španska kri. Flegmatični so in mirni, razumni in skoro kontemplativni, pa zopet veseli in živahni. Zvižganje je pri njih znak veselega človeka, ne pa neolikanega, kot pri nas, kjer je zvižganje privilegij čevljarjskih vajencev. Kljub zvižganju so Nizozemci silno olikani, njihovo obnašanje je fino in taktno. Surovosti ne boš opazil niti ne med najnižjimi sloji; četudi bi prišlo med dvema do prepra, si bosta prej olikano povedala, da so se njuni diplomatski odnosi poslali in bo treba na drug način ozračje razčistiti. Skoro vsak drugi vam je slikar. Zanimivo. Najbrž je že pokrajina taka; čudili se boste lepim pastelnim ali olinatim slikam, pa vam poreko, da jih je naslikal domač sinko četrtošolec, ki je za ravnokar odšel na skavtski sestanek. Sicer pa Nizozemci ljubijo sestanke, zlasti so v navadi intimni družinski sestanki ob hladnih večerih pri čaju, katerega zmešajo z mlekom kot mi kavo. Zraven pa kade kot Turki. Sploh si težko mislite Nizozemca, ki ne bi kadil, cigare seveda, če je nekadilec, že mislijo, da mu nekaj manjka. Vendar imajo na

vlakih in celo na tramvaju razdeljene prostore za kadilce in za nekadilce. Prostore za nekadilce pa največkrat zasedajo same — nekadilke. Tramvaju pravijo kratko: tram; avtobusu pa: bus.

Nizozemci govorijo svoj jezik, ki je z majhnimi razlikami isti kot flamski v Belgiji. Kajti pred dobrim stoletjem so tvorile te dežele eno upravno enoto. Spada pa nizozemski jezik v germansko skupino, je nekako v sredi med angleščino in nemščino. Kdor razume nemško, se bo kmalu privadil tudi nizozemski, seveda je vsak začetek težak, nato gre pa vedno hitreje. Pozdravljali vas bodo: »Guten dag«, napišejo to: Guden dag, kar je podobno nemškemu Guten Tag. Kmalu boste zapazili, da se ljudje zelo pozdravljajo med seboj in da posebno duhovnika pozdravljajo staro in mlado.

Tudi podjetni so Nizozemci. Njihove trgovske sposobnosti so nam znane, a kaže se ta podjetnost tudi v tem da trgovec sam ali po svojem osebnem občutku svoje odjemalce na domu, povpraša gospodinj o njenih potrebah, razkaže novo blago ter ji nato v kratkem vse naročeno dostavi na dom. Odlikuje jih pa poštenost. Če se boste peljali s kolesom po ulici, ga boste brez skrbi nezaklenjenega pustili pred hišo, kamor ste bili namenjeni.

Znano je že, da so na Nizozemskem celo poljska pota asfaltirana: vsa seveda ne. Ceste, ki so široke in vedelne: za pešce, za vozila, za kolesarje, so deloma tlakovane z lesenimi kockami, kot v Ljubljani n. pr. Šelenburgova ulica. Že to je precej pripomoglo k odpravi hrupa in ropotanja po cestah, poleg tega so pa še kolesa vozičkov, voz in tovornih voz obdana z gumijastimi obroči in to ne le v mestih temveč prav tako v kmečki vasi. Hišice so večji del majhne, enodružinske, zlasti zadnje čase so oblasti pospeševala tak sistem, ki je gotovo najboljši. Hiše so rjave in tudi v mestih boste marsikje opazili, da je med hodnikom za pešce in med hišo še majhen vrtiček, dva do tri metre širok, kar naredi na človeka najlepši vtis.

Ko boste prišli na obisk, vam bodo takoj ponudili cigare iz velike škatle, ali pa vam bodo prinesli celo več škatel, da si izberete cigaro po svojem okusu. Nato vas bodo postregli s črno kavo ali s čajem in mlekom, ali s pristnim nizozemskim presnim maslom. Ko se boste zvižgnili, da bi šli v sosednjo sobo, bo služkinja odrinila lesene stene, tako da boste začudeni stali v še enkrat večji sobi. In če so recimo v pritličju tri sobe, ena poleg druge, morejo ob vmesni steni poriniti v zid pri gozdu — tako da imajo za slavnostne prilike v domači hiši dvorano na razpolago. Zadnja stena pa, ki gleda na vrt za hišo, je itak večji del steklena, svetloba in svež zrak kraljujeta v taki domačiji in tu je doma zdravje.

Ne smem pa pozabiti na kolo, ki je pravo narodno vozilo Nizozemcev. Kolesu pravijo »fic« — pišejo to: fiets; tudi naši slovenski izseljenci pravijo kolesu kratko »fic«. Razlikujejo se od naših koles v tem, da imajo ženska in moška kolesa zadnje kolo zavarovano mesto z mrežo z gumiranim črnim platnom. To je res popularno vozilo, še bolj kot pri nas, kajti z njim se vozijo ne le otroci in šolarji, akademiki in delavci, mlekarice in policija, temveč tudi ministri in celo prestolonaslednica Julijana. Videli boste, kako se pelje na kolesih uniformirano društvo z zastavonošo na čelu. Pa tudi dvosedesna kolesa niso redka. In če redovnica s kolesom hiti za svojim poslom ali k bolniku, ni to prav nič slabega: zakaj se ne bi poslužila tega sredstva, da bi mogla storiti več dobrega. Začudili se boste, ko bo svignil mimo var redovnik na motorju in s cigaro v ustih, a kmalu bodo postale tudi za vas to vsakdanje reči, kot se Nizozemcu, ki je praktičen v vseh ozirih in ne zavrzne nobene stvari, ki bi mu utegnila koristiti

Droline novice

Koledar

Petek, 21. junija: Alojzij (Vekoslav), spoznavalec. — Najdaljši dan v letu. — Sonce stopi v znamenje raka ob 14.37. Do konca meseca se bo dan skrajšal za 3 minute.

Sobota, 22. junija: Ahacij, mučenec; Pavlin Nol., škof.

Novi grobovi

† Karl Pollak

V Ljubljani je včeraj umrl znani bivši tovarnar gosp. Karl Pollak. Vest o njegovi nenadni smrti je bradko odjeknila med številnimi znanci in prijatelji, ki so blagega pokojnika ljubili in spoštovali, kakor ga je cenil vsakdo, kdor ga je poznal. Pokojni se je rodil dne 13. oktobra 1878 v Ljubljani. Srednjo šolo je obiskoval v znanem Kalksburgu pri Dunaju. Po dovršeni gimnaziji se je uvel v veliko usnjarsko podjetje svojega očeta Karla star. Podjetje je dobro uspevalo, dokler ni bilo nad njim l. 1932 razglašeno stečajno postopanje v času največje gospodarske krize. Upravni svetniki trdke so bili trdno prepričani, da je tvrdka zadostno močna in gospodarsko sposobna za nadaljnji obstoj ter so stavili vse svoje premoženje na razpolago, da bi tvrdka prešla krizo. Njihov trud in njihova dobra volja pa, žal, nista našla razumevanja pri takrat odločujočih činiteljih. Če bi se bilo to zgodilo, bi se mogla tvrdka še danes uspešno udeleževati v slovenskem gospodarskem življenju, kar bi pomenilo zlasti za današnje razmere izredno veliko splošno korist. Saj je tvrdka samo tekom desetih let izplačala na mezdah okrog 70 milijonov dinarjev. Danes podjetje stoji, pokojni pa je izgubil vse svoje premoženje, in med drugim tudi lepo posestvo na Selu na Dolenjskem. Pri nedavni razpravi v mesecu maju je sodišče izreklo oprostilno sodbno in je dobil pokojni, ki je moral tudi na ugledu veliko pretrpeti, vsaj nekaj zadoščenja.

Pokojni se je l. 1904 poročil z go. Alojzijo Fogar iz znane ugledne rodbine Fogarjeve iz Pevme pri Goriji, ki je dala Cerkvici občespodovalnega tržaškega škofa dr. Alojzija Fogarja, sedaj upok. nadškofa v Rimu. V idealno lepem zakonu se jima je rodilo šest otrok, od katerih je postal Lojze duhovnik in l. 1936 pel novo mašo pri Sv. Petru v Ljubljani. Takrat je bil novomašnikov oče, ki je bil sredi gospodarskih stisk, presrečen in dejal, da je to najsmrečnejši dan njegovega življenja. Zal je mogel uživati svojo srečo le malo časa kar letos, ravno včeraj pred štirimi meseci, je ljubljani sin umrl, zelo objokovan od staršev, bratov in sester. Očetu je to žalovanje razhajalo sicer trdno zdravje, da je začel bolehati in včeraj nepričakovano naglo umrl. In danes, na god sinu duhovnika, bo legel poleg njega v prerani grob. Prav tako godujeta danes gospa soproga in njen brat l. škof, ki bosta s tem večjo žalostjo osebno in v duhu spremljala pokojnika na zadnji poti. Drugi otroci so deloma preskrbljeni, a vzgojeni v pristnem krščanskem duhu.

Pokojni je bil globokoveren mož, ki je vse svoje verske dolžnosti izpolnjeval iz nenavadno žive vere in trdnega notranjega prepričanja ter je svoje življenje posvečeval samo Bogu, delu in ljubljani družini. Znana je bila tudi njegova velika dobrotelost in je, dokler je mogel, podpiral mnoge ustanove in številne siromake. Vsa leta je bil kongregantist pri kongregaciji oo. jezuitov. Bil pa je tudi dolgoletni ključar župnijske cerkve sv. Petra v Ljubljani.

Ob bridki izgubi izrekamo globoko sožalje težko preizkušeni g. soprogi in vsej družini. Pokojniku pa želimo večni mir in plačilo za vsa dobra dela. — Pogreb pokojnika bo danes popoldne ob 17 izpred hiše žalosti na Sv. Petra cesti 68 v župno cerkev in od tam na pokopališče pri Sv. Križu.

† V Ljubljani je včeraj umrl lepo pripravljen na smrt 89letni starček g. Ivan Cerne. Skoro 2 leti je ležal v postelji opešan in obnemogel. Pokojnika sta krasili zlasti dve lepi čednosti: delavnost in stroga poštenost, katere lastnosti je privzgojil tudi svojim otrokom. Zapušča odrasle hčere in sinove, ki so vsi pri svojih poklicih deloma v domačem kraju, deloma po svetu. Najstarejša hči, g. Buczyński je že nad 35 let na Dunaju. Pogreb pokojnika bo v petek ob 6 zvečer iz hiše Zg. Šiška za vasio št. 6. Naj počiva v miru!

Kaj pravite?

So ljudje med nami, ki jih je sama ikla; vse verujejo, na vse se zanašajo in se radevolje prenašajo. Toda najraje verjamejo samo tisto, kar je najhujše; katastrofe najdejo v njihovih uskih največ nasladi in ker se ne zanašajo prav nič na svoj pogum, se skoraj da zabavajo nad nesrečo svojih bližnjih.

Ti ljudje pa prav za prav niso zlobni, tudi niso diejaki po svoji naravi. Če bi jim ukazali, naj ubijejo miško, bi jih ne mogli spraviti do tega, da bi si kaj tako hudega upali storiti. Kadar žena ali kuharica taki osebi mora napraviti dobro kosilo in zato zadržati petelina ali pa piščanca, tedaj gredo z doma tako dolgo, da ne vidijo prav nič, kako se bo morala žrtvovati slastičica njihovega kosila. Če se zgodi kje kaka nesreča, tedaj položijo taki ljudje Bogu gorje, zakaj jim je bilo dano, da so morali biti narzoči pri takem nesrečnem dogodku.

Velike žalostre, ki se odigravajo zelo daleč od njih, pa jim zelo prija. Ob takih prilikah lahko namreč vsemu svetu razkazujejo svoja čustva sožalja, svoje visoko mnenje o moralnih obveznostih in pravičnost svojih nazorov. Ob takih trenutkih se tako spozabljajo, da govorijo glasno svoje misli, obsojajo tako, da jih nobeno sodišče ne bi moglo prepoznati in prekositi. Čim lepše misli in stanke tedaj izrekujejo taki ljudje, tem bolj uživajo. Kar na obrazih se jim sveti sreča, da so po svoji čisti vesti najbolj in najtežje obsodili vse krivice.

Vsi ti ljudje so prepričani, da bodo očistili ves svet vsega zlega, če jim bodo prinesli take metle, kakor si jih sami žele; da bodo same pometale in ropotale tako, da njih samih ne bo to nič vznemirjalo.

Pevska tekma

Za pevsko tekmo, pri kateri bodo nastopili od komisije izbrani, preizkušeni najboljši tekmovalci in ki se bo pričela 23. t. m. ob 20 v operi, vlada vsak dan večje zanimanje. Ker je gledališče za ta večer domala razprodano in se občinstvo kar trumoma oglaja za vstopnice, se je odločila uprava Narodnega gledališča, da bosta dve izmed treh pevskih preizkušanj javni, tako da bo imelo občinstvo tudi k njima dostop. Prva javna pevska preizkušnja bo v soboto 22. t. m. ob 15 (in ne, kakor je bilo prvotno objavljeno, ob 16), druga javna pevska preizkušnja pa bo v nedeljo 23. t. m. ob 10 popoldne. Obe se bosta vršili v operi. Nedeljska popoldanska prireditev, ki se bo pričela ob 16, bo interna, k tej občinstvo ne bo imelo dostopa. Za obe javni preizkušnji bodo veljale enotne, izredno nizke cene, tako da bo imelo občinstvo iz najbližjih krogov možnost prisostvovati tej zanimivi preizkušnji prijavljenih tekmovalcev. Te cene bodo za posamezne prostore enotne in sicer: vsi partni in ložni sedeži 10 din, balkonski 8, galerijski 5, dijaška in galerijska stojišča pa po 2 din.

DOBRNA Vam nudi zdravje

in idealen mir v sedanjem viharnem času. Sezona je normalna in nujno rezerviranje stanovanj potrebno.

— Zbirka Rdečega križa. V soboto in nedeljo se bodo nabirale in nabirali Rdečega križa iz dravske banovine obračali na vas, da darujejo odvisno posteljino, obvezila itd. ali pa v denarju za njegove sanitetne ustanove. Ne odklanjajte nujnih prošelj in darujte, če tudi ste morda radi pogostih zbirk drugih organizacij ozlovoljeni! Ako ne bi potrebovali pomoči prebivalstva vse dravske banovine, se gotovo ne bi obračali na vas! Tako pa moramo to storiti, da bomo za vsak primer pripravljeni!

— Na Poklukih bo od nedelje, 23. t. m. dalje vsako nedeljo in praznik sv. maša ob 10.15 popoldne.

— Planinci, ki obiskujejo naše obmejne planine, se morajo zavedati, da veljajo sedaj strožji predpisi v obmejnem prometu in da imajo obmejni organi težko in odgovorno službo. Obmejnemu organom je treba pokazati izkaznico takoj, brez vsakega obotavljanja ali razpravljanja. Tudi naj planinci ne nosijo v obmejno ozemlje fotografskih aparatov in naj ne fotografirajo v teh gorskih predelih, da se izognejo neprijetnostim. Dokler ne nastopijo stalne in mirne razmere, ne smejo planinci fotografirati v obmejnem ozemlju.

— Sezonska brzovlaka B-9 in B-10 tvori prav ugodno zvezo tako iz Belgrada v Ljubljano, kot iz Ljubljane v Belgrad. Oba vlaka pa nudita tudi več prostora kot redni brzovlak. Iz Ljubljane odhaja brzovlak ob 22.10 ter prihaja v Belgrad ob 8.40. Iz Belgrada odhaja ob 20.58 ter je v Ljubljani ob 7.40.

Usaka očala
po meri
zato dobrosejda in
jasen pogled pri

Lajec Dipl. optik

LJUBLJANA
PASAŽA
NEBOTIČNIKA

— V »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov« so prispevali doslej tele občine: Metlika-mesto 100 din, Dravograd 500 din, Ljubno ob Savinji 50 din, Oplopnika 50 din, Loka pri Zidanem mostu 400 din, Mlinše 50 din in Hotedrišica 10 din. Čeprav je Protituberkulozna zveza poslala vsem gg. županom utemeljene prošnje za prispevanje v navedeni sklad v breme občinskih proračunov ter je nanje naslovila v vseh slovenskih dnevnih listih poseben apel, mora na žalost ugotoviti, da njeno prizadevanje doslej ni obrodilo zaželenih sadov. Kakor se Protituberkulozna zveza zahvaljuje vsem imenovanim občinam za sicer skromne prispevke, tako po drugi strani želi in prosi, da bi se Zvezinim pismom odzvale tudi vse ostale občine.

— Protituberkulozna zveza v Ljubljani, — Logarski izpiti za čuvaje neдржавnih gozdov se bodo vršili letos meseca oktobra. Prošnje za prispevke k izpitu naj se vložijo najkasneje do incl. 12. julija t. l. pri pristojnem mestnem poglavarstvu, oziroma okrajnem načelnstvu. Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je objavljen v prilogi k 47. kolu Službenega lista z dne 12. junija t. l., v mestni občini ljubljanski pa tudi nabit na občinskih deskah.

— Enodnevni tujskoprometni tečaj v Radovljici. Na predlog Tujskoprometne zveze v Ljubljani priredi kr. banska uprava dne 24. t. m. enodnevni tujskoprometni tečaj v Radovljici. Na tečaju bodo predavanja o turizmu in gostinstvu, o gostinskem kletarstvu, o delu in pomenu turističnih organizacij in potniških pisarn, o ureditvi gostišča, vrta in parka ter o serviranju. Poleg tega bo predvajanih nekaj kulturnih filmov. Potrebna predela za tečaj je izvršilo Tujskoprometno društvo v Radovljici. Tečaj bo v prostorih »Mestnega doma« od 8. do 19. ure. Vabilo se vsi tujskoprometni zanimanci iz Radovljice in okolice, da se tečaja udeležijo v svojem lastnem interesu.

— Putnik je naklonil več podpor slovenskim tujskoprometnim krajev. Pred nekaj meseci je pozvala Tujskoprometna zveza v Ljubljani včlanjenega tujskoprometna društva in druge svoje člane, da zaprosijo pri njej za dodelitev podpore iz kredita, ki ga je odredila uprava Putnika za kritje najvažnejših potreb tujskoprometnih krajev. Uprava Putnika je sedaj odobrila razne podpore, določila pa je, točno, za katere svrhe naj se podpore porabijo. To so zlasti: urejevanje potov in izprehajališč, postavljanje klopi, ureditev kopalšč, nabava škropilnih voz, ureditev smuških terišč itd. Razveseljivo je, da je pokazal Putnik baš v sedanjih razmerah polno razumevanje za potrebe slovenskih tujskoprometnih krajev.

— Razpisana služba zdravnik. Kralj. banska uprava drav. banovine v Ljubljani razpisuje službo zdravnik, uradniškega pripravnika v banovinski bolnišnici v Murski Soboti. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3 zakona o uradniških v zvezi čl. 1. pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbencev dravske banovine

ter dovršeno zdravniško pripravljalo dobo. Prošnje naj se vložijo pri kralj. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 10. julija 1940.

— Knjižica »Spiritalni molitve« je izšla. Vsakdo jo bo z zanimanjem prebral. Naravnost potrebna pa je tistim, ki pridejo večkrat v stik z nekako novo versko ločino spiritalnih molitev. Naroča se v upravi »Knjižice«, Rakovnik, Ljubljana 8.

— Dekliški dom na Karlovski cesti v Ljubljani sprejema dijakinje, ki obiskujejo klasično ali realno gimnazijo ter meščansko šolo. Gojenke imajo v zavodu vsi oskrbo ter skrbno vzgojo po načinu velikega vzgojitelja sv. Janeza Boska. Uspehi zadnjih dveh let, kar zavod obstoji, so nadvse zadovoljivi. Podrobnejša navodila daje: Ravnateljstvo Dekliškega doma, Karlovska cesta 22, Ljubljana.

— Putnikova izleta v nedeljo: Logarska dolina, Kurešček—Turjak. Prijave do sobote.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, se pospešuje temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

— Strela ubija. Iz St. Lovrenca na Dol, poročajo 19. t. m.: Včeraj popoldne je bila pri nas huda nevihta z nalivom, med katero se je bliskalo, grmelo in hudo treskalo. Trikrat je prav hudo tresčilo, med tem enkrat v oreh poleg hiše Lojzeta Oyna, p. d. Tomazina, ki je poleg hiše na Muhobranu. Z oreha je švignila strela v govejski hlev, kjer je ubila dvojico govedi, junca in telico. Pred 9. leti pa je ubila strela pri ravno tej hiši psa, ki je bil priklenjen na verigi pri škednju. Vihar je močno polegel tudi žita.

— Kopalna sol v kadi neverjetno osvežuje telo in Vas umiri. dkg 0.50 din. Kr. dvor. dobavitelj drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Obsojena detomorila. Letos 5. aprila ponoči je 37letna samska delavka Uršula Malovrh, doma na Planini, občina Sv. Jošt nad Kranjem, porodila dete ženskega spola. Otroka je takoj zadavila, trupelce zavila v cunje in ga spravila v podstrešje Orožniki so ji prišli na sled. Zaradi detomora in zločina proti morali je bila pred senatom obsojena na 1 leto in 5 mesecev strogega zapor. Mirno je zločin priznala. Ze pred leti je bila zaradi sličnega dejanja obsojena na 1 leto strogega zapor. Kakor navaja obtožnica, je Malovrh od l. 1923 naprej porodila 5 nezakonskih otrok, od teh je 3 zadavila. 2 pa sta umrla naravne smrti. Sodišče je ugotovilo, da je Malovrhova duševno omejena in slabo vzgojena. Je tudi moralno defektna.

Po državi

• Ladjedelnice v Splitu odpustčajo delavce. Jadranske ladjedelnice v Splitu so odpovedale 170 delavcem, zaposlenim v ladjedelnici v Splitu, pa tudi v ladjedelnici v Kraljevi. Doslej je bilo v ladjedelnici zaposlenih 774 delavcev in vajencev, po tej odpovedi pa jih je ostalo še 598. Ta odpust delavcev je sledil zaradi pomanjkanja dela, ki je nastalo zaradi težkega mednarodnega položaja. Krediti, ki so bili določeni za potrebe vojne mornarice, so že izčrpani. Poleg tega so ladje naše svobodne paroplovbe večinoma v inozemstvu in se ne popravljajo v naši državi. Popravljanje ladij za krajevno plovo pa je minimalno. Sedaj grade deset patrolnih motornih čolnov za finančno kontrolo. Izdelali jih bodo pa samo pet, ker ni naročenega materiala. Če se ne bodo razmere zboljšale, bodo sledili še nadaljnji odpusti delavcev. Prizadeti delavci so naprosili bansko oblast, da bi posredovala pri vojnem ministrstvu in pri ministrstvu za promet, da bi se potrebna dela oddajala v naših ladjedelnicah in tako preprečila še večja redukcija delavstva.

• Odpustanje delavcev v Varaždinu. Tovarna pohištva Thonet Mundus v Varaždinu je odpustila večje število delavcev. 80 delavcev in delavk je s tem izgubilo svoj kruh. Podružnica Hrvatske delavske zveze in Delavska zbornica sta se začeli pogajati, pa je podjetje odgovorilo, da ne more pristati na 35% povišanje plač, 10% je dovolj. Če delavstvo ne bo s tem zadovoljno, bo podjetje ustavilo ves obrat. Tudi tovarna Tivar v Varaždinu namerava odpustiti večje število delavcev. Na sestanku delavcev je bilo sklenjeno predlagati vodstvu tovarne, naj dosedanje delavce razdeli v dve skupini, ki se bosta izmenjavali vsakih osem dni, da bi delavci vsaj nekaj zaslužili in ne ostali na cesti brez vsega.

• Klanje telic in mlade živine v banovini Hrvatski spet dovoljeno. Hrvatski ban je izdal naredbi, ki dovoljuje klanje telic in mlade živine pod enim letom v vseh primerih, kjer to zahtevajo veterinarsko-zdravstveni ožiri in koristi za živinorejo. Tozadevna spravevala za bolne ali za nadaljnjo rejo ne ustrežajoče telice bodo izdajali brezplačno pristojni veterinarji. Klanje telic in mlade živine pod enim letom bo dovoljeno tudi v primerih, če kmet nima možnosti, da jo prekrmi in so vsi napor, da bi telice odstopil drugim kmetom v rejo, ostali brezuspešni. Tozadevna dovoljenja za klanje bodo izdajala okrajna načelstva, oziroma mestni magistrati.

• Arhitekt toži državo. Državni arhitekt Lev Kabiljo je vložil proti državnemu erarju škodninsko tožbo za 90.000 dinarjev. Državno gledališče v Sarajevu je razpisalo natečaj za načrte za novo gledališko palačo. Kabiljev načrt je dobil prvo nagrado v znesku 20.000 din, vendar pa ni dobil gradnje v delo. Kabiljo trdi, da bi mu po obstoječih zakonih kot prvemu nagracjencu morala biti poverjena gradnja novega gledališča. Toženi znesek predstavlja škodo, ki jo je baje utrpel zaradi tega protipostavnega postopanja.

• Skala ga je pokopala. V vasi Proseznju pri Novem Marofu na Hrvatskem je sedel 20letni Stjepan Stroga s svojim prijateljem na robu ceste pod skalo, ki je molela na cesto. Naenkrat pa se je skala odtrgala in pokopala pod seboj Stjepana. Z veliko težavo so ga izvlekli izpod skale in prepeljali v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Njegovega prijatelja pa se ni nič hudega zgodilo.

• Stari oče in vnuk skupaj utonila. Iz Sarajeva poročajo: V vasi Krivaji se je šel osemdesetletni Hasin Mujanović umivati k reki Krivaji. Kmalu nato je prijelzid tja njegov vnuk na žrebcu. Pogнал ga je v vodo in zašel v vrtinec ter izginil pod vodo. Starec je hitel vrniti na pomoč, pa tudi on ni mogel kljubovati valovom narasle vode. Po kratkem boju z valovi je tudi on utonil.

• Huda avtomobilska nesreča. Pri Veliki Kikindi se je zgodila huda avtomobilska nesreča, pri kateri je zgubil življenje 31letni šofer Aleksij Laskosi. Vleposestnik Felvi se je peljal v družbi so-

Ljubljana, 21. junija

Gledališče

Opera: Petek, 21. junija: »Carmen« Premierski abonma. — Sobota, 22. junija: »Carmen.« Red A. — Nedelja 23. junija: Pevska tekma.

Radio Ljubljana

Petek, 21. junija. 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Solska ura. Kramljanje z mladino (g. Miroslav Zor) — 12 Iz naših krajev in gajev (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Iz jugoslovanskih logov (Radijski orkester) — 14 Poročila — 14.10 Tedenški turistični pregled — 18 Vzgojna posvetovalnica (g. Vida Peruš) — 18.20 Angleške, škotske in ireke narodne (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Naš triglavske varstveni okoliš (g. dr. Anton Mrak) — 20 Ura skladb P. I. Čajkovekega. Izvajajo: gđc. Vida Rudolf, g. prof. Pavel Sivc (spramljava) in Radijski orkester — 21.30 Vesele pesmice (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Trio za flauto, violo in kitaro (gđ. Ivančič Avgust, Bernard Filip, Stanko Prek).

Drugi programi

Petek, 21. junija: Belgrad-Zagreb: 17.45 Tam-buraši, 20.10 Simf. koncert — Bratislava: 19.40 Slovaške pesmi — Praga: 18.15 Pisan spored — Sofija: 18.15 Narodna glasba, 19.05 Gounova opera »Faust« — Beromünster: 20.40 Beethovnovi štiri klavirske sonate — Budimpešta: 22 Vojaška godba — Bukarešta: 20.05 R. Straussova opera »Kavalir z rož« — Stockholm-Hoerby: 21.10 Pesmi ob spremljavi kitare — Sottens: 20.45 Violina in pevski koncert.

Belgrajska kratkovalna postaja: YUA, YUB (49.18): 19.45 Poročila v slovenščini, YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, YUG (19.69): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Rektorat Glasbene akademije ponovno opozarja prijatelje glasbenega naraščaja na četrto sklepno produkcijo, ki bo drevi ob 18 in en četrto v veliki filharmonični dvorani. Na sporedni so skladbe za solopetje, klavir, violino, flauto in pozvano. Za prihodnji teden ste določeni zadnji dve produkciji. V torek, 23. junija se bo izvajal Dvofakov oratorij »Stabat maters« za zbor, orkester in soli. V sredo, 26. junija je zadnja produkcija v tem šolskem letu. Spored te produkcije izvajajo izključno slušatelji Glasbene akademije.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

ferja z avtomobilom iz Kikinde v bližnjo vas. Šofiral je Felvi sam. Naenkrat je izgubil oblast nad volanom in zavozil v drevo. Avtomobil se je razbil in šofer je bil tako hudo poškodovan, da je kmalu nato izdihnil. Tudi Felvi je hudo poškodovan.

• Orožniki v boju z vlomilei. Iz Banjaluke poročajo, da so v Brezovih Dvorih neznanu zločinci vdrli v hišo uglednega kmeta Bude Brkanovića in se jim je posrečilo odnesti dva samokosa in večjo vsoto denarja. Orožništvo je začelo poizvedovati in kmalu prišlo botra okradenega posestnika Mijo Kosanovića. Tenu sta pri vlnu pomagala Radovan Dražić in brat okradenega posestnika. Ko so orožniki vse tri hoteli odvesti, je Kosanović iztrgal vodji orožniške patrulje bajonet in ga hotel z njim zabosti, vendar se je orožnikom posrečilo nevarnemu roparju iztrgati bajonet, nakar so vse tri lopove zvezali. V tem boju so bili orožniki lažje ranjeni.

• Obsojeni bivši župan. Pred zagrebškim sodiščem se je zagovarjal bivši župan Filip Brezak iz Lupoglavu v dugoselskem okraju, ker je uničil vse akte o sklepu sodišča, da se zaplenijo vsi njegovi dohodki, dokler ne bo poravnal njegov dolg nekemu Djuri Dobro, in ker si je protipostavno izplačal iz občinske blagajne 2715 din za stroške, ki jih je baje imel pri gradnji šole v Lupoglavu. Brezak se je zagovarjal, da je akte o zaplenitvi plače shranil v arhiv, občinskega odbora pa o tem zato ni obvestil, ker je mislil, da ni dolžan tega storiti. Kar se tiče 2715 din, je izjavil, da jih bo občini vrnil, doslej pa tega ni storil, ker je čakal na izid tega procesa. Sodišče je obsodilo Brezaka na 6 mesecev strogega zaporu in na izgubo državljanških pravic za dve leti.

Anekdota

Heigl, ravnatelj neke zelo znane potujoče igral-ske družbe, je imel posebno lastnost, da se ni nikoli naučil svoje vloge. Zaradi tega je pogosto spravil v zadrego ne samo igralce, ampak tudi šepetalka. V neki viteški drami je prevzel vlogo razbojnika Dagoberta Bluthausena. V svojem prvem prizoru je moral razburjeno nastopiti in v strahu vprašati svoje razbojniške tovariše, ki jih je poslal, da ropajo: »Vi še ne pridete!«

S strašnim izrazom na obrazu, od katerega so se občinstvu kar naježile lasje, je nastopil vitez Dagobert in šel naravnost do šepetalka, da bi mu povedal besede, katere je moral izgovoriti. Šepetalec mu je šepnil: »Vi še ne pridete!« Heigl je molčal, jezno pogledal in se vrnil za kulise. Tam je naletel na inspicenta, katerega je nahrulil: »Vi osel, zakaj me pošiljate prekmalu na oder. Stojim kakor vol pred šepetalečvo omaro in čakam na svoj monolog, šepetalec mi pa zašepeta: »Vi še ne pridete!«

Saj to so ravno vaše besede, s katerimi bi morali začeti!«

»Ah, ni sijajno, Oto, kako lepe vtise doživljam človek na dvojnem kolesu!«

LJUBLJANA

Stanovanjska hiša banovinskega pokojninskega sklada

Lani na jesen so začeli zidati na Vrtači veliko dvonadstropno stanovanjsko hišo Pokojninskega in podpornega sklada banovinskih uslužbencev. Stavbo podjetje Emil Tomazič, ki je graditev prevzelo, je lani pohitelo z zidarskimi deli, tako da je bilo mogoče graditev v surovem sedaj že zaključiti. — Stavba je zrasla do vrha in sedaj pokrivajo krovci že streho. V notranjosti stavbe pa bodo začeli nabijati strop. Svetnik ing. Černivec, ki je na tehničnem odelku banke uprave napravil načrte za to hišo, je določil tudi izredno ugoden način akustične izolacije lesenih strokov. Vsi stropniki bodo obloženi s plutinom, na to plutinom bodo prilekle deske in na te šele podnice. Na ta način v spodnjih stanovanjih ne bodo niti najmanjši elišaji hoje in ropota nad seboj. Tudi vmesne etene, ki bodo postavljene na posebnih železobetonskih nosilcih, bodo izolirane s posebnimi plutinastimi izolacijami, ki bodo zelo dobro zadrževale prenašanje zvokov.

Te dni je bila na tehničnem odelku banke uprave druga licitacija za oddajo mizarskih, plekar-skih, slikarskih, ključavničarskih, tapetarskih, pečarskih, steklarskih in parketar-skih del na tej stavbi. Šest licitacij je ugodno uspelo, le licitaciji za stek-larska in parketarska dela se nista posrečili in bosta naknadno ti deli komisiji oddani. Pri lici-tacijah za nekatera dela so glede na dražnjo neka-teri podjetniki stavili višje ponudbe, kakor pa so bile proračunane; pri nekaterih drugih delih pa je bil dosežen tudi še ugoden popust. Za mizarska dela so se potoevali štirje obrtniki. Najugodnejša ponu-ba je dala za mizarska dela 286.000 din, to je 33.000 din več kakor je znašal proračun. Za pečar-ska dela sta se potoevala dva podjetnika in se je ugodnejša ponudba glasila na 209.000 din, to je za 300.000 več kakor je določal proračun. Za ključav-ničarska dela je nastopil en sam ključavničar, ki je bil voljan prevzeti delo za 46.000 din, to je za 17.000 din več kakor je bilo proračunano. Prav ta-ko je edini ponudnik za tapetarska dela bil voljan prevzeti delo za 23.000 din, to je za 3400 din več kakor v proračunu. Hudo pa si konkurirajo med se-boj plekarji in slikarji, kar je bilo opaziti tudi pri tej licitaciji. Za slikarska dela so nastopili štirje podjetniki. Najugodnejša ponudba ee je glasila na 39.000 din, torej za celih 17.000 din manj kakor v proračunu. Med štirimi slikarji je najugodnejši bil voljan prevzeti slikarska dela za 19.000 din, torej za 6000 din manj, kakor je bilo proračunano.

Obrtniki so že začeli s pripravami za čim hitrej-šo izvršitev svojih del, poleg tega pa je razpisana še ena licitacija in sicer za napravo vodovodnih in plinskih instalacij. To bo pa 8. julija pri tehničnem odelku banke uprave. Ker bodo tudi te licitacije verjetno uspelo, bodo instalacije prišle na vrsto že v juliju in avgustu, s čemer bodo najbolj zamudna dela prišla pravočasno v tek. Medtem bodo tudi obrtniki dokončali svoje posele, tako da je popolno-ma upravičeno upanje, da bo lepa stanovanjska hiša na jesen že popolnoma dograjena. Za sedaj raču-najo, da se bodo stranke mogle vseliti vanjo že 1. novembra.

Kino Kodljevo tel. 41-64

Danes ob pol 21, jutri ob pol 21 ter v ne-deljo senzacionalni pustolovni vefilsm slo-vega karakternega igralca Wallace Berryja

Neznani junaki

ter zabavna nemška komedija z malo Traudi Stark

Mala admiralka

W. Albach Retty, R. Romanowsky
Posnetki z našega Jadrana

1 Obletnica za rajnim župnikom Jožefom Abramom bo v soboto, 22. junija ob sedmih zju-traj v trnovski cerkvi. Vabimo k sv. maši vse številne prijatelje in znance rajnega našega Trentarja.

1 Darujmo za Rdeči križ! Jutri, v soboto, se bo pričela tudi v Ljubljani zbirka za Rdeči križ. Zastopnice in zastopniki raznih ljubljanskih društev radevolje sodelujejo pri tej akciji, ki ji načeljuje gospa Nija Natlačenova, soproga bana dravske banovine. Pomagajmo Rdečemu križu s čim večjimi denarnimi prispevki!

1 Bolničarji(ke) Rdečega križa. Sodelovanje vseh pri sobotni, oziroma nedeljski nabiralni akciji strogo obvezno. Kdor se še ni prijavil, naj se oglasi takoj v pisarni Rdečega križa na Gospe-svetski cesti št. 2, II.

1 G. A. Kosovo razstavo monumentalnih slik si morete ogledati le še do vključno nedelje, dne 23. t. m. Donos zadnjih treh dni je namenjen bolniškemu skladu Društva slovenskih likovnih umet-nikov. Ker si marsikdo razstave še ni ogledal, pričakujemo torej tudi v teh dneh lep obisk.

1 Prometni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljana priredi v soboto dne 22. t. m. ob pol 19 promenadni koncert v Zvezdi. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega dru-štva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Herberta Svetela.

1 SPD pripravlja lep izlet v naše gore. Po sedanjih uspešnih izletih planincev pripravlja Slo-vensko planinsko društvo že tretji izlet. Planinci bodo tokrat krenili v Kamniške planine. Izlet bo v nedeljo, 7. julija. Ob 5 zjutraj bo odpeljal po-seben avtobus izpred evangeličanske cerkve na Go-sposvetski cesti v Ljubljani. Pot bo vodila po lepi dolini Kokre na Jezersko, kjer bo kratek postanek in jutranje okrepčilo. Odtod bodo planinci šli dalje proti Češki koči pod Grintovcem. Kdor hoče, lahko ostane v okolici koč, drugi se lahko povzpnejo po zavarovani poti čez severno steno na vrh Grintov-ca ali na Kočno in sosednje vrhove. Ob osmih zvečer se zberejo planinci spet na Jezerskem pri avtobusu, ki ob tej uri odpelje nazaj proti Ljub-ljani. Prijavite se čimprej v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti, da vam rezervira sedež.

1 Premierski abonma bo imel drevi v Operi svojo zadnjo predstavo in sicer se bo uprizorila ve-lika francoska Bizetova opera »CARMEN« z go. Milo Kogejem v naslovni partiji. Partijo don Jo-seja bo pel naš odlični prvi tenorist Jean Francel, dočim bo kot Escamillo nastopil Janko, Micaelo pa bo pela Ribičeva. Sodelujejo še: Polajnarjeva, Poli-čeva, Anžlovar, Lupsa, M. in B. Sancin. Našo novo nastudirano uprizoritev sta pripravila šef-režiser Debevec in kapelnik dr. Svava. Dočim je načrte za novo inscenacijo in kostume izdelal inž. arh. E. Franz. Na interesantno uprizoritev ob koncu sezo-ne občinstvo še posebej opozarjamo.

1 Popravila cestnega tlaka v Ljubljani. Ko so lani preurejali telefonsko kabelsko mrežo v Ljub-ljani, so morali razkopati cestni tlak na nekaterih najbolj prometnih ulicah. Izkopane jarko so sicer po opravljenem delu hitro zasuli, niso pa položili nazaj tlaka iz kock. To tudi ni bilo mogoče, saj se je morala v na novo nasutih jarkih zemlja najprej temeljito aceti. Čez zimo se je to zgodilo in tudi težki promet je doprinesel svoje, tako da so sedaj že mogli začeti s krpanjem tlaka. Tako so začeli dopolnjevati cestni tlak v Gradišču, kmalu pa bodo

MARIBOR

Mariborski otroci v šmarskem okraju

Poskus evakuacije je dobro uspel — Otroci so v lepih krajih ter se jim dobro godi

Maribor, 20. junija. Pred nekaj dnevi smo v »Slovenec« objavili, da letos mariborska mestna občina I. skupine revnih otrok ne bo poslala v počitniške kolonije na Pohorje in na morje, kakor jih je pošiljala druga leta, tem-več da se bo združilo letos pošiljanje otrok na po-čitniške in stroške mestne občine s poskusno eva-kuacijo ter bo mariborska mladina prebila počitnice v nekaterih krajih šmarskega okraja. Predvčerajšnji popoldne so mariborski otroci pod vodstvom učiteljev odpotovali na počitnice. Odslo je z vlakom 200 otrok. Na kolodvoru so se odpravili zanimivi in za gledalce tudi pretresljivi prizori, saj so ne-kateri starši otrok vzeli odhod svojih ljubljencev malo preveč zares ter se kar niso mogli ločiti od njih. Bilo je obilo joka in solz pri slovu, nekateri očetje in matere so v zadnjem hipu premislili ter niso dovolili otrokom, da bi odšli. K sreči pa so pripeljali svoje otroke na kolodvor tudi nekateri starši, ki za to tokrat še niso bili poklicani ter je potem vodstvo kar na kolodvoru za izpadle otroke našlo nadomestek.

Mariborčani pa se naj nikar ne vznemirjajo. Njihovim otrokom se bo v šmarskem okraju dobro godilo. Deca je zaenkrat nameščena na treh straneh. Sto deklic se nahaja v Rogški Slatini, 40 dečkov je nameščenih pri Sv. Petru na Medvedovem selu, 60 dečkov pa v Šmarju pri Jelšah. Povsod so otroci nastanjeni v šolah, ki so bile v ta namen posebej preurejene in pripravljene. Kraji, kjer so te kolonije nameščene, so zelo lepi in zdravi, ljudstvo je tam prijazno ter je mlade Mariborčane z vso lju-beznostjo sprejelo. Poleg navedenih treh krajev je bila v načrtu tudi Kostivnica, kjer pa se je ugo-tovilo, da šola nima pitne vode, katero je treba do-važati v sodu iz sosesčine ter jo še plačevati. Ker pa se nahaja v bližini vodovod Rogške Slatine, ki je od šole oddaljen jedva 300 m, je zaprosen Higieniski zavod v Ljubljani, da oskrbi napeljava vodovoda do šole, nakar se bo tudi v Kostivnico preselilo gotovo število deklic iz Rogške Slatine.

Maribor je prvi izmed vseh slovenskih mest, ki je poizkusno evakuacijo otrok izvedel. Izvršila se je res v rekordnem času, saj je bilo za vse pri-prave samo pet dni na razpolago. Pokazalo se je, da je mladinsko skrbstvo, ki ga vodi v Mariboru mestni socialno-politični urad, vzorno organizirano in samo tako je bilo mogoče ta zanimiv in koristen poskus z vso točnostjo izvesti. Kolonije, ki se na-hajajo sedaj na terenu v šmarskem okraju, imajo važno nalogo, da preštudirajo razmere ter izvršijo vse predpriprave, ki bi bile potrebne v primeru resnične evakuacije. Poizkusna evakuacija se bo izvršila postopoma za vse prijavljene otroke. Med tem časom bodo vodstva kolonij pridobila potrebne

izkušnje, videla bodo, kako je v teh krajih s pre-hrano in drugimi razmerami ter bo potem delo v bodoče znatno olajšano. Pokazalo se bo tudi, kaj vse se mora še nabaviti, da bodo kolonije primerno opremljene.

Vprašanje opreme je bilo sploh zelo težavno. Mestna občina je pozvala starše v znanem razpisu, ki so ga dobile vse družine, kaj mora vse imeti vsak otrok zase pripravljen. V tem je predvidena tudi slamnaja, koca, dve rjuhi itd. V tork se je videlo, da so samo štirje otroci prinesli s seboj koca, ne-koliko več jih je imelo še rjuhe, večina pa je prišla brez vsake zahtevane opreme. Občina je za prvo kolonijo nabavila potrebne slamnaje, koca in rjuhe, kuhinjsko posodo in sploh vsó potrebno opremo. Otroci spijo v šolskih sobah na slamnajah. Deloma so te slamnaje nameščene na železnih posteljah, deloma pa na posebnih lesenih ložalnikih. V vsaki šoli je organizirana posebna kuhinja. Otroci imajo obilno in dobro hrano. Specerijo je mestna občina nabavila v Mariboru, prav tako krompir, v primeru potrebe se bo to izpopolnilo z nakupom pri kra-jevnih trgovcih. Meso, mleko in kruh se nabavlja v teh krajih samih. Težave pa so nastopile z dobavo zelenjave, ki je na kmetih ni dobili v zadostnih količinah. Mestna občina je stopila zategadelj v stik z bolgarskimi vrtnarji, ki bodo vsak teden dvakrat dostavljali kolonijam potrebno zelenjavo.

Vprašanje nadzorstva in vodstva je rešeno na sledeč način: zdravniško nadzorstvo bo vršil mestni zdravnik iz Maribora, ki bo vsak teden obiskal vse tri kolonije. V primeru nujne potrebe bo na raz-polago krajevni banovinski zdravnik. Vodstvo vseh treh kolonij ima vodja mestnega mladinskega doma Josip Kutin. Vsaka kolonija ima potem še poseb-nega krajevnega vodjo, kateremu pomagajo nad-zorniki, na vsakih 25 otrok po eden. Kolonijo v Ro-gški Slatini vodi upokojena šolska upraviteljica Olga Juvančičeva s štirimi učiteljicami kot nadzorni-cami. Kolonijo pri Sv. Petru na Medvedovem selu vodi meščanskošolska učiteljica Milica Stupanova z dvema pomočnicama, v Šmarju pri Jelšah pa učiteljica Dora Vinšek, kateri pomagata tudi dve učiteljici. Vsaka kolonija ima še svojo kuharico in služkinjo.

Mestna občina letos ne bo poslala otrok v po-čitniške kolonije na Pohorje in na morje ter ji je to tudi banska uprava prepovedala. Pa tudi druge ustanove, ki so zbirale sredstva ter pošiljale deco na počitnice, letos tega ne bodo mogle vršiti, ker se mora v smislu omenjenega razpisa banske uprave letos izvršiti absolutno vsako pošiljanje otrok na počitnice v okviru poskusne evakuacije. Za mestno občino je to tudi zanimiv poskus glede stroškov. Doslej je plačevala občina za vsakega otroka, kate-rega je poslala na svoje stroške na počitnice, po-pvprečno po 500 din za en mesec. Letos so počitniške ustanove, ki sprejemajo to deco, že izjavile, da s tem prispevkom ne morejo izhajati. Sedaj pa je mestna občina prepričana, da bo izhajala z manjšimi stroš-ki, ko bo vodila vse v lastni režiji ter bo za otroka dovolj 300 din na mesec, če pa se upoštevaajo še vse ostale investicije, ki so bile potrebne za organizacijo kolonij, pa tudi ne bodo stroški dosegli zneska 500 din na osebo. Stroške za prve kolonije bo mest-na občina krila iz rednega proračuna iz postavke, ki je bila določena za počitnice revnih otrok.

1 Našim mariborskim naročnikom sporoča-mo, da je zopet ukinjen nočni brzovlak iz Ljub-ljane proti Mariboru, s katerim je naš list prihajal v Maribor. Odslej bo naš list zopet prihajal v Maribor z osebnim vlakom. Naš list bo tako pri-šel v Maribor dve uri pozneje, kar se bo seveda poznalo tudi v dostavi lista našim naročnikom. Vse naše naročnike prosimo, da upoštevaajo težave pri odpremljanju lista iz Ljubljane v Maribor in zaradi zamud v dostavi lista potrpijo tako dolgo, da bodo prometne razmere zopet urejene in ustajene.

1 Višji tečajni izpiti na I. realni gimnaziji v Mariboru za odd. a in b so končani. Ustnega iz-pita so bili oproščeni Amalija Kesler, Anton Fre-ljih, Ivo Mihev, Ivo Senica, Stanko Škof, Dušan Zavavdlav in Ziva Fornazarič. Izpit so uspešno opravili: Rozalija Čretnik, Silva Drevčevšek, Mira Geč, Gema Halner, Erika Hergouth, Zdenka Hro-vat, Romana Lah, Milica Poljanec, Nevenka Prelog, Lelja Rehar, Sonja Rode, Nada Sardoč, Majda

Ali sme imeti zdravnik svoje privatno življenje? To je zelo važen problem v modernem ljubavnem filmu

DOROTHY LAMOUR
AKIM TAMIROFF

DOKTOR FORSTER

po romanu LOYDA C. DOUGLASA, režija F. BORZAGE

Premiera danes v

kino Matici, tel. 21-24

Ob 16. in 21. uri. Predstava ob 19 uri, radi produkcije obpade.

DANES nepreklicno zadnjikrat!

Film plesa, ritma, baleta, muzikalnih senzacij in bajnega razkošja.

KINO UNION, tel. 22-21. Ob 16, 19, 21. uri

Akordi sreče

Ginger Rogers in Fred Astaire

prišle na vrsto tudi druge v lanskem letu načete ceste.

1 Pečarska dela za vseučiliško knjižnico. Za 6. julij je na tehničnem odelku banke uprave v Ljub-ljani razpisana druga licitacija za pečarska dela na palači vseučiliške knjižnice. Proračun pečarskih del znaša 87.000 din.

1 Pri zaprtju, motnji in prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec nar-avnega »Franz-Josefa« grenčice.

1 Zanimivosti z živilskega trga. Na trgu so se pojavile prve breskve, uvožene iz Italije. So še drage in sicer 24 din/kg. Prostor za gozdne sadeže je zadnji čas močno zaseden. Je mnogo rdečih gozdnih in vrtnih jagod, ki so bile po 5 do 7 din/liter. Borovnice so sedaj po 2 din/liter. Jurčki so po 3 din/merica. Mnogo je se-daj na trgu domačih češenj. Te so po 5 do 6 din/kg. Na trgu je domači grah po 4 din/kg. So že tudi domače kumare po 14 din/kg.

1 Za ukradenko obleko 1 leto in 3 mesece ro-bije. Mesarski pomočnik Tone Trpin, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi raznih tatvin, je bil pred malim kazenskim senatom obsojen na 1 leto in 3 mesece robjije, ker je 23. aprila letos ukradel Babniku Francetu in Ivanu Raku več obleke, perila in čevljev. Trpin je kazen mirno sprejel. Pred sodniki je vse priznal.

Skerbinjek, Zorka Slokar, Zdenka Škorjanec, Lea Zemljic, Amalija Kardinar, Zlata Niefelgal, Alfred Černe, Pavel Černigoj, Janko Leskovec, Leopold Sentočnik, Milutin Delak, Mitja Domicelj, Borut Gnušek, Danilo Gregorič, Leon Gruden, Ivan Ko-ražija, Srečko Koren, Bogdan Kranjc, Jože Kranj-čič, Branko Kržič, Sava Leban, Viljem Lopič, Mar-tin Ojsteršek, Ivan Riegler, Ljubomir Bobnik, Mar-ko Škerl, Srečko Škofič, Franc Troha, Zora Klarič, Sonja Mertun, Silvester Breclj in Albert Černy. Za dva meseca je bilo odklonjenih 12 pripravnikov in pripravnic, za eno leto pa 4 pripravnic.

1 Solarji s podeželja so sedaj vsakdanji gostje Maribora. Prihajajo na šolske izlete celo zelo od-daljene šole iz Prekmurja in kozjanskega okraja. Vse te ekskurzije si ogledujejo nepoznano mestno življenje, nekateri obiščejo tudi tekstilne tovarne, skoraj vse pa si ogledajo Cirilovo tiskarno, ki je na našem podeželju najbolj poznano žarišče slo-venskega kulturnega življenja na Štajerskem.

1 Mariborski pevčiki! Danes ob 17 sopran, ob 16 alt. Vsi in točno!

1 Tlakovanje Frankopanske in Radvanjske ceste. Mestna občina izvaja tudi letos obsežen cestno-građbeni program ter bo največje delo v njegovem okviru tlakovanje Frankopanske in Ra-dvanjske ceste, ki se bo uredila do odcopa Delav-ske ulice. Obe navedeni cesti sta važni predvsem zaradi tega, ker obratuje po njih avtobusna proga št. 1. Na Frankopanski cesti se že nekaj tednov vršijo velike predpriprave, ki obstojajo v tem, da se natančno pregledajo vse podzemeljske napelja-ve elektrike, plina in vodovoda ter se vsi poško-dovani ali slabi deli izmenjajo z novimi. Dalje po-lagajo vzdolž Frankopanske ceste tudi že robni-ke, prihodnji teden pa bodo že začeli trgati ce-stišče ter ga pripravljati v valjarji za tlakovanje. Na obeh cestah se bo tlakovalo cestišče v širini 6 metrov z drobnimi granitnimi kockami. Na Fran-kopanski cesti bo potem med cestiščem in hodni-kom za pešce še zelen travnat pas z drevedom. Mogočni javori, ki so lep okras te ceste, ostanejo, samo nekatera drevesa pri odcipu stranskih ulic so morali posekati. Hodniki za pešce bodo zelo široki ter bodo napravljeni iz makadama, ker jih zaradi redko posejanih hiš ni mogoče asfaltirati.

1 Mali ciganček — žrtev surovih ljudi. V bol-nišnico so spravili 6letnega ciganca Rudolfa Horvata, ki stanuje pri svojem očetu-brustcu v majhnem vagonu za Delavsko pekarno. Dečko ima po vsem telesu hude poškodbe, katere so mu za-dali neki ljudje na Tržaški cesti, ki so ga neumlje-no pretepli. Morda je fantek po navadi svojega rodu res kaj zakrivil, toda takšno postopanje, ka-kor ga je bil deležen, je že več kot surovost.

1 Za prodajo drobovine v brezmesnih dnevih. Združenje gostilničarjev in združenje mesarjev sta zaprosila pristojno oblast, da se dovolj tudi v brezmesnih dnevih prodaja drobovine v mesnicah ter v gostilnah, ki so sedaj dostikrat v zadregi, kam s temi lahko kvarljivimi živilji, ker jih v brez-mesnih dnevih ne smejo ponuditi gostom.

1 Kos železa je padel na nogo 30letnemu ključavničarju v Splošni Stavbeni na Tezmem Mar-ku Radojčiču ter mu je zdrobil stopalo. Ponesre-čenca so zapeljali v bolnišnico.

Celjske novice

1 Plenarna seja celjskega mestnega sveta bo 26. junija v posvetovalnici mestnega poglavarstva.

1 Letoviščarji so že začeli prihajati na Dobrno, Rogško Slatino, Laško in Rimske Toplice. Toplice Dobrna bodo tudi letos dobro obiskane, drugje pa se malo pritožujejo. Iz Savinjske doline smo dobili poročilo, da se je do sedaj prijavilo že precej le-toviščarjev iz naših južnih krajev, vendar se zdi, da jih letos ne bo toliko kot navadno. Zlasti v Lo-garski dolini se prav radi spominjajo inozemcev, od katerih so prav lepo zaslužili, letos pa jih ne bo.

1 Že več kot polovico delavcev, ki so vložili tožbo proti trdki Westen v Celju, se je poravnalo s trdko, ki je dala delavcem po din 5000. Raz-prava je bila večkrat prekinjena in se bo še nade-la-jevala. Trdko Westen je tožilo 40 delavcev, ka-tere je odpuštila ob priliki znane stavke, delavci pa so vložili tožbo, češ, da je trdko vpisala v de-lavske knjižice rdeče žige, zaradi česar delavci niso dobili dela.

1 Okoliški dekliški krožek v Celju ponovi v nedeljo, 23. junija ob 4 popoldne pod kozolcem g. Ledik Martina (Mlinar) v Lukrovcu Mlakarjevo ve-eoloigro »Nevesta iz Amerike«.

1 Hmeljski nasadi v Savinjski dolini so se zad-nje dni nekoliko popravili, vendar so še mnogokje precej slabi.

1 Iz policijske torbe. 11. junija eta se sešla slu-žajno pred vojašnico kralja Petra I. na Dečkovem trgu 18letni krojaški pomočnik Robič R. in neki Sumiš Veisin. Med njima je prišlo do razgovora in med drugim je dejal Sumiš Robiču, naj gre z njim na delo v tovarno Bata v Borovo, kjer ee prav lepo zaslužiti. Pogovoril ga je, da je ekleliti iti z njim na pot, iz njega pa je izvelkel din 50, precej obleke, hranilno knjižico itd. Sesla eta ee v neki hiši v Sa-mostanski ulici in domenila, da se snideta zvečer na celjskem kolodvoru, kjer ga bo Sumiš čakal z vozovnico. Robič je prišel točno ob uri, Sumiša pa ni bilo in epoznal je, da ga je prevaril. Policija je izgubila za njim veako sled. V Varaždinu pa so Su-miša srečirali in našli pri njem hranilno knjižico, naslovljeno na Robiča. Sumiš je dejanje priznal in ga bodo te dni pripeljali v Celje, ter izročili so-dišču.

1 Dva uboja. V Zbelovski gori pri Ločah je 17. maja letos udaril s kolom 19letni Hlupič Ivan Jutr-šek Nežko s tako silo po glavi, da je ohromela des-na stran obraza in postala trajno nesposobna za de-lo. Nekaj dni poprej, 10. maja, ie 20letni čevljar-ski pomočnik Goričan Ludvik iz Okliše vasi pri Oplotnici napadel v gozdu Breznika Janeza, ga uda-rih z ročico po glavi ter mu prizadel tako težko teleeno poškodbo, da je Goričan podlegel. Sodišče je obsodilo Hlupiča na 2 leti in en mesec strogega zapora. Goričana pa na 4 leta robjije.

1 Po čl. 3. zakona o zaščiti države je obsodilo celjsko okrožno sodišče 48letnega trgovčnega po-močnika Arzenška Henrika iz Šmarja pri Jelšah na 2 leti in 2 meseca robjije.

Tallin (Reval) glavno mesto Estonske, ki so jo mimo drugih baltskih držav zasedle sovjetske ruske čete.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska drama: R. Niewiarowicz: Ljubim te...

V četrtek, 20. t. m. je bila zaključena letošnja dramska sezona. Ker so morale zaradi zunanjih ovir odpasti nadaljnje predstave Finžgarjeve igre »Naša krič«, je prišla za konec na oder veseligrice v treh dejanjih »Ljubim te...«, ki jo je poljski pisatelj Roman Niewiarowicz. Tako delo ne spada v redni letošnji spored, ampak je le izpolnilo vrzel tako, da niso bili na škodi nekateri stalni obiskovalci gledališča. S tega vidika tudi ne ugovarjamo izbi, čeprav avtor, ki ga poznamo že po veseligrice »Hollywoode«, le medlo predstavlja poljsko dramsko literaturo. Kakor ta, tako tudi veseligrice »Ljubim te...« nima nič izrazito poljskega in se po motivu, pa tudi po načinu oblikovanja, uvršča v lahko buljarsko odrsko književnost, ki ima v prvi vrsti namen zabavati. Delo, ki sicer pogreša globlje navedbe in umetniške sile, pa je precej spretno zrazeno in kljub temu, da v njem nastopata skoz in skoz le dve osebi, ne utrjuje. Če bi bil sicer letošnji spored premišljen in dobro izbran, bi to veseligrice tudi med letom laže prenesli kot to ali ono stvar iz pravkar minule sezone.

Veseligrice »Ljubim te...« je na pol pustolovska, na pol psihološka zgodba o tem, kako je

Amerikanec Percy Jackson omamili in ugrabil Eno Dornhoffovo, ki se mu za to prevaro sicer »maščuje«, a vendar kratki postane njegova. To da oboje, pustolovščina in maščevanje, se giblje na površini lahkotne igrivosti, tako da zaplet in razplet ne dopušča drugih možnosti mimo veselih situacij. Delo je teatralno prav hvaležno, kar je pokazala tudi uprizoritev. V edinih vlogah sta nastopila g. Jan in ga. V. Juvanova, ki sta znala tej z dejanjem tako skopi igri dati polnost odrske iluzije. Čeprav je igralec tu navezan na dialog v dobesednem pomenu, to je na razgovor samo med dvema osebam, je vendar težišče igre v situaciji. Priznati moramo, da sta oba igralca izpolnila vrzeli med besedilom in likom z veliko iznajdljivostjo in odrsko spretnostjo, tako da je ta igra presenečenja, zamenjave, igrive prevare, pričakovanih in nepričakovanih obratov, ponovitve in veselih položajev res zaživela pred gledalci. Posebej gre zaslugi za to tudi režiserju g. dr. Bratku Kreftu in in scenaristu inž. arh. E. Franzu, ki sta dala uprizoritvi lep in primeren zunanji okvir.

Vsebinska knjige je bogata in daje učitelju veliko možnost izbiranja z ozirom na šolski okoliš: mesto, dežela.

Pisatelj se ogiblje vsakega šablonskega opisovanja, vidi se, da je dolgo vrsto let z uspehom poučeval ta predmet.

Skoda pa je, da ni opremil knjige z novjšimi slikami.

Pred zadnjo premiero v Operi

Kot poslednja novost letošnjega opernega repertoarja pride drevi na naš oder čudovita Bizetova umetnina, štiridejanska tragična opera »Carmen«, ki je menda danes najpopularnejše francosko odrsko delo. V našem gledališču je imela doslej že več uprizoritev ter se je vsakokrat izvajala z najlepšim uspehom. Delali so se z njo celo interesantni eksperimenti z modernizacijo dejanja v današnji čas in prilike — »Carmen« je ostala v vseh oblikah privlačna, kakor pač lahko pritegne človeka res samo prava in čista umetnina z melodično glasbo, da res lahko prištevamo »Carmen« med nesmrtno umotvoro človeškega duha. Naša sedanja prireditev je na novo nastudirana uprizoritev šef-režiserja Cirila Debeveca in kapelnika dr. D. Švare. Načrte za novo inscenacijo in kostume je izdelal ing. arh. E. Franz.

Naslovno partijo bo v naši uprizoritvi prvič pela naša odlična mezzosopranistka ga. Mila Kogejeva, ki bo po številnih predhodnih interpretacijah te pevsko in igralsko visoko zahtevne vloge ustvarila nedvomno povsem svojski kreacijo. Don Josija bo pel naš priljubljeni prvi tenorist Jean Franci, na čigar ramah sloni zadnja leta vsa teža našega repertoarja. Njegov bleščeč glasovni material in impozantna pojava ga kot nalašč usposablja za to partijo. Nič manjšega uspeha ne bosta deležna naš priljubljeni baritonist Vekoslav Jančič, ki bo pel Escamilla, in I. Ribičeva, ki bo kreirala Micaelo. Sodelovali bodo še Lupša, Anžlovar, B. Sanci, M. Sanci, Poličeva in Polajnarjeva. Vse v vsem, odlična priprava in zasedba bosta nedvomno zainteresirali najširši krog občinstva, da si ne bo za konec sezone odreklo lepega umetniškega užitka!

Knjige Slovenske matice za leto 1940 so pravkar izšle in jih že razpošiljamo. Letošnje redno garnituro tvorijo tri izvirne knjige: Jožeta Pahorja roman »Matija Gorjanec« (404 strani), Miška Kranjca »Povest o dobrih ljudeh« (316 strani) in Miroslava Goršeta spis »Doktor Valentin Zarnik« (240 strani leksikonskega formata). Vse tri knjige — 960 strani! — stanejo za člane broširane 50 din, vezane 86 din. Ljubljanski člani jih lahko dvignejo med uradnimi urami dopoldne in popoldne v Matični knjižnici, Kongresni trg 7. — Uprava Slovenske matice.

Imenovanja častnih poverjenikov Hrvatske enciklopedije. Hrvatska enciklopedija, o kateri smo že poročali v našem listu, bo začela izhajati v Zagrebu. Za tako veliko podjetje pa je nujno potrebno tudi velika uprava, propaganda in veliko naročnikov. Uprava Hrvatske enciklopedije je zato tudi za Slovenijo imenovala častne poverjenike, ki bodo skrbeli za naročnike. Propaganda se vrši po predavateljih, pa tudi s pomočjo častnih poverjenikov. Za področje Slovenije so, kakor poroča Uprava Hrvatske enciklopedije, imenovani naslednji častni poverjeniki: g. Ljubič Josip, ravnatelj Jugoslovanske banke, g. Harazinca Franjo, uradnik TPDa, g. dr. Lojze Rant, sodnik Vrhovnega sodišča v Ljubljani, g. Tončič Stevo, odpravnik v Mariboru in g. dr. Marijan Čiganič, uradnik Nar. banke v Mariboru.

Pismo iz Tangerja

Pristanišče in mesto Tanger s španskimi bojnimi ladjami.

Španske čete so nedavno zasedle mesto in mednarodni okraj Tanger. Španska vlada je to storila, da bi zavarovala nevtralnost Tangerja spritko kake angleško-francoske zasedbe. (Po poročilu nem. dopisnega urada.)

Pristaniško mesto Tanger se slikovito prižema na maroško-severnozahodni obali, nasproti Gibraltarju in španske Ceute, na venec sipin ploščatega zaliva istega imena. V terasah se dviga start del mesta, ki je še obdan z obzidji in vrati, s svojim morjem belih hiš in vitkih minaretov — vmes so črne grape ozkih, vegastih ulic — po obronku navzgor, na vrhu pa kraljuje množična gmota trdnjave Kasbe. Tanger je pisana podoba še skoraj pristnega orientalskega življenja. Evropska so le obrobna naselišča spodnjih delov mesta in pa pristanišča s carinarnicami, skladišči in silosi. Tanger vsebuje 50.000 prebivalcev, od teh je polovica mohamedancev, 12.000 je evropskih Špancev, drugi so semiti. V tem tako izredno važnem strateškem delcu Afrike, ki si ga še nobena država ni mogla še nikdar pridobiti izključno zase, so si delili upravo med seboj Italijani, Španci, Francozi in Angleži. Orožništvo in policija sta bila pod španskim in francoskim poveljstvom. Mimo teh pa izvajala maroški sultan, ki biva v Rabatu, seveda le navidezno neko vrhovno oblast, tega pa zastopa namestnik v Tangerju.

Trgi (mali in veliki Zoco) in mošeje dajejo mestu orientalsko slikovitost. Od pristaniških vrat Ba-el-Marsa se v loku vije Calle de Marina, glavna cesta starega mesta, kjer so prodajalnice in rokodelske delavnice domačinov. Ob tej cesti so mošeje, zlasti lepa je Velika iz 17. stoletja in Igleša Español, španska katoliška cerkev. Čez Trg dobrih podkovskih mojstrov prideš čez raz-

ne manjše trge, kakor čez mesni in zelenjadni trg z živahnostjo in slikovitostjo teh krajev, na prostori, vegasti trg Veliki Zoco. V sredi ga krasi svetišče Sidi Mejlja, ki je patron za dobre kupčije. Ondi se gnetejo množice vernih poslušalcev krog raznih orientalskih čarodejev in pripovedovalcev pravljic. Na drugem koncu trga je poslopje bivšega nemškega poslatništva, kjer zdaj uraduje sultanov »valič. Poslopje je obdano z vrtno krasnega rastlinstva, kjer so razstavljeni tudi stari topovi.

Cesta za k trdnjavi te povede mimo mrkih, starih pokopališč k zgornjim vratom Kasbuja, kjer je glavni vhod v tangersko trdnjavo visoko nad mestom. Iz majhne arabske kavarne na vrtni, kjer igra oložna maverska godba, je prekrasen razgled na okolico s poslopji iz pisane zgodovine in na morje in obalo Španije. Zadaž za rumenimi obrežnimi sipinami so razvaline Tingisa, ki je bil v času cesarja Klavdija prestolnica zahodnomaverske province Tingitane starega rimskega imperija. Ondi so še dobro ohranjena rimska mesta vrata. Zahodno je Rtič Spartal, ki je najbolj severozahodna točka Afrike. Tam so bili Angleži v dolini »Male judovske reke« l. 1064 premagani.

Tudi sultanova trdnjava Kasba je le priča preteklosti. Iz njene bivše zakladnice so napravili sodno dvorano, medtem ko je bivše sodno poslopje, kjer je kadri razsojal tožbe, zdaj prazno. Tuji si lahko ogledajo vse krasote nekdanjega sijaja sultanov v trdnjavi. Prekrasno je zlasti stebrišče notranjega dvorišča.

Orientalska pravljica Tangerja je postala »nevtralnica« in nevtralnica je bilo tudi vse mesto Tanger z okolico. Zmeraj pa je bil ta kraj sporno jabolko med vesilami. Zdaž pa ga je zasedla Španija.

ŠPORT

Neverjetno sijajen uspeh jugoslovanskega nogometa

To, kar se je zgodilo v razdobju od ponedeljka pa do večera v našem nogometnem športu, bo brez dvoma močno odjeknilo. Niti v sanjah človek ne bi verjel, pa četudi bi bil še tako velik optimist, da je kaj takega mogoče. Trije jugoslovanski klubi so na odločen način dokazali, da je naš nogomet prekosil madžarskega. Spet se je enkrat potrdilo, da »jajce več kot puta ve«, da je mojstra prekosil učenec. Prvi je ta sijajni uspeh, ki bo dvignil ugled našega nogometa v svetu, začel BSK, ki je v nedeljo odpravil romunski klub Venus s 3:0. Večera pa sta se postavila Gradjanski in Slavija, ki sta kakor za šalo odpravila oba renomirana madžarska nasprotnika s 4:0 in s 3:0. V Zagrebu je Gradjanski ugnal v kozji rog budimpeštanski Ujpest kar s 4:0, v Sarajevu pa je Slavija zmaga nad letošnjim madžarskim prvakom Ferencvarosem s 3:0. To so uspehi, ki se jih — vsaj tako izdatnih in odločnih — prav gotovo ni nihče nadejal. Zdi se, da so ti trije rezultati že vrgli tekmece naših klubov s sedla. Tako visoke rezultate je težko še popraviti — in zdi se nam, da se ne bo Madžarom in Romunom več posrečilo, da bi na svojih igriščih še popravili izgubljeno. Zadnje čase se naš nogomet — sicer ne slovenski, to vsi dobro vemo — stalno izboljšuje. Letošnji veliki mednarodni uspehi so nam v nogometnem svetu preskrbeli izredno velik ugled, tako da erčanje z nami tudi najboljšje državne reprezentance pričakujejo s strahom.

V Zagrebu je večer nastopil Ujpest v naslednji postavi, v kateri erčamo imena številnih madžarskih reprezentančnih igralcev: Sziklai, Futor, Joos, Szalay, Temes, Balogh, Kocsis, Vincze, Szics, Zsengeller, Toth. Gradjanski pa je nastopil v teje formaciji: Urh, Brozović, Belošević, Djanič, Jazbinšek, Kokotović, Cimermančič, Wölfl, Lešnik, Antolković, Zalant. Na igrišču je bilo približno 5000

ljudi. Prvi gol je že v začetku tekme zabil Cimermančič; do polčasa potem ni bilo več spremembe, kljub temu, da je Gradjanski napadal neprestano ter tudi pogosto ogražal Ujpestova vrata. V drugem polčasu pa je Cimermančič v 24. minuti ponovno pobežnil in zvišal rezultat na 2:0. V 29. minuti je nato sledil izredno nevaren napad. Lešnik je prišel na levo krilo ter zamenjal mesto z Zalantom. Zalant je lepo žogo oddal Wölflu, ta jo je ponovno vrnil Zalantu, ki je stekel in brez oklevanja kar v teklu zapodil žogo mimo preenečenega madžarskega vratarja v mrežo — 3:0. V 44. minuti drugega polčasa je nato spet ušel madžarskemu halfu Zalant, ki je predribal še branilca Futorja in iz bližine zabil 4:0 za Gradjanski. S tem sijajnim rezultatom, ki ga po našem mnenju Ujpest ne bo mogel več popraviti niti doma v Budimpešti (čeprav je lani tam katastrofalno s 7:1 odpravil BSKaj), so bili vsi gledalci razumljivo izredno zadovoljni.

Rekordno število gledalcev se je v Sarajevu nabralo na igrišču Slavije. Saj so pa tudi imeli razlog, da so prihiteli na športni teren. Sarajevčani so imeli v gosteh izredno renomiranega nasprotnika, klub s slavno tradicijo, madžarskega nogometnega prvaka Ferencvarosa. Kar 10.000 ljudi je prišlo gledat to zanimivo in važno tekmo! Že v 8. minuti je prišlo do lepe akcije, ki jo je uvedla Slavija. Po levi strani je prišla žoga do Rajliča, ki jo je ne-sebično podal Salipurju. Ta ni okleval niti trenutek, marveč je z ostrim strelom našel deeni kot madžarskega gola 1:0 za Slavijo. V 35. minuti je odlični Rajlič pobežnil madžarskemu center halfu, prišel na 10 m pred gol in silovito zabil 2:0 za Slavijo. Občinstvo je bilo že elektrizirano, že se je čutilo, da bo Slavija zmaga. V drugem polčasu je nato Vidović izredno lepo podal Rajliču, ta je streljal. Vratar je sicer žogo prijel, toda strel je bil tako silen, da je vratar žogo izpuštil. Rajlič je bil takoj na mestu in je brez oklevanja ustrelil 3:0 ter zabil končni rezultat. Občinstvo je učinkovito zmago svojih igralcev sprejelo z ogromnim navdušenjem.

Sarajevčani so popolnoma opravičili zaupanje, ki ga je od njih imela jugoslovanska športna javnost. Zaigrali so naravnost odlično. Kdor ve, da se znajo ti fantje boriti kakor levi, lahko mirno gleda na njihovo povračilno tekmo v Budimpešti.

Mladčevske tekme na Dobrovi

Polhograjsko fantovsko Okrožje priredi v nedeljo, 23. t. m. l. okrožne tekme za mladce. Dasi ravno je naše Okrožje zelo mlado, vendar ima v načrtu zelo pester spored, ki bo zanimal marsikoga. Ker je Dobrova zelo lepa izletna točka, zato si je naša mladina izbrala prav ta kraj, kjer bo v lepi prosti naravi pokazala, kaj se je naučila v zimskem času. Že danes vabimo starše naših najmlajših, da gredo z nami.

Tekmovanje se prične zjutraj, popoldan pa bo, če bo lepo vreme, veselo mladinsko razpoloženje v prosti naravi.

Joe Beckett se je spet pojavil, toda... '46 letni Joe Beckett in njegova žena sta bila zaprla, ker so jima očitali in tudi dokazali, da imata zveze s fazištsko stranko. Beckett je bil svojčas slaven boksar ter je bil od l. 1923. pa do 1927. angleški prvak v polteški kategoriji. Najbolj znan pa je postal po svojem boju s elovitim francoskim boksarjem Georgesom Carpentierjem. Ta boj je l. 1919. decembra meseca Beckett izgubil že v prvem kolu s knock-outom.

Tako učinkujejo bombe nemških strmoglavcev na Francoskem.

A. Fakin: Prirodopis živalstva in rastlinstva

za prvi razred meščanskih šol

Za prirodopisni pouk v I. razredu meščanskih šol je izšla nova učna knjiga, ki obeta postati za učitelja in učenca važen pripomoček za pouk tega predmeta. Sestavljena je po novih vidikih, kajti sestavljavec knjige ne popisuje živali in rastline suhoparno teoretično, ampak poseže na vse strani v živo snovanje narave okrog nas. Pisatelj se dobro zaveda, da je prirodopisni pouk uspešen le, če je zvezan z mnogimi opazovanji v prirodi in če je pri pouku zaposlenih vseh petero čutov, če podpirajo besedo še kreda in svinčnik, povečalo in mikroskop in slike, — pa tudi preprosti prepričevalni poizkusi.

Take prirodopisne učne ure so polne življenja, oči žare, srca se odpro, otroci doživljajo in hočejo tudi iznesti svoje doživljanje. Nastajajo zbirke, prirejajo se uspešni poučni izleti, v učencih se goji smisel za lepoto prirode in za čuvanje rastlin in živali.

Sestavljavec knjige zahteva od učencev samodelavnost in skrbno opazovanje, zato stavi toliko vprašanj nanje.

Po biološko razvijajoči metodi naj odgovarjajo na stalna vprašanja: kako, zakaj in čemu?

Se eno načelo je vodilo sestavljavca knjige. Obravnaval je živali oz. rastline v njihovi življenjski skupnosti, s tem povečal zanimanje zanje in si zagotovil boljši uspeh pri pouku.

Se par besed o ureditvi učne tvarine:

V jesenskem času spoznamo natančneje par zakasnih cvetlic, nato se pomudimo pri par dokaj poznih. Ti so obravnavani v lahko umljivi besedi, slike izpopolnjujejo besedilo. Z majhnim trudom, a velikim veseljem sestavljajo otroci zbirke raznih semen, — kar mimogrede spoznajo razne vrste plodov.

Jesenski sprehod nam pokaže zadnje cvetje. V zimskih mesecih obravnavamo domače živali, nato one, ki žive na polju in travniku in v gozdu.

Nauk o človeškem telesu je tej starostni dobi primeren. — Ptice razvrsti po nahajališču v domače, poljske in gozdne. Najprej obravnava stalne ptice, s povratkom pomladi pa se nam predstavijo ptice selivke in pomladanske cvetlice.

Posebno poglavje imajo sadne in vrtno rastline, dalje one, ki rasto ob vodi in v močvirju. Tu preide na ribe, plazilce in krkone.

V poletnih mesecih nas še zabi na cvetoči travnik in na polje, da spoznamo trave in žita.

Pozabljeni niso vrtno lepote rastline in Jočnice. Pri vsaki skupini se nam predstavi tudi plevel.

Za zaključek sledi poglavje o gozdu in o varstvu rastlin.

Vojaška sila Italije v zraku in na kopnem

O pomorski sili Italije v Sredozemskem morju je naš list nedavno poročal. Posebno skrb je današnji vodja Italije posvečal letalskemu orožju, saj je tudi že sam na marsikakem poletu vodil težke bombnike. Že leta 1923. je postalo »sinje orožje« poseben del vojaške sile. Letalska industrija se je v Italiji povzpela na eno od najvišjih nst na svetu. Že poleti v Ameriko l. 1929 in 1932 so pokazali udarno moč mladega orožja, ki se je nato v abesinski vojni uspešno obneslo in je omogočilo hitri pohod armad v notranjost de-že. Takrat so se udeleževali bojevanja v zraku tudi sedanji zunanji minister grof Ciano in sinova Mussolinija. Tudi v španski državljanski vojni je italijansko letalstvo doseglo nove uspehe in si hkrati pridobilo dragocene izkušnje.

Leta 1939. se je italijanska letalska moč razdelila na 4000 edinic. To delo se je še nadalje razvilo, pri čemer je bila povečana tudi protiletalska obramba. V dobi štiriletko od 1937 dalje so v Italiji ustanovili štiri zračna poveljstva. Po-ebna poveljstva so na Siciliji, Pantelleriji, v Do-ekanesu (v Egejskem morju, od 1912 posest Ita-lije), v Libiji in vzhodni Afriki.

Armada, ki je njen generalnoštabni šef mar-šal Graziani, je razdeljena po novi preureditvi d marca 1940 na 18 armadnih zborov s 54 divi-žijami (za mirno dobo). Sem se pridruži še zbor

dveh motoriziranih divizij, 1 oklopni zbor s 3 di-vizijami, 1 zbor hitrih čet s tremi divizijami in pet divizij alpskih čet pod posebnim povelj-stvom. Alpinci so se mimo lovskih polkov (bersa-ljerjev, ki je bil z njimi tudi Mussolini na fronti v prejšnji svetovni vojni) in gardo prištevati k jedrovitim četam Italije, ki so se tudi v Abesiniji junaško obnesle. Oklopno orožje je bilo šele ne-davno z novimi tanki po 6 in 13 ton ojačeno in ima večidel pri sebi tudi metelce ognja. Tudi ta proizvodnja orožja se je dvignila do najvišje me-re. Zlasti pa je bilo še pomnoženo število težkih topov in je bilo izpopolnjeno vse topništvo.

V mirnem času je imela Italija 350.000 mož pod orožjem, a že spomladi 1940 je doseglo to število 1 milijon mož. V Abesinijo je bilo poslanih 400.000 mož, v Španijo pa 40.000. Za čas vojne sta določeni dve poveljstvi. Severna armadna sku-pina je pod poveljstvom prestolonaslednika Um-berta, južna pa pod maršalom de Bonom. Čete v Libiji in vzh. Afriki imajo svoja poveljstva. V Abesiniji je kolonijaska vojska 60.000 mož, med njimi 40.000 domačinov. Nadaljni kolonijski zbori so še v Libiji, mimo tega pa so v Abesiniji in Libiji tudi še močne skupine čet vseh vrst orožja.

V aprilu 1940 so v Italiji določili po poseb-nem zakonu sestavo in naloge najvišjega obramb-nega odbora zaradi organizacije in mobilizacije države za primer vojne. K odboru spadajo pod predsedstvom Mussolinija, ki je zdaj prevzel tudi vrhovno poveljstvo, vsi ministri in državni tajniki, maršali in veliki admirali, šefi generalnih štabov, generalni komisar vojne industrije in šef general-nega štaba milice.

Fašistična milica je glede na organizacijo naj-tešnjeje spojena z armado. Številni bataljoni »črnih sracij« so se v vrstah redne armade bojevali v Abesiniji in Španiji. Predvojaško šolanje se začne pri dečkih že z osmim letom. Dne 1. marca 1940

Iz Julijske Krajine

Poroča. V Gorici sta se v ponedeljek, 17. t. m. soročila g. Stefan Kleindienst, fotograf, in gđ. Kristina Hvala, trgovska sotrudnica. Bog daj srečo!

Nov grob. Po daljšem bolehanju se je za ved-no poslovil g. Ivan Janežič, upokojeni policijski inšpektor v Gorici. Dosegel je visoko starost 79 let. Pred svetovno vojno je bil rajni načelnik goriške policije in ena najbolj znanih oseb v Gorici. V službi strog in natančen, je bil po srcu dober in blagohoten mož. Zlikovci so se ga bali, razni objestni ponočnjaki, ki so poznali njegovo srce, so mu pa večkrat napredli kako nagajivo. Radi svoje nepristranosti in ljubeznivosti je bil v vseh krogih spoštovan. Povojna leta je mirno preživel v krogu svoje družine, za katero je očetovsko skrbel. Časten spomin značajnemu možu, ki naj mirno počiva v Bogu. Zalutajočim iskreno sožalje!

Sekanje gozdov v Istri. Istrski prefekt je izdal odredbo, s katero določuje, da mora biti ves smrekov les, ki bo posekan od 1. julija dalje v gozdovih istrske pokrajine in bo na deblu meril od 12 do 24 cm v premeru, na razpolago labinj-skim premogovnikom, kateri ga neobhodno potre-bujejo za podporno tramovje v rudniških jamah. Posekana debla se morajo pregledati na seči v gozdu in se pred pregledom ne smejo odpeljati drugam. Ukrivljena ali drugače skažena drevesa ter debla, tanjša ali debelejša od zgoraj nazna-čene mere, bodo lastniki lahko svobodno prodali.

Štari Bolaffio

(Spomini na uglednega Ajdovca-žida.)

Jakob Bolaffio, žigar spominu veljajo te vrsti-le, je bil dolgo dobo let-ajdovski podžupan in kol-tak je zastopal občino »skoro pri vsaki cesarski slavnosti. Ker je bil Jud, ga je občinski odbor s posebnim veseljem določil za svojega zastopnika pri cesarskih mašah.

Na svoje ajdovsko poreklo je bil štari Bo-laffio zelo ponosen. Večkrat je poredno rekel: »Mi Ajdovci smo fejt fantje, samo lump, kdor nas hvali!« Rad in šaljivo je pripovedoval, kako je z Ajdovci igral kvarte, z njimi prepeval podoknice in se ženil itd. Ajdovski župnik bi pa znal pove-dati, koliko je Bolaffio daroval njemu za najbolj potrebne v fari.

Bil je Italijan štari Bolaffio, a Slovencem zelo pravičen. Ni odobral raznih ukrepov proti nam in je z zanimanjem sledil našemu gospodarskemu in kulturnemu gibanju. Na nekatere naše liste kot na »Gospodarski list«, je bil naročen, druge je kupoval; ko smo jih izgubili, se je z nami vred hudoval. Ko smo ustanovili »Gor. Mohorjevo druž-bo«, ga je nekdo podražil, če ne bi pristopil kot ustanovni član in plačal 100 lir enkrat za vselej. Smehljaje se je odgovoril, da bi že plačal 100 lir, a da ga moramo oprostiti tistega očenaša, ki naj ga vsak ustanovni član zmoli v stolnici pred po-dobo sv. Mohorja in Fortunata.

Bolaffio je bil glavni zastopnik Jadranske za-varovalne družbe (Societa Adriatica di Sicurtà) v Gorici in je na tem mestu našim kmetom mno-go pomagal. Bil je pošten in je raje okodoval za-varovalnico kot oškodovanca. Marsikje je zapri eno oko, zlasti v letih, ko so hiše gorele po vrsti. Rekel je: »Jaz teh ljudi ne bom sodil, saj jih bo Bog! Zavarovalnica pa je bogata.«

Kot smo že povedali, je bil Bolaffio Jud, toda pravoveren Jud. Vsako soboto je šel v sinagogo in je bil tudi v židovskem cerkvenem odboru v Gorici. Nasproti drugim veroizpovedim je bil str-pen. Značilen je zanj primer, ki se je pripetil pred kakimi 80 leti. V Podgri pri Vipavi se je nekdo nekoliko skregal z g. župnikom in sklenil, da prestopi v drugo vero, in sicer v židovsko. Poslal je tozadevno pismo židovski cerkveni občini v Trst. Ta ga je odstopila goriški cerkveni občini, ki ga je izročila g. Bolaffiu, ki je kujaščemu se katoliškemu verniku takole pisal: »Dragi gospod! Prejeli smo pismo, ki ste ga poslali naši občini v Trst. Če Vam qe kaj za vero, potem ostanite v svoji, ki je dobra; če Vam pa za vero ni mar, potem Vas tudi mi ne maramo.«

Pri Legiši poleg »Zlatega jelenca« v Gorici, kjer je po vojni bival, je kupil vsakeen dan koruzni kruh, potem pa prišel v kavarno in tam pripove-doval svoje doživljaje. Še na stara leta je rad kvartal, posebno tarokiral in enkrat mi je pravil, da je prejšnji dan igral s trojico svojih prijate-ljev in vsi štirje skupaj so imeli 329 let. On je bil najmlajši in jih je zato tudi obral, in sicer za celih 162 stotink.

Ob priliki sem ga vprašal, če se bo tudi on preselil v židovsko Palestino? »Ma kej ste neumen, če bomo sami židje vkup, koga pel bomo slepa-rili!«, me je nagajivo zavrnil po vipavsko.

Ko so izšli protizidovski zakoni, je bil glo-boko užaljen. Kar obolel je, ljudi se je izogibal, v kavarno pa itak ni smel, ker je bilo nezaže-ljeno. Najhuje ga je pa zadelo, ko je moral od-pustiti svojo dolgoletno slovensko služkinjo, ker židje v Italiji ne smejo imeti slug arijske krvi. Svetoval sem mu, naj vloži prošnjo in mu bodo gotovo pustili služkinjo, ker jo ima že dolgo in ima zani že 80 let. »Jaz nisem nikdar nikogar pro-sil za uslugo, tudi sedaj ne bom!« mi je užaljeno odvrnil.

Potem ga več mesecev nisem videl, pred krat-kim sem pa zvedel, da je že pred časom umrl. Zapustil nas je pošteniaki!

Prihod nemških vojakov v belgijsko mesto.

je bilo 132 bataljonov miličnikov prideljenih k armadi. List »Giornale d'Italia« je zapisal takrat: »V fašističnem režimu je ves narod ena sama ar-mada.«

Po zakonu od 18. septembra 1934 so vsi Itali-jani do 70. leta starosti dolžni v primeru vojne službovati ali v armadi ali pa v področjih, ki so v korist vojni in gospodarstvu domovine. Musso-lini je dejal, da morajo Italijani postati narod voj-šakov.

Nemške čete vseh formacij na cestah zmage.

Vlom v škocjansko župnišče pojasnjen

Te dni v Ljubljani prijeto vlomilec Tekavec je priznal ta vlom

Vsa Ljubljana je razpravljala o dramatičnem lovu znanega delomrznega in vlomilca Tekavca, ki je v nedeljo popoldne v Rožni dolini po pravi bitki z revolucionarnimi streli in dodatni rokoborbi padel v roke pravice. Na policiji so možu izprašali vest in je Tekavec, hočeš nočeš, moral priznati še celo vrsto grehov, ki so mu jih tako lepo dokazali, da se ni mogel več izmazati. V kratkem času je pri-znal že nad 10 vlomov in na policiji so vedeli, da s tem vrsta njegovih podvigov še ni zaključena. Po naknadnih preiskavah se je ljubljanski policiji po-srečilo ugotoviti, da je Tekavec v nedeljo dopolne, ko je bežal pred stražniki, odvrnil nekaj predme-tov. Nekaj teh predmetov so po daljšem iskanju tudi našli. Bila je to Tekaveva prometna knjižica, v kateri je bil shranjen pravi zaklad. Lepo zlož-e-nih med strani knjižice je bilo v njej skritih 9 tiso-čakov in dva stotaka. Nedaleč proč pa je ležala v robec zavezana lepa vsota drobiža — okrog 300 din. Ljubljanska policija je hitro ugotovila, da je bil denar ukraden preteklo nedeljo v župnišču v Ško-cijanu pri Turjaku.

V nedeljo jutraj, ko je odšel domači župnik ob 6 maševat v cerkev, je namreč nastopil Tekavec. Prebrisan, kakor je bil, se je dal že v soboto zve-čer zakleniti v župnišče. Našli ga seveda niso, ker

se je previdno splazil na podstrežje in tam pre-nočil. Ko je videl, da v župnišču ni nikogar, si je izposodil na podstrežju močan železni drog in si z njim napravil pot skozi dve sobi v župnikovo pisarno, kjer je vlomil v blagajno in vzel vsega skupaj 9500 din. Seveda tudi ni pozabil vzeti župnikovega revolverja in srebrne ure z verižico. Takoj po vlamu je odkuril v Ljubljano in zma-goslavno začel pretep v gostilni v Rožni dolini, ki se je pa zanj žalostno končal. Na begu je stre-ljal z župnikovim revolverjem, poleg denarja pa je odvrnil tudi župnikovo uro. Ta je odletela v Glinščico in ker je bila že na večer velikanska ploha, pri kateri je tudi Glinščica silno narasla, ure seveda niso mogli najti. Tekavec je vlom priznal.

Iz banovinske službe

Napredovali so: Avgust Špat za banovin. cest-nega nadzornika zvan. III. skup. pri okr. cestnem odboru v Krškem z uradom in sedežem v Kostanje-vici; Jožef Horvat za banov. cestnega nadzornika zvan. II. skup. pri okr. cestnem odboru v Soboti; Andrej Rihtariš za banov. cestnega nadzornika IX. skupine pri okr. cestnem odboru v Kranju; Jakob Tarman za drž. služitelja I. skup. pri drž. bolnišnici za duševne bolezni Ljubljana-Studenec; inž. Maks Puh za banovin. tehn. pristava VIII. skup. pri teh-ničnem oddelku banske uprave v Ljubljani; Kristina Frank za banov. arhivsko uradnico X. skupine pri banški upravi v Ljubljani; Hedvika Brus za bano-vinsko upravno uradnico VIII. skup. pri banški upra-vi v Ljubljani; Franciska Kozamernik za banovinsko arhivario VIII. skup. pri banški upravi v Ljubljani; Marija Pogačnik-Pešec za zaščitno sestro VIII. sku-pine pri Zdravstvenem domu v Celju; Franciska Rogač za banov. upravno-pisarniško uradnico pri banški ukravi v Ljubljani; Vera Trampus za bano-vinsko sestro pomočnico IX. skup. pri združeni zdravstv. obč. v Logatcu; Kristina Frank za banov. uradniško prapr. za IX. pol. skupino pri banovin-ski kmetijski šoli na Grumu; Marija Karlin za ba-novinsko arhivario VIII. skup. pri banovinskem zdravilišču na Golniku; Marija Pintarič za bano-vinsko arhivsko uradnico X. skup. pri banovinski bolnišnici v Celju; Lote Havlina za banov. arhivsko uradnico X. skup. pri ban. zdravilišču na Golniku; Danica Modic za administrativno uradnico pri upra-vi ženske bolnišnice v Novem mestu; Stanislava Selan za banov. arhiv. uradnico X. skup. pri banški upravi v Ljubljani; Gabrijela Slanc za banovinsko arhivario VIII. skup. pri upravi banov. zdravilišča v Rogški Slatini; Ana Prestor za banov. sestro-pomočnico VIII. skup. pri posvetovnicah za matere v Hrastniku; Marica Omerzel za banov. sestro-po-močnico IX. skup. pri združni zdravstveni občini v Metliki; Marijan Jamšek za banov. arhiv. urad-nika IX. skup. pri banški upravi v Ljubljani; Stani-slav Mržlihar za banov. tajnika IX. skup. pri okraj-nem cestnem odboru v Kočevju.

V Versaillesu

Nat gradu v Versaillesu visi nemška zastava. Za Francoza je več Versaillesov. Tu je bila razkošna rezidenca »sončnega kralja«, ki je po-nesel francosko slavo preko Rena in na Nizozem-sko. Tu je imela revolucija strahote z začetkom prekucniške »konstituantec« svoje prvo poglavje, ki ga je čez mesec sledil vihar na bastijo; odtod je francoska vlada l. 1871 obvladala vzbuno pa-riški komun. Nemec pa pozna dva Versaillesa, ki sta zanj prav tako usodna ko za Francoza. V teh dveh Versaillesih je odbila rojstna in smrtna ura Nemčije.

Dne 18. januarja 1871 je bila v slavni zrcalni dvorani sijajna skupina knezov, častnikov in držav-nikov. Od septembra dalje je bil tu glavni stan nemškega armadnega vodstva. Obkoljeni Pariz se je že obupno upiral neobhodni vdaji, a medtem ko je odmevalo topovsko grmenje z bližnjega me-sta, je Bismarck prebral razglas nemškega cesar-stva.

Na istem kraju pa je bila dne 28. junija 1919 miza, na njej pa debela knjiga s 440 točkami. Za mizo so sedeli poslanci 27 držav. Clemenceau je vstal in je govoril le dve minuti: »Ura hudega obračuna je prišla.« Nemški grof Brockdorff-Rantzau je ugovarjal, a kaj bi z besedami? V Nemčiji je bila državljanska vojna, štrajki, zmeda.

Spet se je list v zgodovini obrnil — že čez 21 let. Nova Nemčija je v Versaillesu. Kakšna ura obračuna je prišla zdaj?

V bridki žalosti naznanjamo pretresljivo vest, da nam je danes nekaj minut po polnoči umrl naš zlati soprog, papa in stari papa, gospod

KARL POLLAK

bivši tovarnar in industrialec

Potrti stojimo ob njegovi tako prezgodnji krsti in prosimo molitve za njegovo dušo in našo tolažbo.

Pogreb pokojnika bo v petek, 21. junija, ob 17 izpred hiše žalosti na Sv. Petra cesti 68 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. junija 1940.

Luigia roj. Fogar, soproga.

Marija por. Kobi, Carletto, Rina por. dr. Smid, Tone in Anica, otroci.

Vladko Kobi, Schatz roj. Streiffert, dr. Vladko Smid, zeta in sinaha.

Vsi vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Slovenj Gradec

50letnico rojstva je obhajal te dni naš vrli občinski delovodja in organist mestne župne cerkve g. Slavko Kranjc. Jubilant je doma od Sv. Tomaža pri Ormožu in deluje kot občinski tajnik že dvaindvajseto leto, ves v nesebični skrbi za dobrobit občine. Kot organist je daleč okoli znan, ni pa le organist, ampak tudi zelo spreten pevo-vodja. Njegov pevski zbor je eden najboljših v lavantinski škofiji in ljudje hodijo od blizu in daleč, da poslušajo prelepe petje pevcev, ki jih je on tako lepo naučil. — Bog živi našega priljublje-nega jubilarja in mu nakloni še mnogo let v zdravju in sreči!

Umrla je Marija Habernik, posredovalka za službe, stara 77 let. Pokojnica je bila splošno poznana in priljubljena pri služkinjah, kakor tudi pri gospodinjah našega mesta. Dostikrat je dala zatočišče dekletom, ki so morale čakati na službe. — Naj ji sveti večna luč!

Litija

Meningitis. K poročilu o tej kužni bolezni v »Slovenec« z dne 19. t. m. se mora dodati v pojasnilo to, da je izolirana v ljudski šoli pravcarata bolnišnica in da bolnikov ne odvažajo nič več v Ljubljano, marveč samo v to bolnišnico, ki naj od pomore v najhujši sili. Vodi jo zdravnik in drugo osebo mu pomaga. Zdaj bo boj bolj energičen, ali bi lahko rekel z vojnotehničnimi izrazi totalitaren. Uspeh bo gotovo uspešnejši kot prej in treba je odločen nastop oblasti le pozdraviti. Skoda, da se ni takoj tako energično postopalo.

Vlom v župniško cerkev. Prejšnji teden se je posrečilo cerkveniku, ki ima vedno budno oko, izslediti vlomilca nekega Lukmana, ki malo na levo nogo šepa. Preden je mogel dokončno izvršiti svoj posel, ga je zalotil cerkvenik, ki je ravno stopil v cerkev, da bi snalil prah. Ko ga vpraša, kaj išče pri pušci sv. Antona, mu ta pravi, da je vrget tinar v puščico in pri tem spustil iz rok denarnico, da je bil videz bolj gotov. In skoro bi mu bil cerkvenik verjel, ko bi ne bil ta sumljivi mož, ko je stopil ven iz cerkve, začel bežati v gozd za cerkvijo. Sedaj je pa skočil cerkvenik do župnika in orožnikov, na kar se je začel lov za vlomilcem, katerega pa se je posrečilo šele po daljšem času najti v gozdu čisto negibno v grmu ležečega. Seveda je mož tajil, pa ni pomagalo, ker so bili vidni sledovi vloma, pri katerem si je pa vendarle osmolil prste.

Naši predilničarji vendar ne bodo tako nesrečni, kakor je prvotno izgledalo. Po posredovanju tukajšnje strokovne organizacije ZZD in centrale v Ljubljani je dosežen še dosti lep uspeh za delavce. Potrpeti pa bodo morali tudi oni nekoliko ter prenašati gorje in trpljenje ter pomankanje, ki je zadelo vse človeštvo. Način in obratovanje z delom je vendarle po teh intervencijah znosno. Delalo se bo eno postat (Pas) tri tedne, ostali del pa bo dobival med tem časom brezposelno podpora in sicer od Borze dela 90 din tedensko, od tovarne pa 40 din tedensko. Res si bo treba nekoliko bolj prepasati želodec in zategniti jermene, šlo bo pa že. Saj si bo moral še marsikdo nategovati svoj jermen. Vsekakor je to viden uspeh organizacije, ki želi delavstvu resnično dobro brez vsakršne zahrbtnosti tendence.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja dva odlična komična filma, pri katerih je glavni igralec največji komik Francoz Fernandel. V petek samo ob pol 9 zvečer film »Upornik Ernest«, v soboto zvečer ob pol 9 film »Kralj šport«. Poleg filma še dodatek.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; teletovarniki oglašajo 3 din. Določeno tiskano naslovno besedo se računa enkrat. Najmanjši snovek za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enkolonska, 3 mm visoka črna vrstica po 1 din. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Kravarja
sprejme Franc Juvan —
Srednje Gameljne 20. (b)

Pekovskega pomočnika

spodobnega za skupno
delo, takoj sprejme Ign.
Resman, pekarna, Slov.
Bistrica. (b)

Prodamo

Štedilnik
železen, mizni, dobro
ohranjen - proda: ABC,
Ljubljana, Medvedova c.
8, poleg kolodvora Šiška.

Premog

koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Ženitbe

Gospod
želi znanja v izobraženo
gospodično v svrhu že-
nitve. Ponudbe v upravo
»Slovenec« pod »Cvetlica«
št. 9104. (2)

Posredstva

Hiša z vinogradom
deset minut od postaje
Straža - Toplice napredaj.
Naslov v upravi »Slovenec«
pod 9130. (p)

Večja parcela

v bližini mesta Celja na-
proda kv. m po 15 din.
Ponudbe podr. »Slovenec«
v Celju pod zn. »Nakup
parcele«. (p)

Velika hiša

dvonadstropna, v mestu
Celju napredaj. Ponudbe
podr. »Slovenec« v Celju
pod zn. »Dvonadstropna
hiša«. (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje
s kopalnico, ali dvosobno
v novi hiši, tudi na per-
iferiji poleg tramvaja —
išče za julij boljša dvo-
članska družina. Naslov
v upravi »Slovenec« pod
št. 9149. (c)

SOBE

ISČEJO:

Sobico ali kabinet
išče gospodična za 1. ali
15. julij. Ponudbe upravi
»Slovenec« pod »Mirna«. (2)

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(197) Ta rastlina raste samo tu-
kaj v začaranem gozdu. Tam, kjer
se začena potoček, se začena tudi
začarani gozd. Sedaj se moram od
tebe posloviti. Drži se potočka, pa
boš prišla naravnost v stari grad.
Zbogom, Ančka, in srečno poti!

197.

198.

(198) Dolgo je Ančka mahala z
robčkom puščavniku, dokler ga ni
nič več videla. Potem pa je rekla
Pucku: »Veš kaj, muček! Najprej
bova snedla vsak en Rdečeličkov
bonbonček, da bova zopet tako ve-
lika, kakor prav za prav morava
biti.«

Konrad Gologranc

mestni stavbenik

v Celju, Mariborska 30

prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne,
javne in industrijske zgradbe solidno in po-
ceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec.

Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Gospode duhovnike

vijudno obveščamo, da dobe za
župne urade potrebne tiskovine
v podružnici Jugoslovanske knji-
garne v Kranju, Majdičeva hiša,
sodnija.

Brez posebnega obvestila.

Umrli so naš dragi očka

JANEZ ČERNE

v starosti 89 let, večkrat previdni s svetimi zakramenti in
vdani v voljo Najvišjega.

Pogreb pokojnika bo v petek, dne 21. junija, ob 6 zvečer iz hiše
žalosti, Ljubljana VII. Za vasjo štev. 6 (prej Zgornja Šiška 25),
na pokopališče v Dravljah.

Vse, ki ste jih poznali, prosimo, molite zanje!

Ljubljana, dne 20. junija 1940.

Zalujoči.

VSEMOGOČNI JE NENADOMA POKLICAN K SEBI
NAŠEGA DRAGEGA SINA IN BRATA

IVANA TOMANA

DELAVCA PRI KID

POGREB BO V SOBOTO, DNE 22. JUNIJA 1940
OB DEVETIH DOPOLDNE NA FARNO POKOPALIŠČE
V KAMNIGORICI.

KAMNAGORICA, DNE 20. JUNIJA 1940.

DRUŽINA TOMAN

Brez posebnega obvestila.

Umrli je po kratkem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere moja skrbna, nepo-
zabna soproga, gospa

Fani Papež roj. Krivan

soproga višjega zdravstvenega svetnika

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 21. junija 1940 ob 1/2 5. uri pop. izpred
hiše žalosti Vrstovškova ulica 19 na pokopališče k Sv. Križu, kjer jo položimo v rodbinsko
grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 25. junija 1940 ob 8. uri v cerkvi
Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 20. junija 1940.

Dr. Milan Papež, soproga.

E. Claes:

16

Pokojni župnik Kampens

Iz flamščine prevedel L. Ogrin

Jan jo je požrl. Kaj je hotel drugega? V
nedeljo pa se je gospod župnik ganljivo zahva-
lil svojim preljubim župljanom za njihovo ra-
dodarnost in bogata darila, katerih si sploh pri-
čakovati ni upal in to še od takih ljudi, kate-
rim samim precej trda prede. Poslušalci so de-
belo gledali, nekateri pa zdeli od sramu. In ko
je gospod župnik potem zopet šel po cerkvi s
krožnikom, je nabral desetkrat več kot vse
druge nedelje skupaj. — Da, on je poznal svoje
župljane.

Ampak svetlohlince! O njih župniku Kam-
pensu človek ni smel govoriti. Seveda, mislim
prave svetlohlince, ne tiste dobre dušice, ka-
terim se slabi ljudje tako radi posmehujejo,
ker vsak dan hodijo v cerkev. One prismede,
ki navadno sedijo v cerkvi s takim obrazom,
kot bi hoteli izruvati žebelje iz rok in nog na-
šega Gospoda; ki pred vsem skrbje zato, da jih
gospod župnik opazi; ki zavijajo oči in skušajo
napraviti take obraze, kot jih imajo svetniki
na oltarnih in drugih podobah in kipih, v osta-
lem imajo pa najbolj strupene jezike v vasi in
so že več škode napravile po družinah kot vse
krčme ali najslabši časopisi. Take so bile
Franka in Zolka Bosmans, Julka in Lojzka
Pifferoen in Štefka van Bergen. Z njimi župnik
Kampens ni hotel imeti nobenega opravka in
vsi so ga zato hvalili. Kadar je šel gospod
župnik po maši skozi cerkev, so se po svojih
stolih zvijale v pobožnosti in opletaje z ustni-
cami, da bi dokazale svojo veliko pobožnost
pred župnikom, ki jih je včasih tako grdo po-
gledal, da so se čisto zmedle in potuhnile. Eno
je pa vendarle ozdravil. Neke nedelje po slo-

vesni maši, ko so že vsi odšli, se je Štefka še
vedno potikala po cerkvi in iskala prilike, da
bi gospodu župniku zopet kaj natvezla o svojih
sofaranjih. Hodila je od enega svetnika do dru-
gega, jih gledala tako vneto in sladko, kot otro-
ci medene kolače, poklekala pred vsemi oltarji
in ropotala s svojim velikim rožnim vencem,
župnik pa, kakor da nič ne ve in ne vidi, je
vrata zaklenil, šel skozi zakristijo in tudi za-
klenil za seboj ter se mirno vrnil domov. Tako
je Štefka ostala v cerkvi zaklenjena čez pol-
dne, njen mož pa je sedel doma in preklinjal
ženo, ker mu ne prinese na mizo juhe in krom-
pirja. Od takrat se je Štefka spametovala in
poboljšala.

Potem pa Fientje Bosmans! Ta je bila pra-
va, pristna pobožnjakinja, najbolj zopna stvar
na svetu. Vedno in povsod je sitnarila: v cer-
kvi, na cesti, doma. Posindi in poleti je prihaj-
jala pol ure pred mašo v cerkev. Večkrat je
morala čakati pred cerkvijo, da je prišel cer-
kovnik odpirat. In pol ure po maši je še vedno
z isto pobožnostjo sedela na svojem stolu. Sa-
mo na sebi to seveda ni bilo nič hudega. Toda
ona je vtikala svoj nos v vsako drugo stvar
v cerkvi. Dejala si je opraviti s stoli, s sveča-
mi, s postavljanjem svetnikov, s cerkvenim pe-
rilom, z zastavami in Fideel je to z največjo
težavo prenašal. Vsak teden ga je morala na
kaj opominuti. Zdaj na polomljeni stol, ki bi
ga bilo treba popraviti; zdaj zopet na kak ol-
tarni prt, na katerega je kapalo s sveč, tako
da se je Fideel moral silno premagati, da ni od-
govoril s kako pošteno kletvico. Sploh si Fideel
ni upal Zofki veliko ugovarjati, ker je bila
med vplivnimi in imenitnimi osebnostmi v vasi.
Za novo leto mu je dajala po pet frankov, za
to mora pa človek že malo potrpeti in molčati.
»Če vsaj ne bi sitnarila s tako silno prijaznim
obrazom,« se je jezil cerkovnik, »človek bi se
še spozabil, ampak ta obraz...«

Najhujše in kar jo je najbolj osovražilo,

je bilo to, da se je vse preveč ukvarjala z mla-
dino in naravnost preganjala. Po njenem mne-
nju je bil največji in najstrašnejši greh dvor-
jenje. Če je le kje videla fanta ali dekle sku-
paj, takoj je pristopila, lepo prijazno pozdra-
vila enega in drugega, nato pa naprosila dekle,
naj gre nekoliko z njo, ker bi jo rada nekaj
važnega vprašala. Ženitev se ji je zdela strašna.

Gospod župnik je bil čisto drugačnega mne-
nja. Naj se mladina poljublja, vasuje in ženi,
kako pa naj se drugače svet okoli vrtil in ljud-
stvo množi! Zato pa je bil pri Fientji tudi bolj
slabo zapisan. Ob kermesih ali drugačnih pri-
reditvah in veselicah je hodila okoli kakor ko-
klja, ki je izgubila svoja piščeta. Kot načelnica
kongregacije mladih hčera, pri kateri so bila
skoro vsa vaska dekleta, je mislila, da mora
vedno in povsod zalezovati mladino, jo nikdar
puščati same, vsake pomenke in sestanke fanta
in dekleta takoj razbiti, razdreti, stopiti zape-
ljivi kači na glavo in jo ugonobiti, preden pri-
de do kaj hujšega.

Kaj čuda torej, da so jo vsi mladi ljudje
tako sovražili in kaj čuda, če je gospod župnik
ravno pod njenim oknom vedno prišel v svo-
jem brevirju do Davidovega psalma, kjer se
kake tri ali štirikrat ponavlja: cum »hinave-
bu atque svetlohlincibus«, kar je posebno glas-
no molil.

Se vedno moram vselej, kadar vidim kako
papiro, misliti na Fientje Bosmansovo. Fientje
in Franka sta stanovali v lepi, veliki, enonad-
stropni hiši na trgu pred cerkvijo. Taka eno-
nadstropna hiša pomeni bogastvo in ljudje, ki
v njej stanujejo, so gospod ali gospa, pred ka-
terimi morajo šolski paglavci sneti svoje kape
in se tako vadi v lepem vedenju, obenem pa
upajo tudi, da jim bo priletel kak cent. Za okni
so viseli lepi beli zastori in na vsakem oknu sta
stala po dva cvetlična lonca. Če si dobro pri-
tisnil svoj nos na šipo, si lahko videl v notra-

njosti sobe same lepe in bogate stvari, naslo-
njače in razne slikarije, na sredi sobe mizico
z lepo zeleno vazo, v enem kotu na posebnem
stojalu pa veliko kletko in v njej papigo. Pri-
šla je prav z drugega konca sveta, so pravili
tisti, ki so mislili, da kaj vedo in to je bilo že
dovolj, da so »spodične Bosmansove« veljale za
najbolj izredne osebnosti v vasi. Prav za prav
pa niso bile od nas. Prišle so iz neke dobre
družine iz Leuvena, nekaki obubožani bogataši.
Njuna mati je prišla v našo vas, ko je bilo
Franci kakih dvajset let. Fientje pa je bila
ljubka stvarca okrog šestnajstih let. Takrat je
morala biti Fientje čudovito lepo dekle in ko
je ob nedeljah klečala v cerkvi, bi lahko
vsakdo mislil, da je sama sv. Cecilija stopila
z nebes med ljudi. Vendar ni bilo nikdar no-
benega fanta k njim. Vsi so trepetali pred tako
lepotico. Pa tudi drugače! Kako naj taka žlaht-
na stvarca molze krave in pospravlja po kme-
čkih hišicah. Tako je torej uboga Fientje osta-
la sama, prav kakor Franka, ki je bila grda
in zavistna. V letih osamelosti je vsa nekdanja
očarljiva lepota ginela in Fientje je postala
kislja in zagrenjena kaor njena sestra.

Fientje Bosmansove sem poznal še od tak-
rat, ko sem kot otrok hodil ob nedeljah z oče-
tom ali materjo v cerkev. Klečala je vedno v
tretji vrsti stolov, tik za sestrami in jaz sem
občudoval njen hrbet in njen črni klobuček. Potem
sem začel hoditi v šolo štirikrat na dan sem šel
mimo njene hiše in štirikrat na dan sem s sve-
tim strahom ogledoval okna njene bele hiše.
Fientje je bila moja prva ljubezen. To sem ob-
čutil šele potem, ko je bilo vse končano. K sre-
či ni ona nikdar zvedela kakšne grešne misli
ki so se vzbujale v preprostem šolarčku.

Moja globoka ljubezen se je nenadoma po-
drila. Neke tople dopoldne smo sedeli v cerkvi
in čakali na župnika, ki nas je pripravljaj za
prvo sv. obhajilo.

LJUBLJANA

Stanovanjska hiša banovinskega pokojninskega sklada

Lani na jesen so začeli zidati na Vrtači veliko dvonadstropno stanovanjsko hišo Pokojninskega in podpornega sklada banovinskih uslužbencev. Stavbo podjeto Emil Tomazič, ki je graditev prevzel, je lani pohitelo z zidarskimi deli, tako da je bilo mogoče graditev v surovem sedaj že zaključiti. Stavba je zrasla do vrha in sedaj pokrivajo krovci že streho. V notranjosti stavbe pa bodo začeli nabijati strop. Svetnik ing. Černivec, ki je na tehničnem odelku banke uprave napravil načrte za to hišo, je določil tudi izredno ugoden način akustične izolacije lesenih strokov. Vsi stopniki bodo obloženi s plutovino, na to plutovino bodo prišle deske in na te sele podnice. Na ta način v spodnjih stanovanjih ne bodo niti najmanjši elišali hoje in ropota nad seboj. Tudi vmesne stene, ki bodo postavljene na posebnih železobetonskih nosilcih, bodo izolirane s posebnimi plutovinastimi izolacijami, ki bodo zelo dobro zadrževale prenašanje zvokov.

Te dni je bila na tehničnem oddelku banke uprave druga licitacija za oddajo mizarskih, plekar-skih, slikarskih, ključavničarskih, tapetarskih, pečarskih, steklarskih in parketar-skih del na tej stavbi. Šest licitacij je ugodno uspele, le licitaciji za steklarska in parketarska dela se nista posrečila in bosta naknadno ti deli komisiji oddani. Pri licitacijah za nekatera dela so glede na draginjo nekateri podjetniki stavili višje ponudbe, kakor pa so bile proračunane; pri nekaterih drugih delih pa je bil dosežen tudi še ugoden popust. Za mizarska dela so se potegovali štirje obrtniki. Najugodnejša ponudba je dala za mizarska dela 286.000 din, to je 33.000 din več kakor je znašal proračun. Za pečarska dela sta se potegovala dva podjetnika in se je ugodnejša ponudba glasila na 209.000 din, to je za 300.000 več kakor je določal proračun. Za ključavničarska dela je nastopil en sam ključavničar, ki je bil voljan prevzeti delo za 46.000 din, to je za 17.000 din več kakor je bilo proračunano. Prav tako je edini ponudnik za tapetarska dela bil voljan prevzeti delo za 23.000 din, to je za 3400 din več kakor v proračunu. Hudo pa si konkurirajo med seboj plekarji in slikarji, kar je bilo opaziti tudi pri tej licitaciji. Za slikarska dela so nastopili štirje podjetniki. Najugodnejša ponudba se je glasila na 39.000 din, torej za celih 17.000 din manj kakor v proračunu. Med štirimi slikarji je najugodnejši bil voljan prevzeti slikarska dela za 19.000 din, torej za 6000 din manj, kakor je bilo proračunano.

Obrtniki so se začeli pripravljati za čim hitrejšo izvršitev svojih del, poleg tega pa je razpisana še ena licitacija in sicer za napravo vodovodnih in plinskih instalacij. To bo pa 8. julija pri tehničnem oddelku banke uprave. Ker bodo tudi te licitacije verjetno uspele, bodo instalacije prišle na vrsto že v juliju in avgustu, s čimer bodo najbolj zamudna dela prišla pravočasno v tek. Medtem bodo tudi obrtniki dokončali svoje posle, tako da je popolnoma upravičeno upanje, da bo lepa stanovanjska hiša na jesen že popolnoma dograjena. Za sedaj računajo, da se bodo stranke mogle vseliti vanjo že 1. novembra.

Kino Kodljevo tel. 41-64

Danes ob pol 21, jutri ob pol 21 ter v nedeljo senzacionalni pustolovni veličini slovitiga karakternega igralca Wallacea Remyja

Neznani junaki

ter zabavna nemška komedija z malo Traudi Stark

Mala admiralka

W. Albach Retty, R. Romanowsky
Posnetki z našega Jadrana

1 Obletnica za rajnim župnikom Jožefom Abramom bo v soboto, 22. junija ob sedmih zjutraj v trnovski cerkvi. Vabimo k sv. maši vse številne prijatelje in znance rajnega našega Trentarja.

1 Darujemo za Rdeči križ! Jutri, v soboto, se bo pričela tudi v Ljubljani zbirka za Rdeči križ. Zastopnice in zastopniki raznih ljubljanskih društev radevolje sodelujejo pri tej akciji, ki ji načeljuje gospa Nija Natlačenova, soproga bana dravske banovine. Pomagajmo Rdečemu križu s čim večjimi denarnimi prispevki!

1 Bolničarji(ke) Rdečega križa. Sodelovanje vseh pri sobotni, oziroma nedeljski nabiralni akciji strogo obvezno. Kdor se še ni prijavil, naj se oglasi takoj v pisarni Rdečega križa na Gosposveti cesti št. 2, II.

1 G. A. Kosovo razstavo monumentalnih slik si morete ogledati le še do vključno nedelje, dne 23. t. m. Donos zadnjih treh dni je namenjen bolniškemu skladu Društva slovenskih likovnih umetnikov. Ker si marsikdo razstave še ni ogledal, pričakujemo torej tudi v teh dneh lep obisk.

1 Prometni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljana priredi v soboto dne 22. t. m. ob pol 19 promenadni koncert v Zvezdi. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Herberta Svetla.

1 SPD pripravlja lep izlet v naše gore. Po sedanjih uspehih izletih planincev pripravlja Slovensko planinsko društvo že tretji izlet. Planinci bodo tokrat krenili v Kamniške planine. Izlet bo v nedeljo, 7. julija. Ob 5 zjutraj bo odpeljal poseben avtobus izpred evangeličanske cerkve na Gosposveti cesti v Ljubljani. Pot bo vodila po lepi dolini Kokre na Jezersko, kjer bo kratek postanek in jutranje okrepčilo. Od tod bodo planinci šli dalje proti Češki koči pod Grintovcem. Kdor hoče, lahko ostane v okolici koč, drugi se lahko povzpnejo po zavarovani poti čez severno steno na vrh Grintovca ali na Kočno in sosednje vrhove. Ob osmih zvečer se zberejo planinci spet na Jezerskem pri avtobusu, ki ob tej uri odpelje nazaj proti Ljubljani. Prijavite se čimprej v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti, da vam rezervira sedež.

1 Premierski abonma bo imel drevi v Operi svojo zadnjo predstavo in sicer se bo uprizarila velika francoska Bizetova opera »CARMEN« z go. Milo Gojejevo v naslovni partiji. Partijo don Jošaja bo pel naš odlični prvi tenorist Jean Franci, dočim bo kot Escamillo nastopil Janko, Micaelo pa bo pela Ribičeva. Sodelujejo še: Polajnarjeva, Poličeva, Anžlovar, Lupša, M. in B. Sanci. Našo novo naštudirano uprizoritev sta pripravila šef-režiser Debevec in kapelnik dr. Švara. Dočim je načrte za novo inscenacijo in kostume izdelal inž. arh. E. Franz. Na interesantno uprizoritev ob koncu sezone običajno še posebej opozarjamo.

1 Popravila cestnega tlaka v Ljubljani. Ko so lani preurejali telefonsko kabelsko mrežo v Ljubljani, so morali razkopati cestni tlak na nekaterih najbolj prometnih ulicah. Izkopane jarko so sicer po opravljenem delu hitro zasuli, niso pa položili nazaj tlaka iz kock. To t. ni bilo mogoče, saj se je morala v na novo zasutih jarkih zemlja najprej temeljito sesesti. Čez zimo se je to zgodilo in tudi težki promet je doprinesel svoje, tako da so sedaj že mogli začeti s krpanjem tlaka. Tako so začeli dopolnjevati cestni tlak v Gradišču, kmalu pa bodo prišli na vrsto tudi druge v lanskem letu načete ceste.

1 Pečarska dela za vseučiliško knjižnico. Za 6. julij je na tehničnem oddelku banke uprave v Ljubljani razpisana druga licitacija za pečarska dela na palači vseučiliške knjižnice. Proračun pečarskih del znaša 87.000 din.

1 Pri zaprtju, motnji in prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

1 Zanimivosti z živilskega trga. Na trgu so se pojavile prve breskve, uvožene iz Italije. So še drage in sicer 24 din kg. Prostor za gozdne sadeže je zadnji čas močno zaseden. Je mnogo rdečih gozdnih in vrtnih jagod, ki so bile po 5 do 7 din liter. Borovnice so sedaj po 2 din liter. Jurčki so po 3 din merica. Mnogo je sedaj na trgu domačih češenj. Te so po 5 do 6 din kg. Na trgu je domači grah po 4 din kg. So že tudi domače kumare po 14 din kg.

1 Za ukradeno obleko 1 leto in 3 mesece ro-bije. Mesarski pomočnik Tone Trpin, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi raznih tatvin, je bil pred malim kazenskim senatom obsojen na 1 leto in 3 mesece ro-bije, ker je 23. aprila letos ukradel Babniku Francetu in Ivanu Raku več obleke, perila in čevlje. Trpin je kazen mirno sprejel. Pred sodniki je vse priznal.

Akordi sreče

Ginger Rogers in Fred Astaire

Mariborski otroci v šmarskem okraju

Poskus evakuacije je dobro uspel - Otrokom se dobro godi

Maribor, 20. junija. Pred nekaj dnevi smo v »Slovenec« objavili, da letos mariborska mestna občina I. skupine revnih otrok ne bo poslala v počitniške kolonije na Pohorje in na morje, kakor jih je pošiljala druga leta, temveč da se bo združilo letos pošiljanje otrok na počitnice na stroške mestne občine s poskusno evakuacijo ter bo mariborska mladina prebila počitnice v nekaterih krajih šmarskega okraja. Predvčerajšnjim popoldne so mariborski otroci pod vodstvom učiteljev odpotovali na počitnice. Odšlo je z vlakom 200 otrok. Na kolodvoru so se odigravali zanimivi in za gledalce tudi pretresljivi prizori, saj so nekateri starši otrok vzeli odhod svojih ljubljenskih malo preveč zares ter se kar niso mogli ločiti od njih.

Mariborčani pa se naj nikar ne vznemirjajo. Njihovim otrokom se bo v šmarskem okraju dobro godilo. Deca je zaenkrat nameščena na treh straneh. Sto deklek se nahaja v Rogoški Slatini, 40 dečkov je nameščenih pri Sv. Petru na Medvedovem selu, 60 dečkov pa v šmarji pri Jelšah. Povsod so otroci nastanjeni v šolah, ki so bile v ta namen posebej preurejene in pripravljene. Kraj, kjer so te kolonije nameščene, so zelo lepi in zdravi, ljudstvo je tam prijazno ter je mlade Mariborčane z vso ljubeznostjo sprejel.

Maribor je prvi izmed vseh slovenskih mest, ki je poizkusno evakuacijo otrok izvedel. Izvršila se je res v rekordnem času, saj je bilo za vse priprave samo pet dni na razpolago. Pokazalo se je, da je mladinsko skrbstvo, ki ga vodi v Mariboru mestni socialno-politični urad, vzorno organizirano in samo tako je bilo mogoče ta zanimiv in koristen poskus z vso točnostjo izvesti. Kolonije, ki se nahajajo sedaj na terenu v šmarskem okraju, imajo veliko nalogo, da preštudirajo razmere ter izvršijo vse predprijave, ki bi bile potrebne v primeru resnične evakuacije. Poizkusna evakuacija se bo izvršila postopoma za vse prijavljene otroke. Med tem časom bodo vodstva kolonij pridobila potrebne izkušnje, videla bodo, kako je v teh krajih s prebrano in drugimi razmerami ter bo potem delo v

bodoče znatno olajšano. Pokazalo se bo tudi, kaj vse se mora še nabaviti, da bodo kolonije primerno opremljene.

Vprašanje opreme je bilo sploh zelo težavno. Mestna občina je pozvala starše v znanem razpisu, ki so ga dobile vse družine, kaj mora vse imeti vsak otrok zase pripravljeno. V tem je predvidena tudi slamnjača, koca, dve rjuhi itd. V torek se je videlo, da so samo štirje otroci prinesli s seboj koca, nekoliko več jih je imelo še rjuhe, večina pa je prišla brez vsake zahtevane opreme. Občina je za prvo kolonijo nabavila potrebne slamnjače, koca in rjuhe, kuhinjsko posodo in sploh vsoto potrebno opremo. Otroci spijo v šolskih sobah na slamnjačah. Deloma so te slamnjače nameščene na železnih posteljah, deloma pa na posebnih lesenih ležalnikih. V vsaki šoli je organizirana posebna kuhinja. Otroci imajo obilno in dobro hrano. Špecerijo je mestna občina nabavila v Mariboru, prav tako krompir, v primeru potrebe se bo to izpopolnilo z nakupom pri krajevnih trgovcih. Meso, mleko in kruh se nabavljajo v teh krajih samih. Težave pa so nastopile z dobavo zelenjave, ki je na kmetih ni dobili v zadostnih količinah. Mestna občina je stopila zategadelj v stik z bolgarskimi vrtnarji, ki bodo vsak teden dvakrat dostavljali kolonijam potrebno zelenjavo.

Vprašanje nadzorstva in vodstva je rešeno na sledeč način: zdravniško nadzorstvo bo vršil mestni zdravnik iz Maribora, ki bo vsak teden obiskal vse tri kolonije. V primeru nujne potrebe bo na razpolago krajevni banovinski zdravnik. Vodstvo vseh treh kolonij ima vodja mestnega mladinskega doma Josip Kutin. Vsaka kolonija ima potem še posebnega krajevnega vodjo, kateremu pomagajo nadzorniki, na vsakih 25 otrok po eden.

Mestna občina letos ne bo poslala otrok v počitniške kolonije na Pohorje in na morje ter ji je to tudi banska uprava prepovedala. Pa tudi druge ustanove, ki so zbirale sredstva ter pošiljale deca na počitnice, letos tega ne bodo mogle vršiti, ker se mora v smislu omenjenega razpisa banske uprave letos izvršiti absolutno vsako pošiljanje otrok na počitnice v okviru poskusne evakuacije.

Najnovejša poročila

Nenapadalni pakt med Sovjetsko Rusijo in Turčijo

Moskva, 20. junija. m. V Moskvi potrjujejo vesti, da bo prihodnje dni dopotoval v sovjetsko prestolnico turški zunanji minister g. Saradzoglu. Takoj po njegovem prihodu se bodo začela pogajanja o sklenitvi nenapadalnega pakta, odnosno se bodo nadaljevala pogajanja, ki so bila prekinjena ob sklenitvi francosko-angleško-turškega pakta lanske jeseni. V Moskvi smatrajo, da bodo pogajanja kratka in

da bo v najkrajšem času sklenjena in podpisana nenapadalna pogodba med Turčijo in Sovjetsko Rusijo, ker so bile v predhodnih pogajanjih določene tudi že podrobnosti bodočega sovjetsko-turškega sodelovanja. O usodi angleško-francosko-turške pogodbe pa ni ničesar znanega. Nekateri diplomatični krogi v Moskvi so mnenja, da bo Turčija morala to pogodbo odpovedati.

Odgovor Italije Franciji

Rim, 20. junija. Stefani. Na korak Francije glede premirja z Italijo, je italijanska vlada preko španske vlade odgovorila v istem smislu kot nemška vlada, namreč, da pričakuje, kdaj bo zvedela za imena francoskih pooblaščenec, ki jim bo za tem označeno mesto in čas za sestanek.

Poročilo angleškega letalskega ministrstva

London, 20. junija. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da so britanske zračne sile izvršile velikopotezne polete nad Nemčijo in bombardirale sledeča mesta: Lunen, Hamm, Bielfeld, Münster, Duren, Norbenel, Schwerte, Euskirchen, Munchengladbach, Hamborn, Emmerich, Brunnbuttel in Hamburg. Eno naših letal se ni vrnilo. Druge operacije našega letalstva so se raztezale na Imuiden, Scheveningen in letališče v Borkumu. V vseh treh mestih so bili povzročeni požari. Zjutraj je eskadrila bojnih letal tipa »Hurricane« napadla neprijateljske letalske črte med Rouenom in Boosom, kjer je imel neprijatelj letališča. 4 nemška letala so bila zažgana, mnogo pa poškodovanih s strojnimi. Popoldne je eskadrila letal tipa »Blenheim« preletela ista letališča in povzročila mnoga razdejavanja. Oba ta napada sta bila za nas brez izgub. — Letala tipa »Hurricane« so naletela na letališče pri Rouenu na 50 nemških velikih letal tipa »JU 52«, ki se uporabljajo za prevoz vojaštva in tipa »JU 87«, ki so orjaški bombniki. Ta letala so angleška borbeno letala obsula z ognjem iz strojin in jih po zatrdilu pilotov poškodovala najmanj 20.

Francoska naročila v USA prevzame Anglija

Washington, 20. jun. AA. Reuter: Finančni minister Morgenthau je pri sprejemu časnika-karjev izjavil, da pogodbe o nabavi vojnega materiala, ki so jih sklenili Francozi, že prehajajo v angleške roke. Vlada Združenih držav vodi pogajanja s tovarnami, da se Angležem dobavi ves tisti material, ki je omenjen v pogodbi o naročilih, ne da bi se čakalo na izid francoskih pogajanj glede premirja.

Vpoklici štirih novih letnikov v Angliji

London, 20. junija. AA. Reuter: V spodnji zbornici je bilo sporočeno, da bodo meseca julija vpisani štirje novi letniki v vojaško službo, in sicer oni vojaški obvezniki, ki so bili rojeni 1906, 1907, 1908 in 1909. V juliju bo skupno število vpisanih vojaških obveznikov presegalo štiri milijone. Tisti ki bodo pred 17. julijem stari 20 let, bodo tudi poklicani na vojaško službovanje.

Angleške izgube na morju

London, 20. junija. AA. Reuter: Mornariško ministrstvo poroča: Tajnik admiraltete z obžalovanjem sporoča, da je trgovska obo-rožena križarka »Andonia« bila torpedirana od strani nemške podmornice in da se je potopila. Dva člana posadke sta ranjena. Drugeth žrtve ni bilo in je vsa posadka bila izkrcana v nekem angleškem pristanišču. Neka manjša ladja, ki je plula v severnih norveških vodah, se ni vrnila v določenem času in jo je treba smatrati za izgubljeno. Najbližnji svojci članov posadke so bili obveščeni, možno pa je, da so nekateri člani posadke zdaj vojni ujetniki.

Delovanje nemških letal

Berlin, 20. junija. AA. DNB: Z nemške pristojne vojaški strani poročajo, da so nemška bojna letala preteklo noč napadla z bombami v okolici Bristolu in Southamptonu ladjedelnico in pristaniške naprave, kakor tudi naprave angleške letalske industrije. Pri tej pri-li-ki je na več krajih izbruhnil požar in so sledile močne eksplozije. Prav tako so bile bombardirane tudi pristaniške naprave v Lauriani, Bordeauxu, La Rosellu in St. Nagersu. Na veliko daljavo so se videli požari, ki so jih zanetila nemška bojna letala. Pri tem bombardiranju je bilo z bombami zadetih in delno poškodovanih več trgovskih ladij s skupno tonažo 23.000 ton, pri čemer je všteta tudi ena križarka.

Nemško vojno poročilo

Glavni stan vodje rajha, 20. jun. AA. DNB: Današnje poročilo z bojišča pravi: V Alzaciji in Lotaringiji, kjer so francoske čete do zadnjih dni dajale žilav odpor, se opaža tudi danes znatno popuščanje sovražne bojne sile. Z zavzetjem Epinala, Toulu in Lunevilla se je še bolj zmanjšala možnost premikanja francoskih bojnih oddelkov. Na obeh straneh Biedenhofena divjajo še vedno hudi boji za Maginotove utrdbe. Z zavzetjem Bresta je zavzeta vsa Bretagna. V celoti vzeto je zdaj približno pol Francije v nemških rokah. Kar

se tiče delovanja letalstva, so bili posebno važni napadi na tovarno v Bilingenu, ki je pomembna za vojno industrijo, kakor tudi uspešen napad na skladišča v Cannesu. S tem je srednji del angleške vzhodne obale spet postal vojno poprišče.

Nemška vojska v Badenweilerju

Berlin, 20. junija. AA. DNB: Nemške čete so zavzele danes popoldne Badenweiler v Lotaringiji. Mesto je znano po velikih bojih bavarskih čet v avgustu 1914.

K spremembi vlade v USA

Washington, 20. junija. AA. Reuter: Rooseveltov predlog, ki je bil poslan senatu in v katerem se Knox in Stimson predlagata za nove ministre, poudarja, da je vojni minister Woodring podal ostavko, da pa ima njegova pismena ostavka tako osebnostni značaj, da so v tem primeru ne bo izvajala praksa in ostavka objavila. Polkovnik Frank bo zavzel položaj mornariškega ministra namesto Charlesa Edisona, ki je podal ostavko, da bi kandidiral za guvernerja New Jerseja, Edisonova ostavka, ki jo je Roosevelt sprejel 4. junija, velja efektivno od 24. junija.

Cordell Hall proti izolacionizmu

Cambridge-Massachusetts, 20. junija. t. Reuter: Danes je Cordell Hall imel govor, v katerem je ostro napadel izolacionizem in pozval ljudi in narode, ki ljubijo svobodo in neodvisnost, da se strmejo v močeno in nepremagljivo obrambno silo. Govoril je na Harvardski univerzi in izjavil: »Prišli so črni dnevi za človeški rod. Na delu so močne sile, katerih ne sme prezreti nihče in noben narod, če ne želi pasti v največjo nevarnost in staviti na kocko svojo neodvisnost. Nevarnost preti od brezbožnih in brezvestnih, ki hrepenijo po nadmoči, ki nameravajo prav tako zasužnjiti ljudi in narode, jih duševno uničiti in ponižati, kakor nadomestiti mednarodne mirovne odnose in zakonce z anarhijo in kruto silo. Nikoli poprej te sile niso bile tako močne in nevarne za človeški rod kakor so sedaj. Napredek in civilizacija so v nevarnosti. Nikoli poprej ni bilo treba zbirati takih sil, ki bi se merile z divjastvom, kakor danes. Ameriške države naj ne pričakujejo nič dobrega od izolacionizma. Nevarno je pomisljati kaj takega, saj vemo, da je v Evropi država za državo padla v suženjstvo in da od tam sedaj padajo na ameriški kontinent črne sence, ki postajajo vse bolj temne in ki nas opominjajo na odpor. Nikoli še nismo preživljali tako težkih preizkušenj kakor danes. Našo narodno evobodo in neodvisnost ogroža sila, ki je preobrazila lice že velikemu delu zemeljske površine.«

Turčija kupuje francoske ladje

Ankara, 20. junija. AA. Stefani: »Tan« poroča, da bo 84 francoskih parnikov po 900 ton natovorjenih z žitom prispelo v Carigrad iz donavskih pristanišč. Turška vlada razpravlja o možnosti nakupa parnikov in njihovih tovora. Zdi se, da so se pogajanja začela v Ankari.

Rusija-Finska

Moskva, 20. junija. AA. DNB: Tu se ne potrjujejo vesti, ki so se razširile v inozemstvu in ki pravijo, da je sovjetska vlada stavila nove zahteve finski vladi, zahteve, ki bi presegale okvir sklenjenega sporazuma od 12. marca. Potrjujejo, da se v Moskvi mudi finsko gospodarsko zastopstvo, ki se pogaja z zastopniki ljudskega komisarijata za trgovino o trg. odnosih med obema državama. Pogajanja se nadaljujejo z uspehom.

Nov predsednik letonske vlade

Riga, 20. junija. AA. Stefani: Ulmanis, ki še dalje ostane predsednik republike, je v sporazumu s sovjetskimi zastopniki Višinskim imenoval Korhensteina za predsednika vlade in zastopnika zunanjega ministra.

Herriot v Švici

Madrid, 20. junija. AA. DNB: Kakor poročajo, je predsednik franc. poslanske zbornice, Herriot, prišel čez mejo v Švico.

Japonska za sodelovanje z osjo Berlin-Rim

Tokio, 20. jun. AA. DNB: Socialna stranka je predložila danes vladi resolucijo, v kateri zahteva večjo razgibanost japonske zunanje politike in okrepitev osi Japonska—Nemčija—Italija. Japonska mora — tako stoji v resoluciji — takoj prekiniti pogajanja z Veliko Britanijo. Nasproti francoski Indokini mora Japonska izvajati politiko, ki bo šla za tem, da se ustanovi vzhodno—azijski gospodarski blok.

Ai sme imeti zdravnik svoje privatno življenje? To je zelo važen problem v modernem ljubavnem filmu

DOKTOR FORSTER

po romanu LOYDA C. DOUGLASA, režija F. BORZAGE

DOROTHY LAMOUR
AKIM TAMIROFF

Premiera danes v

kino Matici, tel. 21-24

Ob 16. in 21. uri. Predstava ob 19. uri radi produkcije obpade.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska drama: R. Niewiarowicz: Ljubim te...

V četrtek, 20. t. m. je bila zaključena letošnja dramska sezona. Ker so morale zaradi zunanjih ovir odpasti nadaljnje predstave Finžgarjeve igre »Naša krita, je prišla za konec na oder veseligrad v treh dejanjih »Ljubim te...«, ki jo je poljski pisatelj Roman Niewiarowicz. Tako delo ne spada v redni letošnji spored, ampak je le izpolnilo vrzel tako, da niso bili na škodi nekateri stalni obiskovalci gledališča. S tega vidika tudi ne ugovarjamo izbiči, čeprav avtor, ki ga poznamo že po veseligradu »Hollywoode«, le medlo predstavlja poljsko dramsko literaturo. Kakor ta, tako tudi veseligrad »Ljubim te...« nima nič izrazito poljskega in se po motivu, pa tudi po načinu oblikovanja uvršča v lahko buljarsko odsko književnost, ki ima v prvi vrsti namen zabavati. Delo, ki sicer pogreša globlje navedbe in umetniške sile, pa je precej spretno zrazeno in kljub temu, da v njem nastopata skoz in skoz le dve osebi, ne utrjuje. Če bi bil sicer letošnji spored premišljeno in dobro izbran, bi to veseligrad tudi med letom laže prenesli kot to ali ono stvar iz pravkar minule sezone.

Veseligrad »Ljubim te...« je na pol pusto-

lovski, na pol psihološki zgodba o tem, kako je Amerikanelec Percy Jackson omamili in ugrabil Eno Dornhoffovo, ki se mu za to prevaro sicer »maščuje«, a vendar kratki postane njegova. To da oboje, pustolovščina in maščevanje, se giblje na površini lahkotne igrivosti, tako da zaplet in razplet ne dopušča drugih možnosti mimo veselih situacij. Delo je teatralično prav hvaležno, kar je pokazala tudi uprizoritev. V edinih vlogah sta nastopila g. Jan in g. V. Juvanov, ki sta znala tej z dejanjem tako skopi igri dati polnost odrske iluzije. Čeprav je igravec tu navezan na dialog v dobesednem pomenu, to je na razgovor samo med dvema osebama, je vendar težje igrati v situaciji. Priznati moramo, da sta oba igralca izpolnila vrzeli med besedilom in likom z veliko iznajdljivostjo in odrsko spretnostjo, tako da je ta igra presenečenja, zamenjave, igrive prevare, pričakovanih in nepričakovanih obratov, ponovitve in veselih položajev res zaživela pred gledalci. Posebej gre zaslugi za to tudi režiserju g. dr. Bratku Kreftu in inscenatorju inž. arh. E. Franzu, ki sta dala uprizoritvi lep in primeren zunanji okvir.

France Vodnik.

Hrvatska povest o bitki na Soči

Hrvatski katoliški javni delavec pisatelj Grgec Petar je napisal na podlagi svojih zapisov iz svetovne vojne svoje doživljanje v dveh zvezkih pod naslovom »U paklenom trokotu«. Prvi zvezek je izšel že pred letom pod naslovom »U kravi službi« in smo o njem v našem listu že poročali zlasti radi tega, ker v njem Petar Grgec veliko govori o zvezah hrvatskih katoliških Domagojev s Kekom in njegovimi ljudmi. Na svojih obiskih, ki jih je delal s soške fronte v Ljubljano, se je dotikal naših problemov in razmer, ter je ta del tudi dokument tesnega sodelovanja pionirjev katoliškega gibanja pri nas in na Hrvaškem. Sedanji drugi del, ki je izšel v Knjižnici dobrih romana, pa prinaša samo opis bojev ob Soči, ko je pisatelj, ki nastopa v povesti pod imenom Grgec Mikulin, bil ves čas s svojimi Dalmatinci pod Sveto Goro — v paklenem trokotu — in odbijal napade sovražnikov l. 1916—1917. Tako smo ves čas na postajanki pod Kukom in Sveto Goro, nekje v bližini Plave, Rovinja in Britofa ter se je za nekaj dni umakne domov v Podravino na kratek dopust, da se zopet preko Ljubljane vrne na svoj položaj. V Ljubljani, kjer se je prej vedno rad oglašal, se tedaj ni ustavil radi sušteršičevega nastopa proti dr. Kreku, ki ga je Petar Grgec visoko čislal. In potem smo pričali italijanske ofenzive, jurišnih napadov, premirja v bojišču, tovarištva tudi s slovenskimi ljudmi, ki so v povesti imenovani s poročnikom Maksom Prezljem, slugo Rokom Ogrinom in kuharjem Blažem Miklavčičem. Nekje nastopa tudi poročnik Kalan iz Kobariida. Pisatelj podaja vojne doživljanje pa tudi pisma svojih prijateljev Dalmatincev ter smo tako ves čas v zvezi z mladim hrvatskim katoliškim pokretom. Končno pa je bil poročnik Grgec Markulin »15. avgusta 1917« ujet in odpeljan skozi Plave v italijansko vojno ujetništvo. To je vsebina te vojne povesti prof. Petra Grgeca, ki jo krasi tudi 12 fotografij iz tistega časa. Tu so: Britof, Grgar, postojanka pod Kukom, Banjšica itd., kakor so bile takrat, razrušene deloma od sovražnih topov. Knjiga kot taka ne bo zanimala samo bralcev, ki so sami preživeli soško fronto, temveč bo tudi dokument vojnih dni, važen za zgodovino teh naših slovenskih krajev, ki so bili vsi to vojno resnično v »peklenem trokotu«.

A. Fakin: Prirodopis živalstva in rastlinstva

za prvi razred meščanskih šol

Za prirodopisni pouk v I. razredu meščanskih šol je izšla nova učna knjiga, ki obeta postati za učitelja in učenca važen pripomoček za pouk tega predmeta. Sestavljena je po novih vidikih, kajti sestavljačev knjige ne popisuje živali in rastline suhoparno teoretično, ampak poseže na vseh straneh v živo snovanje narave okrog nas. Pisatelj se dobro zaveda, da je prirodopisni pouk uspešen le, če je zvezan z mnogimi opazovanji v prirodi in če je pri pouku zaposlenih vseh petero čutov, če podpirajo besedo še kreda in svinčnik, počevalo in mikroskop in slike, — pa tudi preprosti preprečevalni poskusi.

Take prirodopisne učne ure so polne življenja, oči žare, srca se odpro, otroci doživljajo in hočejo tudi iznesti svoje doživljanje. Nastajajo zbirke, prireajo se uspešni poučni izleti, v učenec se goji smisel za lepoto prirode in za čuvanje rastlin in živali.

Sestavljačev knjige zahteva od učencev samodelavnost in skrbno opazovanje, zato stavi toliko vprašanj nanje.

Po biološko razvijajoči metodi naj odgovarjajo na stalna vprašanja: kako, zakaj in čemu?

Se eno načelo je vodilo sestavljačev knjige. Obravnaval je živali oz. rastline v njihovi življenjski skupnosti, s tem povečal zanimanje zanje in si zagotovil boljši uspeh pri pouku.

Še par besed o ureditvi učne tvarine:

V jesenskem času spoznamo natančneje par zakasnelih cvetlic, nato se pomudimo pri plodovih. Ti so obravnavani v lahko umljivi besedi, slike izpopolnjujejo besedilo. Z majhnim trudom, a velikim veseljem sestavljajo otroci zbirke raznih semen, — kar mimogrede spoznajo razne vrste plodov.

Jesenski sprehod nam pokaže zadnje cvetje. V zimskih mesecih obravnavamo domače živali, nato one, ki žive na polju in travniku in v gozdu.

Nauk o človeškem telesu je tej starostni dobi primeren. — Ptice razvrsti po nahajališču v domače, poljske in gozdne. Najprej obravnava stalne ptice, s povratkom pomladi pa se nam predstavijo ptice selivke in pomladanske cvetlice.

Posebno poglavje imajo sadne in vrtnne rastline, dalje one, ki rasto ob vodi in v močvirju. Tu preide na ribe, plazilce in krkone. V poletnih mesecih nas še zvabi na cvetoči travnik in na polje, da spoznamo trave in žita.

Pozabljene niso vrtnne lepote rastline in ločnice. Pri vsaki skupini se nam predstavi tudi plevel.

Za zaključek sledi poglavje o gozdu in o varstvu rastlin.

Vsebinska knjiga je bogata in daje učitelju veliko možnost izbiranja z ozirom na šolski okoliš: mesto, dežela.

Pisatelj se ogiblje vsakega šablonskega opisanja, vidi se, da je dolgo vrsto let z uspehom poučeval ta predmet.

Škoda pa je, da ni opremil knjige z novjšimi slikami.

Pred zadnjo premiero v Operi

Kot poslednja novost letošnjega opernega repertoarja pride drevi na naš oder čudovita Bizetova umetnina, štiridejanska tragična opera »Carmen«, ki je menda danes najpopularnejše francosko odsko delo. V našem gledališču je imela doslej že več uprizoritev ter se je vsakokrat izvajala z najlepšim uspehom. Delali so se z njo celo interesantni eksperimenti z modernizacijo dejanja v današnji čas in prilike — »Carmen« je ostala v vseh oblikah privlačna, kakor pač lahko pritegne človeka res samo prava in čista umetnina z melodično glasbo, da res lahko prištevamo »Carmen« med nesmrtno umotvore človeškega duha. Naša sedanja prireditev je na novo nastudirana uprizoritev šef-režiserja Cirila Debeveca in kapelnika dr. D. Švare. Načrte za novo inscenacijo in kostume je izdelal ing. arh. E. Franz.

Naslovno partijo bo v naši uprizoritvi prvič pela naša odlična mezzosopranistka ga. Mila Kogejeva, ki bo po številnih predhodnih interpretacijah te pevsko in igralsko visoko zahtevne vloge ustvarila nedvomno povsem svojsko kreacijo. Don Josija bo pel naš priljubljeni prvi tenorist Jean Franc, na čigar ramah sloni zadnja leta vsa teža našega repertoarja. Njegov bleščeč glasovni material in impozantna pojava ga kot nalašč usposablja za to partijo. Nič manjšega uspeha ne bosta deležna naš priljubljeni baritonist Vekoslav Janek, ki bo pel Escamilla, in I. Ribičeva, ki bo kreirala Micaelo. Sodelovali bodo še Lupša, Anžlovar, B. Sancin, M. Sancin, Poličeva in Polajnarjeva. Vse v vsem, odlična priprava in zasedba bosta nedvomno zainteresirali najširši krog občinstva, da si ne bo za konec sezone odreklo lepega umetniškega užitka!

Knjige Slovenske matice za leto 1940 so pravkar izšle in jih že razpošiljamo. Letošnjo redno garnituro tvorijo tri izvirne knjige: Jožeta Pahorja roman »Matija Gorjan« (404 strani), Miška Kranjca »Povest o dobrih ljudeh« (316 strani) in Miroslava Goršeta spis »Doktor Valentin Zarnik« (240 strani leksikonskega formata). Vse tri knjige — 960 strani! — stanejo za člane broširane 50 din, vezane 86 din. Ljubljanski člani jih lahko dvignejo med uradnimi urami dopoldne in popoldne v Matični knjigarni, Kongresni trg 7. — Uprava Slovenske matice.

Imenovanja častnih poverjenikov Hrvatske enciklopedije. Hrvatska enciklopedija, o kateri smo že poročali v našem listu, bo začela izhajati v Zagrebu. Za tako veliko podjetje pa je nujno potrebno tudi velika uprava, propaganda in veliko naročnikov. Uprava Hrvatske enciklopedije je zato tudi za Slovenijo imenovala častne poverjenike, ki bodo skrbeli za naročnike. Propaganda se vrši po predavateljih, pa tudi s pomočjo častnih poverjenikov. Za področje Slovenije so, kakor poroča Uprava Hrvatske enciklopedije, imenovani naslednji častni poverjeniki: g. Ljubič Josip, ravnatelj Jugoslovanske banke, g. Haranzina Franjo, uradnik TPDa, g. dr. Lojze Rant, sodnik Vrhovnega sodišča v Ljubljani, g. Tončič Stevo, odpravnik v Mariboru in g. dr. Marijan Ciganič, uradnik Nar. banke v Mariboru.

Tako učinkuje bombe nemških strmoglavcev na Francoskem.

Pismo iz Tangerja

Pristanišče in mesto Tanger s španskimi bojnimi ladjami.

Španske čete so nedavno zasedle mesto in mednarodni okraj Tanger. Španska vlada je to storila, da bi zavarovala nevtralnost Tangerja sprito kake angleško-francoske zasedbe. (Po poročilu nem. diplomatske urada.)

Pristaniško mesto Tanger se slikovito prižema na maroško-severnozahodni obali, nasproti Gibraltarju in španske Ceute, na venec sipin ploščatega zaliva istega imena. V terasah se dviga stari del mesta, ki je še obdan z obzidji in vrati, s svojim morjem belih hiš in vitkih minaretov — vmes so črne grape ozkih, vegastih ulic — po obronku navzgor, na vrhu pa kraljuje mogočna gmota trdnjave Kasba. Tanger je pisana podoba še skoraj pristnega orientalskega življenja. Evropska so le obrobna naseljišča spodnjih delov mesta in pa pristanišča s carinarnicami, skladišči in silosi. Tanger vsebuje 50.000 prebivalcev, od teh je polovica mohamedancev, 12.000 je evropskih Špancev, drugi so semiti. V tem tako izredno važnem strateškem delu Afrike, ki si ga še nobena država ni mogla še nikdar pridobiti izključno zase, so si delili upravo med seboj Italijani, Španci, Francozi in Angleži. Orožništvo in policija sta bila pod španskim in francoskim poveljstvom. Mimo teh pa izvajajo maroški sultan, ki biva v Rabatu, seveda le navidezno neko vrhovno oblast, tega pa zastopa namestnik v Tangerju.

Trgi (mali in veliki Zoco) in mošeje dajejo mestu orientalsko slikovitost. Od pristaniških vrat Ba-el-Marsa se v loku vije Calle de Marina, glavna cesta starega mesta, kjer so prodajalnice in rokodelske delavnice domačinov. Ob tej cesti so mošeje, zlasti lepa je Velika iz 17. stoletja in Igleša Español, španska katoliška cerkev. Čez »Trg dobrih podkovskih mojstrov« prideš čez raz-

ne manjše trge, kakor čez mesni in zelenjadni trg z živahnostjo in slikovitostjo teh krajev, na prostori, vegasti trg Veliki Zoco. V sredi ga krasi svetišče Sidi Mejlja, ki je patron za dobre kupčije. Ondi se gnetejo množice vernih poslušalcev krog raznih orientalskih čarodejev in pripovedovalcev pravljic. Na drugem koncu trga je poslopje bivšega nemškega poslanstva, kjer zdaj uraduje sultanov »valik«. Poslopje je obdan z vrhom krasnega rastlinstva, kjer so razstavljeni tudi stari topovi.

Cesta za k trdnjavi te povede mimo mrkih, starih pokopališč k zgornjim vratom Kasbuja, kjer je glavni vhod v tangersko trdnjavo visoko nad mestom. Iz majhne arabske kavarne na vrhu, kjer igra otožna maverska godba, je prekrasen razgled na okolico s poslopji iz pisane zgodovine in na morje in obalo Španije. Zadaj za rumenimi obrežnimi sipinami so razvaline Tingisa, ki je bil v času cesarja Klavdija prestolnica zahodnomavrske province Tinglane starega rimskega imperija. Ondi so še dobro ohranjena rimska mesta na vrata. Zahodno je Rtič Spatel, ki je najbolj severnozahodna točka Afrike. Tam so bili Angleži v dolini »Male judovske reke« l. 1664 premagani.

Tudi sultanova trdnjava Kasba je le priča preteklosti. Iz njene bivše zakladnice so napravili sodno dvorano, medtem ko je bivše sodno poslopje, kjer je kadi razsojal tožbe, zdaj prazno. Tuji si lahko ogledajo vse krasote nekdanjega sijaja sultanov v trdnjavi. Prekrasno je zlasti stebrišče notranjega dvorišča.

Orientalska pravljica Tangerja je postala »nevtralnac« in nevtralnac je bilo tudi vse mesto Tanger z okolico. Zmeraj pa je bil ta kraj sporno jabolko med velesilami. Zdaj pa ga je zasedla Španija.

ŠPORT

Neverjetno sijajen uspeh jugoslovanskega nogometa

To, kar se je zgodilo v razdobju od ponedeljka pa do večera v našem nogometnem športu, bo brez dvoma mogočno odjeknilo. Niti v sanjah človek ne bi verjel, pa četudi bi bil še tako velik optimist, da je kaj takega mogoče. Trije jugoslovanski klubi so na odločen način dokazali, da je naš nogomet prekosil madžarskega. Spet se je enkrat potrdilo, da sjaže več kot puta več, da je mojstra prekosil učenec. Prvi je ta sijajni uspeh, ki bo dvignil ugled našega nogometa v svetu, začel BSK, ki je v nedeljo odpravil romunski klub Venus s 3:0. Večera pa eta se postavila Gradjanski in Slavija, ki sta kakor za šalo odpravila oba renomirana madžarska nasprotnika s 4:0 in s 3:0. V Zagrebu je Gradjanski ugnal v kozji rog budimpeštanski Ujpest kar s 4:0, v Sarajevu pa je Slavija zmagala nad letošnjim madžarskim prvakom Ferencvarosem s 3:0. To so uspehi, ki se jih — vsaj tako izdatnih in odločilnih — prav gotovo ni nihče nadejal. Zdi se, da so ti trije rezultati že vrgli tekmece naših klubov v sedla. Tako visoke rezultate je težko ko popraviti — in zdi se nam, da se ne bo Madžarom in Romunom več posrečilo, da bi na svojih igriščih še popravili izgubljeno. Zadnje čase se naš nogomet — sicer ne slovenski, to vsi dobro vemo — stalno izboljšuje. Letošnji veliki mednarodni uspehi so nam v nogometnem svetu prekrbali izredno velik ugled, tako da erezanje z nami tudi najboljše državne reprezentance pričakujejo s strahom.

V Zagrebu je večer nastopil Ujpest v naslednji postavi, v kateri erezamo imena številnih madžarskih reprezentančnih igralcev: Sziklai, Futur, Joos, Szalay, Temes, Balogh, Kocsis, Vincze, Szücs, Zsengeller, Toth. Gradjanski pa je nastopil v tej formaciji: Urh, Brozović, Belošević, Džanič, Jazbinšek, Kokotović, Cimermančič, Wölfl, Lešnik, Antolković, Zalan. Na igrišču je bilo približno 5000

ljudi. Prvi gol je že v začetku tekme zabil Cimermančič; do polčasa potem ni bilo več spremembe, kljub temu, da je Gradjanski napadal neprestano ter tudi pogosto ogražal Ujpestova vrata. V drugem polčasu pa je Cimermančič v 24. minuti ponovno pobežnil in zvišal rezultat na 2:0. V 29. minuti je nato sledil izredno nevaren napad. Lešnik je prišel na levo krilo ter zamenjal mesto z Zalanom. Zalan je lepo žogo oddal Wölflu, ta jo je ponovno vrnil Zalanu, ki je etekel in brez oklevanja kar v tekuz zapodil žogo mimo preceenečnega madžarskega vratarja v mrežo — 3:0. V 44. minuti drugega polčasa je nato spet usel madžarskemu halfu Zalan, ki je predribal še branilca Futurja in iz bližine zabil 4:0 za Gradjanski. S tem sijajnim rezultatom, ki ga po našem mnenju Ujpest ne bi mogel več popraviti niti doma v Budimpešti (šeprav je lani tam katastrofalno s 7:1 odpravil BSKa), so bili vsi gledalci razumljivo izredno zadovoljni.

Rekordno število gledalcev se je v Sarajevu nabralo na igrišču Slavije. Saj so pa tudi imeli razlog, da so prihiteli na športni teren. Sarajevčani so imeli v gosteh izredno renomiranega nasprotnika, klub s slavno tradicijo, madžarskega nogometnega prvaka Ferencvarosa. Kar 10.000 ljudi je prišlo gledat to zanimivo in važno tekmo! Ze v 8. minuti je prišlo do lepe akcije, ki jo je uvedla Slavija. Po levi strani je prišla žoga do Rajliča, ki jo je neeobično podal Salipurju. Ta ni okleval niti trenutek, marveč je z ostrim strelom našel deeni kot madžarskega gola. 1:0 za Slavijo. V 35. minuti je odlični Rajlič pobežnil madžarskemu center halfu, prišel na 10m pred gol in silovito zabil 2:0 za Slavijo. Občinstvo je bilo že elektrizirano, že se je čutilo, da bo Slavija zmagala. V drugem polčasu je nato Vidović izredno lepo podal Rajliču, ta je streljal. Vratar je sicer žogo prijel, toda strel je bil tako silen, da je vratar žogo izpuštil. Rajlič je bil takoj na mestu in je brez oklevanja ustrelil 3:0 ter zabil končni rezultat. Občinstvo je učinkovito zmago svojih igralcev sprejelo z ogromnim navdušenjem.

Sarajevčani so popolnoma opravičili zaupanje, ki ga je do njih imela jugoslovanska športna javnost. Zaigrali so naravnost odlično. Kdor ve, da se znajo ti fantje boriti kakor levi, lahko mimo gleda na njihovo povračilno tekmo v Budimpešti.

Mladčevske tekme na Dobrovi

Polhograjsko fantovsko Okrožje priredi v nedeljo, 23. t. m. I. okrožne tekme za mladce. Dasiravno je naše Okrožje zelo mlado, vendar ima v načrtu zelo pester spored, ki bo zanimal marsikoga. Ker je Dobrova zelo lepa izletna točka, zato si je naša mladina izbrala prav ta kraj, kjer bo v lepi prosti naravi pokazala, kaj se je naučila v zimskem času. Že danes vabimo starše naših najmlajših, da gredo z nami.

Tekmovanje se prične zjutraj, popoldan pa bo, če bo lepo vreme, veselo mladinsko razpoloženje v prosti naravi.

Joe Beckett se je spet pojavil, toda... '46 letni Joe Beckett in njegova žena sta bila zaprta, ker so jima očitali in tudi dokazali, da imata zveze s fašistično stranko. Beckett je bil svojčas slaven bokser ter je bil od l. 1923. pa do 1927. angleški prvak v polteški kategoriji. Najbolj znan pa je postal po svojem boju s slovitim francoskim bokserjem Georgesom Carpentierjem. Ta boj je l. 1919. decembra meseca Beckett izgubil že v prvem kolu s knockoutom.